

Thimeneus platonis cum commento Calcedii
p. aggr. andream Brumala de pozna
me. doctores dat9 p. libraria artistaz

N. Inv. 529.

529

Thimeneus Platonis cu Comento Calcedii

Codex sec. IX scriptus

Bibliothecae Universitatis Cracoviensis.

Ad Cimetia

Porro nulla sine terra. Ignē terrāq. corporis mundi fundamēta
redit dī; q̄ nulla duo sine adiunctione tertii. firme & indissolu
bilitē coherent. Nexu enī medio extrema neſtente opus ē; nexu
ū firmissim⁹ ille certe qui et seipsū & ea q̄ se ū unciunt facit unū;
^{hanc unitatem sumēdā}
Hoc porro modus & congrua mensura partium effici

Cum enī ex trib. t. numeris. t. molib. t. potentis. medietas imo
p̄inde quadrat. ut sumitas medio. rursūq. ut imū medio. sic
medietas sumo. Tunc certe medietas a sumo & utē. mo. nihil
differt. Rursūq. ex t̄mis illis ad medietatis ydionē atq. ad
eiusdē paruitatē redactis. medietas q̄ ex t̄moy uicē s̄s̄cipit
fit op̄inor ut tota materia una & eadē ratione societur.
^{simila} Eoq. pacto. eadē sibi erūt uniuersa mēbra. ^{t. sumū. medius. atq. unū.} quippe cū eoy sit una
conclitio. unis porro effectis mēbris. unū erit atq. idē totū.

Quare. si corpus uniuersę rei longitudinē & latitudinē solas.
crassitudinē ū nullā habere deberet. ēētq. huiusmodi qualis ē
corporū solidoy sup̄fities. una medietas sufficeret ad s̄met
ipsā unciendā & exumas partes. Nunc ū soliditate opus erat
mundano corpori. solida porro nūquā una. si duab. medietatib.
unciuntur. Idcirco mundi op̄ifex int̄ ignē terrāq. aērā & aquā
inseruit. libatis eisdē elementis salubri modo. ut quę cogna
tio ē int̄ ignē & ^{aērā} eadē foret inter aērā & aquā. Rursum
quę int̄ aērā & aquā. hęc eadē in aque terręq. societate consistere.

Atq. ita ex quatuor sup̄dictis materiis. p̄clarā istā machinā
uisibilē contiguāq. fabricatus ē. amica partiū arquilabri
tatis ratione sociatā. quo immortalis indissolubilisq. ēēt ad
uersū omēm casū. excepta fabricatoris sui uoluntate. Igitur
illa integra corpora & sine ulla delib̄atione ad mundi

continentia sumpta sunt? ex omni quippe igne. & tunc totis illis reliquis
 aere. aqua. terra constructus est. nulla tamen corporis potentius parte
 derelicta contemptaq; propter ea ut perfectum animal esset. ut poterit in
 integris corporibus perfectisq; conflatum. hoc amplius. ut aeris compos
 in cunctis foret. Videbat enim eam esse naturam corporis. ut ei facile
 importuna caloris accessione. tota frigoris. omniumq; huiusmodi
 que in magna uolentiaq; potentia noceret. Quo consilio. quaq;
 reputatione. unum perfectum expectatis omnibus extra sensum. dissoluta
 onemq; composuit. formamq; dedit ei congruam. quippe animali
 cuncta intra suum ambitum animalia. & omnes earum formas regesturo
 globosam. & rotundam. Quae a medietate ad omnem ambitum extensam
 partium spaciis aequalibus distat. quo totus sui similis foret. me
 liorem similitudine iudicans. Leue porro globum undique uersum
 extrinsecus expoliuit. non ociose. siquidem neq; uidendi neces
 sarius esset usus. cunctis uisibilibus intra globum regestis. Nec auditus.
 nullo extra posito audiendo sono. nec uero respirandi adiumento.
 quippe omnis spiritus cohercebatur extrinsecus. ne membris quidem
 talibus. proque nouo admissio cibo. uetus liquore posito pelleret.
 Neque enim quicquam ex eo recedebat. nec erat accedendi facultas
 cunctis coercitis. sed corruptela partium intra se senescentium.
 uitam quandam obtinebat cibatus. Idemq; et patere
 & iam omnia mundi globus. partibus suis inter se agentibus ac per
 petentibus. Nec uero manus ei necessariae esse duxit. cum nichil super
 esset comprehendendum. nec pedes. quoniam ex septem motibus. non localis
 ei quisquam sed rationalis competebat qui proprius est. neque ullum locum
 ex loco mutans. ideoque in orbem fertur. & uelut fixo circum uolat
 cardine. propter eam. rata & inerrabilis eius agitur. Hec igitur

infra se

^{1. capite}
 aeterni dī p̄sencia. iuxta natūū & unquā futurū dñi. leuē.
 & aquiremū. indecliuēq. & a medietate undiq. aequalē. ex q̄
 p̄fectis. uniuersisq. totū p̄fectūq. p̄genuit. **A**d hāc p̄ imme-
 dietate eius locant. eandemq. p̄oniē globū aequaliter por-
 rigi iussit. quo rectis interiorib. partib. extrema q̄q. totius cor-
 poris ambitu animę circūdarent. atq. ita orbē terit. in orbē
 atq. in suū ambitū uoluit querti. & moueri solū p̄cipuū
 qui uirtutū ^{in v} p̄stantia sufficeret conciliationi p̄prie. nec
 extra ordinario cuiusquā indigeret auxilio. amicuq. semp̄ sibi.
 ideoq. summe beatū diuina potentia p̄dictum genuit.

Nectamen eo quoniam ad presens loquimur ordine. ortu anime dicitur
annuit. iuniorē q. & posteriorē corporib. ea fecit. neque enim
decebat rem antiquiorē a post^{iore} genita regi. Sed hoib. mox
passim ppostereq. & sine obseruatione ordinis fari. At uero dicitur
ta antiquitate qua uirtutib. preire anima nature corporis ius
sit. domina q. ea & principali iure uoluit ea circa id qd metur.

I tāq. tertiu anime genus excogitauit h̄ pacto. Exindi uindua
sempq. in suo statu perseuerante substantia. itemq. alia que
inseparabilis corporū comes p̄ eadem corpora scindere se putat.

Tertium substantiæ genus mixtum locauit medium inter utramque substantiam. Eodemque modo ex gemina bifor-
miquē natura quippe cuius pars idem pars diuersum uocetur tertium nature gen-
us commentus ē. q. medium locauit int̄ diuinā. & nē conjugatione
corporea diuiduā substantiā. tria hæc omnia in unā specie p-
miserunt diuersa illaq. natura concretioni atq. adunationi ge-
nerū repugnantē. Quib. cū substantia mixtis & extris in unū
factis. rursus totum h. unū diuisit in partes cōpetentē. quo

III

multiplier

singule partes constarent ex substantia diuisi. & tunc eius quidē uocat.
gemina natura diuisione instaurans.

Hactenus supersit una ex uniuerso primitus portione. postquam duplicē
eius quā sumpserat. tertiam uero sescuplā quidē sedē. triplā primiti
sumptis. At uero quartā supersit duplicē sedē. Quintā. triplā tertie.
Sexta fuit assumptio partibus septē quā prima ppenfior. septima.
sex & uiginti partibus quā prima maior;

Quibus ita diuisis. & sequēte cōplebat in ualla dupli^{mi} cis & triplicis
quantitatis. ex uniuersitate partes secans. & iam nō. & ex his in ualloꝝ
spatia cōplens quibus singula in ualla binis medietatibus fulcrent.
Medietatū porro altera. quota parte limitis extimi pcellerat exti
mū limitē. tota pcelleratur ab alio extremo limite. altera pari
summa. & aequali ad numerū. Modo pcellerat & pcelleratur ab ex
timis. Natis itaque limitibus sescuploꝝ. & tunc eorū quibus accedit pars
sui. tertia. q. gen^{is} agrarū epurū dī. hē eorū. quibus accedit pars sui
octaua. qui numerus epogdous ab hisdem uocatur. ex his nexibus
illa prima spatia. idē. epogdoi spatia epurū omniū in ualla cōplebat
ita. ^{ut} ad pfectā cumulataq. pfectionē deesset aliqd epurū. tantū
scilicet quantū deesset habita cōparatione ducentis quadraginta
tribus. aduersus ducentos quinquaginta sex.

Etiam omne fere cōmixtum illud genus eēntis consumptū erat.
huiusmodi sectionibus partium. Tunc hanc ipsā seriē in longū
secur. & ex una serie duas fecit. easq. mediā medię. in speciem
chi. grece lūtre coartauit. curuauitq. morbes quoad cōueni
unt se capita. orbemq. orbis sic inseruit. ut alt^{er} eorū aduerso. alt^{er}
obliquo circuitu rotarentur. Et exterioris circuli motū. eundē
perat eiusdem nature consanguineus cognominauit. interioris.

aut diuersū. Et exteriorē quidē circulū quē eundē cognomi-
natū ēē diximus. a regione dextera p̄sinistrū lat^{us} usq. in dextrū
inflexit. diuersū ū p̄diametrū in sinistrū lat^{us}; & eidē & simili
illi circuationi. uirtute ^{data} pontificisq. rotatus dato. Unā q̄ppe
ut erat eam & indiuisam reliquit. Interiorē ū scidit septies.
septēq. impares orbes fabricatus ē. iuxta dupli & tripli spatia.
orbesq. ipsos ^{uaria & multiplici} contraria ferri iussit agitatione. Ex quib^{us} septē
tres quidē pari uelocitate. quatuor ū & sinetipsis & ad compa-
rationē ceterorū dispari dissimiliq. scum ratione. motu.

Igitur cū puoluntate patris. cuncta rationalis animę substan-
tia nasceretur. aliquanto post omē corporeū intra p̄septū eius
effinx. mediūq. applicans medij. modulamine apto iugabit;
ast illa complectens celi ultima. circūfusaq. eidem exteriorē
complexu operiensq. ambitu suo. ipsaq. in semet conuertens.
diuinā originē auspicata ē indefesse sapientisq. & sine int-
missione uite. Et corpus quidē celi siue mundi uisibile factū.
ipsa ū inuisibilis. rationis tm̄. & itē modulaminis cōpos. cun-
ctis intelligibilib^{us} p̄stantior a prestantissimo auctore facta.

Vigitur ex eiusdem & diuersi natura. cū cōtia mixtis coaug-
mentata indigete motu. & orbiculata circuatione in seipsā
reuertens. cū aliquā t̄ dissipabile substantiā offenderit.
t̄ indiuiduā. facile recognoscit. quid sit eiusdē quid indiu-
duę. qd̄ tē diuerse dissolubilisq. nature. causasq. om̄ium que
pueniunt uidet. & ex his que accidēt. que sint futura metitur.
motusq. eius rationalis. sine uoce. sono. cū qd̄ sensibile spectat.
circulus q̄ diuersi generis sine errore fertur ueridico sensu.
& certa nuntiante. cunctę animę rectę. & dignę credulitate nascunt^{ur}.

t̄ uerę opinione

Porro cū indiuiduū gen^o sempq. idē spexerit. ea q̄ sunt. motu
intimo fidelit^r nummante. intellectus & scientia conualescunt.
Quē quidē om̄ia in anima fieri. eidemq. insigniri palam ē.
Quā cū moueri & uiuere ani aduerteret. factū a se simulacrū
immortali diuinitatis genitor. suus hilarator impendit. multo
magis ad exemplū eius emulē similitudinē. aliud specie cen
Vt igit^r hęc immortalis & sempiterna. / fuit excogitandum.
sic mundū q̄q. sensibile animal immortale constituit. sc̄am
malis quidē idq̄ generale animal. natura æuo exequaturū
defacto natuūq. operi. cū æuo societas congruere minime
uidebat^r. Quapp̄ imaginē eius mobile numeroq. serpente.
facte a se machinē deus sociabat. eā. q̄ temp^r d^r. quo intacto
& in singularitate pseuerante. Dies enī & noctes. & menses.
& annos qui ante celestē exornationē non erant. tunc nasce^rte
mundo iussit existere. Quē om̄ia. partes sunt temporis. Nosq.
hęc cū æuo assignamus idē solitarię nature. non recte partes
indiuidue rei fingimus. Dicimus enī. fuit. ē. erit. Ast illi ē
solū cōpetit iuxta uerā sincerāq. rationē. fuisse u^o. & fore. deinceps
non conuenit. Hęc quippe genitūre temporis. pprie. Motus
enī sunt. unus. preteuntis. alī imminētis. non eui. s^o temp^ris.
æui quippe mansio. ppetua & immutabilis. Ergo neq. iunior
s^o. neq. senior. nec fuit nec erit. nec patiet^r eoy aliquid quē sen
sibilis natura patitur. sed s^o hęc om̄ia uers^r tēporis imitantis
eui. Ad ehis quidē fors erit aptior deinceps disputandi locus.
Tempus u^o celo æqueui ē. ut unā orta. una dissoluantur. si
modo dissolui ratio fasq. patietur. Simul ut euitatis exemplo
similis eēt utq. miundus. arce typus qppe om̄i æuo semp existens.

huc sensibilis imagoq. cūfise. qui pōmē tempus fuerit. quippe
 & futurus sit. Hac g. dei ratione & silioq. huiusmodi genituram
 temporis uolens creare. sol & luna. & alię quinq. stelle que uocant
 erratice factę sunt. quōtā partes temporis notarent certa diuisione.
 quā reditus. anfractusq. temporarij subnumeri cōphensione ue-
 nirent. corporaq. sidera fabricatus assignauit uitalib. diuerse
 nature motib. numero septē. totidē corpora. Lune qdem iuxta
 terrā in prima circuactione. Solis u. in sēda. tum luciferi. & mercu-
 ri collocat ignes in eo motu q. concurrat qdem solsticiali circuitu
 oni. & traria tam ab eo circū fertur agitatione. Quare fit. ut com-
 phendant se inuicē. & a se rursū cōphendant hę stelle. Ceteros
 quoq. siderū ortus. & pgressionē diuine rationis ductu digessit
 in ordinē. Cui exornationis causā explicare si quis uelit. plus
 erit opere ipso. q. operis grā sumitur. Verū hęc si erēt adhuc quo-
 de agitur uitalia. post exequemur.

Igitur singulis uniuersisq. apto & decenti sibi motu locatis. in-
 delictis his. q. psequis erat tempri. puenire nexib. q. uitalib. ubi
 & finicta corpora facta sūt animalia. imperatumq. didicerunt.
Ea que diuerse nature motus obliquus p. directū eiusdē nature
 motū. uertens semet in pote & strictus circū ferebat. partē maiore
 partē minore circulo rotabant. citiusq. diuī sū spatiū pagētia.
 que minore. que u. maiore tardius. ut pote ābitu circuacta plixiore;
Quade causa fiebat. ut ex uisib. uniusdē nature. p. signis
 que citius circuirent ab his q. tardius circū ferent cōphendētia.
Omī s. quippe circulos eorū. in firmis. cōphendi uiderent.
 & inerrabilis illa conuersio uertens in spirā. & uelut sinuosū
 achanti uolumen. quia gemino & heterario motu ferebantur.

tum ipsa & iam cito & uolucris ea q̄ tardius a se recedebant p̄-
ma sibi semp ex consecratione faciebat?

Atq̄ ut rationabilis & consulta hęc motuū uarietas & moderatio.
usu q̄q̄ notaretur. omniūq̄ octo motuū p̄spicua ēēt chōrea.
ignuit lucē clarissimā dī rerū conditor. regione sedi a terra
globi. quā lucē solē uocant. cuius splendore celū infraq̄ omnia
illustrarent. numerusq̄ extaret omniū animantiū. Huius ergo
dieq̄ ortus ex eodē semp & inerrabili motu. rata factus altinaq̄
lucis atq̄ umbrarū successione. mensis ū puentus. cū lustrato
luna curriculo suo solem consequetur. anni cum sol nē mensis
anfractibus renouat exordia. Ceterarū ū stellarū circuitus.
neq̄ notant neq̄ dinumerant homines. exceptis paucis. nec in-
telligēt discursus. erroresq̄ earū temporis ēē geniturā. in quos ita
admiranda uarietas puentiū. celestes tramites undiq̄ stellis
uariantibus. Est tam̄ intellectu facile. q̄ perfectus temporis
numerus. p̄fectū annū compleat. tunc demū. cū omniū octo
circuactionū cursus pacti. uelut ad originē atq̄ exordiū circu-
actionis alterius reuertentur. quā semp idem atq̄ uniformis
motus dimetietur. Quā ob causā cetera q̄q̄ nata sunt astra.
quę p̄ celū meantia nū siones hnt. ut quā simillimū ēēt. omē
hoc p̄fecto illi q̄ nite p̄spiciēt animali. ac uoq̄ ex æquante natē
temporis sōtia natura nancisceret imaginem.

Comentū Calcedi.

Theophrastus Calcedi super parte prima Placens
meus platonis. & a ueterib' difficilis habitus ē. atq̄ existi-
matus ad intelligendū non ex imbecillitate sermonis obscu-
ritate nata. q̄den̄ illo uiro p̄mitius. ^{obscuro} sed quia legentes artifi-
ciosę rationis q̄ operatur in explicandis rerū questionibus.

usum non habebant. suli genere sic instituto non ut alienigenis
 sed ppris questionū pbationib. id q. in tractū uenerat ostendo-
 retur. Illa enī demū certa ē pbatio. quę congruis accōmodatisq.
 rationib. questiones reuelat. ut si de motu stellarū oriāt aliq.
 cunctatio. ex ea disciplina quę astronomia dīr demānet assertio.
 si defidiū uarietate. & de eo q. ex diūsis uocib. sonisq. nascitur
 centu tractatus habeatur. musice remedus cunctacio sopiāt.
 Et ppris id teneatur institutū. q. aptissimis medicis usqueq.
 obseruari solet. cū p natura uulnerū. auxilia medicamētorū
 adhibent in medendo. In hoc porro libro cū de statu agatur uni-
 uerse rei. omīumq. eorū q. mundus cōplectit causa & ratio pre-
 stetur. necesse fuit. multas & uarias existere q̄stiones.
 De planis figuris. De solidis corporibus. De incorporatione anime
 inuificantis sensibile mundū. De motu eius & agitatione per-
 petua. De stellarū discursib. ratis et errantib. cunctis certaq.
 disciplinarum artificialib. remedus occurrendū erat. arith-
 metici. astronomicis. geometricis. musicis. quo singule res do-
 mesticis & consanguineis rationib. explicarentur. Ideoq. his q.
 in artificialiū usu non fuerant. tamquā alienigenū sermonē
 ignorantibus. minime pbabant. porro alius. qui unā aliquā
 ex disciplinis pceperant. id solū q. sciebant recognoscētib. pla-
 batur. cetera ignorantis obscuro latebant. Ex quo apparet.
 h̄ opus illis. ppemodū solis elaboratū ēē. ac uideri. qui in omī-
 fuerant huiusmodi scientiarū usu. atq. exercitatione ūsati.
 Quos cū oportet tantā scientię claritudinē cōmunicare cum
 ceteris. infelici inuidię detestabili restrictione. large beati-
 tudinis fusionē in cōmunicabile penesse retinuerūt. Itaq. quia

iubenib' vobis mos erat gerundus licet ea quibent' potiora eēt
quā sustinere mediocre ingeniu' ualere. sola translatione con
tentus non fui. ratus obscuri minimeq' illustri exempli simulacrū
sine interpretatione translātū. inciusdē autē & iā maioris ob
scuritatis uitio futurū. Et ea quę m' uisā sint in aliq' difficultate
sicutē pretat' sū. ut ea sola explanare quę incognitarū artū
disciplinarūq' ignoratione tegerentur. Erat autē arrogantis
& uelut ingenis legentū diffidentis. ea q' cōmuni omīum in
telligentie paterent. sup'flua interrogacione frustra retexere.
Deniq' de principio libri quo simplex narratio tinebatur rerū
ante gestarū & historie ueteris recensitio. nihil dixi. rationē
tū totius operis & scriptoris ppositū & ordinationē libri de
clarandā eē duxi. Nā cū pridie socrates decē libris omib' de re
publica disputasset. ad quē tractatū non ex principali causa
sed ex seq'nti descenderat. siquidē cū de iusticia queri ceptū fuisset.
quā definierat thrasimachus orator. eē eā q' huic pdesset. qui plu
rimū posset. socrates gra docuisset. Immo eā potius q' huic pdeēt
qui minimū possent ut illustriori uiterēt exemplo. si eā non in
unius hominis ingenio. sed in urbis alicui' populose frequētiaq'
populari scrutaret'. imaginē quandā depinx' urbis. q' iustis morib'
institutisq' regeret' & quē uenientia legib' felicitate frueretur. con
traq' si quando degenerasset ab institutis. quā in pspēra eēt ei
ciuitati. quāq' extimabilis mutacio morū futura. Igit' cū in his
libris q'sta. atq' inuenta uiderēt eē iusticia. q' uersaret' in rebus
humanis. sup' eēt autē. ut naturalis acquirat' fieret inuestigatio.
huius tam operis effectū q' ingenio suo diceret onerosū socrates
timeo. & erinus. & hermoerati. de legendū putauit; Atq' illum unius

In unctū receperunt. Ex quo apparet in hō libro principaliter
illud agi. p̄tēplationē cōsiderationēq. institui. n̄ postuere sed natu-
ralis illius iusticie atq. acquiratū. quę inscripta instituendis
legib. describendisq. formulis tribuit ex genuina moderatione
substantiā. Perindeq. ut socrates cū de iusticia differeret qua
hōes utunt. indux effigie ciuis rei publicę. ita tunc loquens
ex pythagorę magisterio astronomi q̄q. disciplinę p̄fecte peritus.
eā iusticia. **V**ia diuinū genus aduersū se utitur. in mundi
hui⁹ sensilis. fuerit quādā cōmuni urbe. ac re publica uo-
luit inquiri. **Capitula libri SEQVENTIS.**

De gentura mundi.

De hinc de ortu animę.

De moderatione siue animā.

De numeris. / & luna.

De stellis ratiſ errantib. in qua-
rū nūmo solcā constituitur

De celo. / & tēnoq.

De quatuor generib. anima-
liū. hoc ē celestiū. p̄petū. natiū.

De ortu generis humani.

Causę. cur hominū pleriq. sint
sapientes. alii insipientes.

De usu. De imaginib.

laus uidendi. De silua.

De tempore. / & p̄p̄ensionē eay.

De primis materis siluestrib.

De diuersis humorib. corporū.
/ & flegmate.

De sensib. odoratiōis. gust.

De colorū uarietate & con-
uersione ex alio in alium.

que coloribus similia sunt.

De p̄ncipalib. uirtutib. substantiis.

De anima & partib. ei. & locis.

De corporis mēbris. & artib.

De diuisis nationib. gentib.

De aegritudine corporis.

De aegritudine anime.

De medela utriusq. matris.

De uniuerso mundo & vniū.

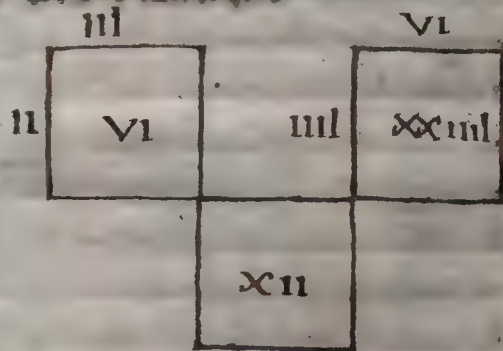
que mundus complectitur.

De intelligibili deo.

Quoy omniū singulatī scdm
ordinē libri expositio fiet.

Videat mundi corpus pfectum ēē. pfecta porro corpora solida
 sunt que ex tribus constant. longitudine. latitudine. crassitu-
 dine. prius epipedas hē planas figuras que longitudinē modo.
 & latitudinē nullā uō pfunditatē hnt exponit; Quibus enim
 ait unā sufficere medietatē. Quippe duo distantia. una media
 int̄ uestione continuari. ^{f. ipsa interiectione} habente aliquā int̄ duo illa distantia
 cognationem. sic dicens. **C**umen ē ex tribus numeris. t̄mo
 libus t̄ potentis. vsq. unū erit atq. idem totū. **V**itur pha-
 tione arithmetica. Sit ergo descripta figura. que ostendat qua-
 tenus si secundum distantiam se 2 latus 1 aliusq.

una media continuatur.
 cognata interiectione.

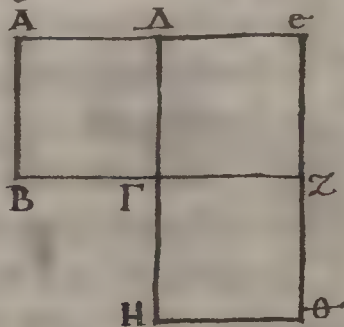
Quadrati q. principis loco
 descripti ē. sit unū latus
 in momentis duobus ali-
 ud latus in momentis tribus

Hoc supputatū facit areā
 totius pfecti quadrati momentorū sex. bis enī tria sex sunt; Ut unū
 quadrati & distantis primo sit demū latus unū momentorū
 quatuor. aliud latus momentorū sex; Hoc supputatū facit
 aream integri quadrati momentorum uiginti quatuor; Quāt
 enī sex. uiginti & quatuor sunt. Haec autē medietas que ē in
 duodeci. & ita adheret. ut impulsā extrema quadrata continua-
 tura uideatur cognata ēē extremis. siquidem quota parte mi-
 nor ē imo idē dimidia. tota maior ē sūmo. Siquidem duo
 decim. uiginti & quatuor dimidia pars sit. sūma rursū xxviii

posita in uno: sit duodeci que ē in medio dupla: sūma itē media
^{id. vi.} sūme supioris dupla. bis enī sex. duodeci. Ita dimidietatis & dupli
 ratione sociantur: & sit extremoy limitū et medietatis una eadēq
 conditio. Quid. q. medietas de extremis nascitur: siue enī sūmi
 limitis minorē sūmā cum ⁱⁿ limitis maiore sūmā multi
 plicauero. seu tria. sūmi ^{du} limitis maiore sūmā cū imilimitis
 minore sūmā contulero multiplicans. utraq. hac uia nascitur
 duodecim numerus. tā enī bis sex quā ter quātri duodeci fient.
 hec eadē a se distantū diuū p̄nuatio. unius int̄iectu medietatis

geometricis & iā p̄bationib. reuelatur. Sint g̃ nō descripte figure.

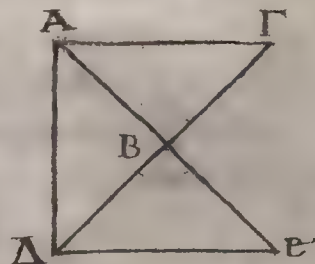
uas uero ex aduerso positas lineas.
 parallelas grāmas geometrici ap
 pellant. Conseq̄nter & iā planas
 quadraturas. parallelogramma.
 Propositū ē p̄bare. quē admodum
 diuū parallelogrāmoz similitum.
 unū mediū inueniat. q. ratione

non careat. Sint g̃ duo similia parallelogrāma quib. assistunt
 greci luter. $A. \Gamma. \theta.$ habentia ^{f. sup.} aequales angulos. unū qē sub.
 $B. \Gamma. \Delta.$ ei. qē sub. $e. \Gamma. Z.$ Porro ubi aequales anguli. ^{f. sup.} latera p̄co
 petenti. ut enī ē. $B. \Gamma.$ latus iuxta $\Gamma. Z.$ Ita $A. \Gamma.$ latus iuxta $\Gamma. H.$
 latus. dico diuū horū similitū parallelogrāmōrū inueniri
 mediū aliud rationabile. Sit qppe. $B. \Gamma.$ latus. $\Gamma. Z.$ lateri. Erit
 & iā $A. \Gamma.$ latus. $\Gamma. H.$ lateri directū. & directis lineis. $A. \Delta.$ & $\theta. Z.$
 agantur extreme lineę. $\Delta. e.$ & $Z. e.$ compleaturq. h̄ pacto omnis
 figura. Ut g̃. $B. \Gamma.$ latus iuxta $\Gamma. Z.$ latus. Ita $B. A.$ latus paralle
 logrāmū. iuxta $\Delta. Z.$ parallelogrāmū. Sunt itē in eadē quadratura

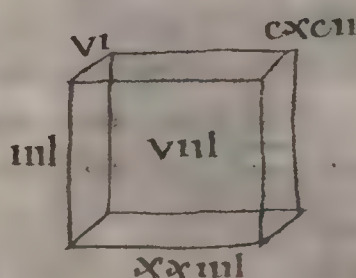
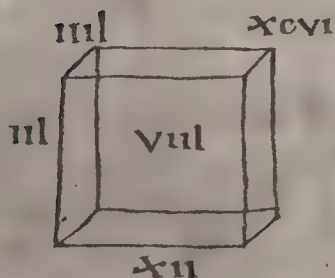
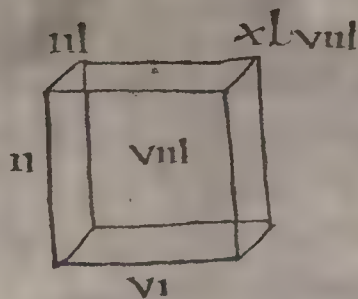
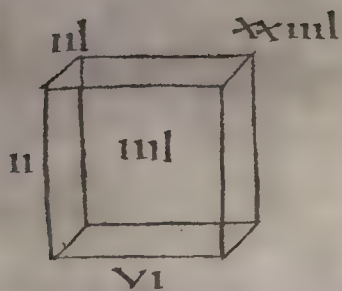
ae bz . Rursumq. ut at latus iuxta th latus. sic & parallelogrammū. re . iuxta zn . parallelogrammū. Sunt enī in quadratura ah eo . Vtergo. ba . parallelogrammū iuxta az . parallelogrammū. sic item az . parallelogrammū iuxta id q. sup̄. ro . parallelogrammū. Inuentum ē ḡ unū mediū idē ^{ut} az . parallelogrammū int̄ duo similia parallelogramma. qđ ^{h̄c} fieri debuit. Nihilominus & iā in triangularib. formis. medietatis insertio. consideratur in huiusmodi forma:

Propositū ē p̄bare quemadmodū triangularū similiū unū mediū cōpetens inueniatur. Sunt duo similia triangularia limitata grecis literis. unum a . abg . Alterū a . abe . aequalis angulis. uno qui ē sub abg . altero qui ē abe . Vbi aut̄ aequales anguli & iam latera p̄competenti erunt. ut. ab . latus iuxta. be . latus. sic gb latus. iuxta ba latus. Dico horū duū similiū triangularū. unū mediū cōpetens inueniri. Sit enī p̄cessū. directū eē. ab . latus be . lateri. Er̄t & iā gb latus indirectū. ba . lateri. & coniungat ducta linea indirectū latus. q. ē. ae . Ergo quia ē ut ab . latus iuxta be . latus. sic bae . triangulū iuxta. abg . triangulū. sub eadem quippe altitudine sunt a . literę; Ut aut̄. gb . latus iuxta. ba . latus. sic. aba . triangulum. iuxta. abg . triangulū; Sunt enī sub eadē h̄c qđ altitudine a . literę. Er̄t ḡ. ut ab . triangulū iuxta aba triangulum. sic idem aba triangulū. iuxta. abg . triangulū. Duū ḡ similiū triangularū. inuentū ē unū mediū triangulū idē. aba q. faciendū erat.

Igitur inquit simundi corpus longitudinē & latitudinē solam. 55
usq; hęc eadē inaque terreq; societate consistere. 55

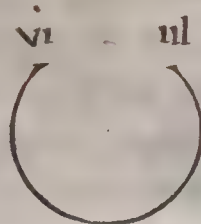
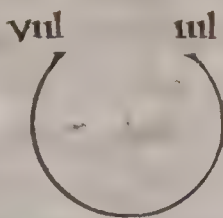
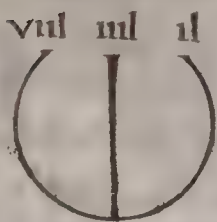
Mundi corpus solidū ēē dicit & globosum. ^{profundum} Huiusmodi autē corpora
duab; medietatib; uincuntur: quaten^{i. ratione} ut ineffigie pilę & in illo
ambitu ē: quippe aliqua ^{i. vassatione} longitudo ē & iā latitudo. quas dime-
tiem^{i. in circūactione eius} imp̄sso puncto in medio sūmitatis. ad quā medietatem
undiq; ab ambitu aequales lineę porrigunt. Unag^{i. in pila} hęc me-
dietas ^{i. in super} in superficie sita ē; altera in pfundo. ad quā punctū illud
puent. si deprimatur usq; ad altitudinē mediā. Quade causa
geminis ^{i. superficie & crassitudinis} existentibus medietatib; non ut in planis figuris semel
ē facienda multiplicatio. s; bis. ^{i. in bipedis} Quippe illic duolatera descri-
bebamus. quorū alterū in duob; monit. alterū in trib; constitv-
ebam. duosq; ad tria multiplicantes inueniebamus nasci se-
nariū numerū. At in his solidis formis p̄pt̄ geminā medi-
etate geminabit̄ multiplicatio. ut cū ex duob; & trib; multi-
plicatis natus erit idē senarius iuxta unus interī medietatis
rationē. iuxta alterius q̄q; medietatis. quę forte erit in nūmo
quatuor. quat̄ sex supputemus. atq; ita om̄is sūma. siue nu-
meri. siue molis. seu qualitatis. in uiginti & quatuor partib;
inueniatur. Et quō mundi sūmitas idē ignis solidū corpus
existens h̄t illa tria. longitudinē. latitudinē. soliditatem.
sed non paeque. siquidē in illo igne plus ē claritudinis ali-
quanto min^{us} moderati caloris. exiguū ū soliditatis. In terre
autē globo plus sit soliditatis. aliquantū ū humoris. p̄ exigū
lucis. aeris & aque duę medietates. quā habeant cognati-
onē cū supra memoratis elementis intelligam. Descriptio
solidarū figurarū cū numeris suis. iuxta arithmeticā disciplinā.

Harum solidarū formatū cognatio. numerorū indicat. & sortio. siquidem primi limitis sūma. dimidia pars sit scđi limitis summe. Nā uiginti quatuor numerus. quadraginta octo numeri dimidia pars ē. Scđa item tertius. & hęc quarta limitis sūme medietas. atq; retrorsū qđ. Postrema. tertius dupla. tertia uē. secunde dupla. & primę scđa. Atq; his medius duabus. quę int̄ duas extremas formas inseruntur. genitura ē de eisdē extremis. Est enī primi limitis medietas in potestate numero. idē senario. qui nascit̄ ex multiplicatis sūmis minorib; his tribus. Est itē nouissimi limitis in minore numero medietas. idē octo. Igitur primi limitis maiore medietate. cum postremi limitis minore medietate ^{sexies octo.} multiplicans. creō scđi limitis totā in quadraginta octo numeris positā substantiā; At u si primi limitis minore medietate quę ē quatuor. cū postremi limitis maiore medietate quę ē in uiginti & quatuor sūma nata. ^{quā uiginti quatuor} exquat̄ senis cōparauero. creabit̄ omīs substantia tēpū limitis.

que ē posita in nonaginta sex; Sic duo extremi solidorū duabus
 medietatib; iungunt. Ut certa minimeq; infinitabilis arithmetice
 disciplinē confirmat auctoritas. testimonij p̄bens platonij; hec
 eadē solidorū duū corporū distantia. seu duplex medietas con-
 iungere distantia corpora. geometricis & r̄a rationib; p̄cōpetem
 modo. sic ostendetur. Sed prius. quia ē e r̄a. acōmoda tumq;
 tractatur. qd̄ si hoc q. competens appellatur. analogū ā grecis.
 explicabo. Geminū ē competens. unū continuū. alterū distans.
 Continuū competens ē. q. cōmuni medio sine coniungit extrema.
 Distans q. duob; medus finib; separat extrema. Ratio uō ē duorū
 finū iuxta semetipsos habitus & quasi qdā conuentio. Itaq; pe-
 tens ex compluriū rationū cōparatione subsistit. Et continuū
 quidē competens utribus ut paruis finib; inuenit. sicut p̄mos
 iuxta scdm. sic secund' iuxta tertiu. hoc ē. ut octo iuxta quatuor.
 sic quatuor iuxta duo. Quorū quidē finū. is qui ē medius in se
 replicatus. æqualis ē ei quidem multiplicatione nascitur exte-
 morū quadrato. bis octoni siquidē sedeci. & quater ni quat-
 totidem. Distans autē cōpetens in quatuor minimis limitib;
 reperitur. sicut prim' iuxta scdm. sic tertius iuxta quartum.
 id ē. ut octo iuxta quatuor. ita sex iuxta tria. Non enī possum
 dicere repetentes. sic quatuor iuxta sex. In quibus. acq; ut in
 continui cōpetentis finibus. is qui confit ab extremis æqualis ē
 ei qui nascitur ex supputatione mediorū. Terenī octo. uiginti
 quatuor sumā offitiunt. æque sexies quatuor. eandē sumā
 creant. Ut g' n̄eratione. ac r̄a medio continui cōpetentis.
 p̄pterea. q. natura ei con iugabilis ē. & ad unatrix distantii
 limitū. similisq; eius rationis. quia dī mundi sensibilis fabricator.

usus ē. cū extimis mundi limitib. igni atq. terre. aeris & aque in
fereret medietatem.

Descriptio paralle^lepidorū duū distantūq. Parallepida continu
antur ad unā soliditatē. inferis alis duob' iuxta rationē & tinui
cōpetentis. q. agris appellat. analogia sineches. Quatenus
hęc descriptio demonstrat duos solida corpora. quę paralle^lepida
geometrici uocant inferis alis similib' solidis duob' & tinuari
iuxta rationē & tinui cōpetentis tā excoagnematione quā exdis
solutione. palam fiet;

Describit parallelogramū
id ē quadratura. quā limi
tant gēe literę quatuor hę.
A B Γ Δ. & huic qdraturę
sup. imponit aliud qdratū.
q. continet literis. e z. θ. η;
& conectunt. ea. itē. Z B. itē.
ea. itē. η γ; Et h' facto. cō
pletur unū solidū. siue pa
rallelepīdū. Huic aliud simile describit. h. modo. p. e. θ. lineā.
eicitur. ea. & itē p. Δ θ. eicit lineā θ z. & p. θ. η. crescit lineā θ k;

& ex nota k. eicitur linea. km; Itē ex nota m. deducitur linea
 .ml. Ex nota itē. z. eicitur linea. zo; Et ex eisdē. zo. notis. agunt
 indirectū duę lineę. una. zn. altera. on. & sint æquales. e. qdē
 lineę. ea linea. a. & u lineę. ez. linea. h. & lineę. ek linea.
 Itē æqualia parallelogrāma. k. e. l. m. n. z. o. n. & connectantur. n. k.
 n. m. o. l. Erunt hi pacto solidū natū aliud ex hac descriptione. Dico
 igit̃ int̃ hęc duo similia solida. duo alia solida iuxta rationem
 ptinui cōpetentis inueniri. Deduco enī p. n. z. lineā. z. y. lineā.
 p. m. l. uero lineam. l. t. lineam. p. d. a. lineā itē. a. c. lineam.
 p. b. r. lineā. r. p. lineam. Et sint æquales. n. z. lineā. z. y. lineę.
 m. l. lineā. l. t. lineę. a. d. lineā. a. c. lineę. b. r. lineā. r. p. lineę;
 Parallelogrāma itē sunt æqualia. quę in his dē sunt quadraturis.
 & connectantur. h. m. e. l. o. p. t. p. & si qua alia latera erunt. ex
 p̃sse conexa quatuor solida. Quatenus h̃ p̃batur. ut ē e. o. latus.
 iuxta e. a. latus. Itē in longū erit e. z. parallelogrāmū. iuxta e. n.
 r. a. parallelogrāmū. Erunt g̃ & iā a. b. r. a. e. z. h. o. solidū. iuxta
 a. r. p. c. h. t. l. solidum. At enī latera sup̃ comprehensa h̃nt ad
 uersum se competentē modū. ut pote quę sub his dē quadraturis
 sint. quadraturę itē sibi cōpetunt. quia s̃ sub eadē altitudine.
 Et solida g̃ sup̃ dicta. habebunt aduersū se competentē parilitatē;
 Rursū ut ē a. b. latus iuxta e. z. latus in altitudine. ita erit
 e. a. r. h. parallelogrāmū. iuxta e. z. y. h. parallelogrammū.
 Erunt g̃ & iam a. r. p. c. o. h. t. l. solidū. iuxta. o. h. t. l. z. y. p. o. solidū;
 At enī latera sup̃ cōprehensa h̃nt ad ūsū se cōpetentē modū. ut
 pote quę sub ipsis quadraturis sint. quadraturę q̃ sibi p̃petunt.
 quia sunt sub eadē altitudine; Et solida g̃ sup̃ dicta habebunt
 aduersū se cōpetentē parilitatē; Rursū ut ē h. o. latus iuxta

θz latus in latitudine. ita erit $\theta \Delta \Gamma \eta$ parallelogrammū. iuxta
 $\theta z \gamma \eta$; Ergo erit & iam $\Delta \Gamma \rho \theta \eta \tau \lambda$ solidū. iuxta $\theta \eta \tau \lambda z \gamma$
 ϕ o solidum. At enim latera supra cōprehensa hnt inter se ana
 logiam. ut pote quę sub hisdem quadraturis sint. quadraturę
 qđ sibi cōpetunt. quia sunt sub eadē altitudine. Et solida ergo
 sup̄dicta habebt inter se analogiā siue cōpetentiā; Ut g̃ ΔB
 $\Gamma \Delta \epsilon z \eta \theta$ solidum. iuxta $\Delta \Gamma \rho \theta \eta \tau \lambda$. sic hoc ipsū solidum
 iuxta $\theta \eta \tau \lambda z \gamma$ ϕ o solidum. & itē hoc ita ipsum iuxta $k \theta \eta z m$
 $o n$. solidum; Quo pacto ostensum ē duū solidorū parallelepi
 dorū similiū. duo media solida parallelepida iuxta rationē
 cōtinui cōpetentis inueniri. q̃ oportebat ostendi. Dicit aliquis
 duo quidē solida corpora intervallo longiore distantia coniungi
 duabus interiectis medietatibus. iuxta rationē cōtinui cōpe
 tentis sufficientē sibi p̄bāri. sed int̄ ignē & terrā q̃ sunt solida
 corpora nullā apparere similitudinē. quando iuxta platōnē
 ipsū. ignis qđem forma & figura pyramoides ēē dicat̄ id in
 modū pyramidis excreseat. Terra ū cybus sit. hę porro forme
 nullā ex se similitudinē mutuent̄. quia non sunt aequalibus
 angulis. quippe cybus om̄is rectis ē angulis; Ergo quia terra
 incybica ē figura. rectos angulos habeat necesse ē. At ū pyramidis
 anguli p̄ductiones sūt in acumine. ubi aut̄ non sunt aequales an
 guli. ne latera quidē erunt p̄cōpetenti. p̄pt̄ ea q̃ similia sui non
 erunt. Quę distantia corpora. si alia duo solida int̄ recta cōti
 nuab̄. impediet̄ hoc pacto cōtinuatio. si quidē int̄ duo non quę
 libet. s; quę similia sunt inuicē sibi. solida corpora inseri debent.
 Cui respondebit̄. Hacten̄ memores nos ēē debere eorū. quo plato
 hanc ipsā difficultatē multo ante p̄uidens eos qui ita sensuri.

sint aberrare reuocant? Dixit enī. si meminimus similitudinē
 non solū informis. & infiguris. sed & in potentis & qualitatis;
 Queri oportet cur ita dixerit. cū in tribus siue numeris. seu moribus.
 seu potentis. p̄inde erit medietas imo. quē admodū sumitas
 medio. Quare inter ignē & terrā nulla ē inspecte & uelut in
 uultu similitudo. querenda erit in naturis ac qualitatibus
 ipsorū elementorū. iuxta quas faciunt aliquid. aut pati
 untur. & in his p̄prietatibus. ex quibus utriusq; elementi uis
 & ^{conspicuitas} ^{secundum} ^{magis} germanitas ad prime designatur. Sunt ḡ tam ignis quā
 terre multe quidē & alię p̄prietates. sed quę t̄ maxime cū
 earū p̄prietatemq; declarent. nimirū hę. Ignis quidē acutus.
 q. ē acutus & penetrans. deinde q. ē tener. & delicata quadā
 subtilitate. tū q. ē mobilis & semp̄ in motu. terre ū q. ē rectius
 q. corpulenta. q. semp̄ immobilis. Hę ū nature licet sint contrarie.
 hñt tam̄ aliquā ex ipsa contrarietate paritatem. tā enī similia
 similib; quā dissimilia dissimilib; cōparantur. Et hec est
 analogia. idē ratio continui cōpetentis. Quod enī ē acumen
 aduersum obtusitatem. hoc subtilitas iuxta corpulentiam.
 & quod subtilitas iuxta corpulentiam. hoc mobilitas aduersus
 immobilitatem. Et si uerteris ut id q. mediū ē extremū fiat. quę
 ū sunt extrema. singulatim in medio locentur. seruabitur ana-
 logie norma. Quatenus igitur inter hęc duo solida corpora
 quorum ē talis similitudo qualem demonstraui. alia duo
 solida int̄ recta facient continuationē. iuxta rationē continui
 cōpetentis. docet arithmetica disciplina. Si enī uicinū igni
 elementū q. sit et ex quibus cōflatū uoluerimus inquirere.
 sumemus ignis quidem de proximo duas uirtutes. subtilitatem.

& mobilitatē. unā uō terrę id obtusitatē. & inuenietur genitura
secundi elementi q̄ ē sub^u ignē. aēr. Et enī aer optansus subit.
mobilis. Rursūq; si eius elīmī q̄ ē uiriniū terre idē aquę gemi-
turā considerem. sumemus quidē duas terrę uirtutes id obtun-
sitatē. corpulentā. uirū ū ignis. id motū. & exortet aquę substan-
tia. quę ē corp^u obtusū. corpulentū. mobile. Atq; ita int^u ignē
& terrā. aer & aqua. de extremorū concretionē nascuntur. exq̄b;
stat mundi continuatio; Conseruat hī pacto analogia q̄q; geo-
metricā. iuxta rationē continui cōpetentis. Ut enī ignis adūsū
aerā. sic aer aduersus aquā. Idemū aqua iuxta terrā. Retros
sumq; ut terra aduersū aquā. sic aqua aduersus aerā. & aer
aduersus ignē; **H** actenus de constitutione mundani corporis.
& de materiā ex quib; constat germanitate differtur; Quē cū
factū ēē quia sit corporeus affirmet. & eundē indissolubile. cūq;
que fiunt. queq; nascunt. facta dissoluant. nata occidant. ite
huic qdē p̄tē hominū medet^u opinione. dicit aquo factus sit.
exq̄b; constet. adq; exemplū instituit^u. qua de causa. quatenus
aeternitati ppagatus; Omnia enī q̄t. t. dī opera sūt nature. t. na-
turā imitantis hominis artificis; Operū naturalium origo. & ini-
tiū. semina q̄ facta cōprehendunt. ut terre uisceribus ad frugis
arbores cerealisue puentū. t. genitaliū membroꝝ fecunditate
ceptū animalū germ^u adolentū; quoz omniū ortus intemp^u;
par enī & aequē. natālē nature ac temporis. Ita nature
opera quā ortū hnt ex eo quo ēē coeperūt temp^u. finē q̄q; & occasū
intra seriē continuationēq; sortita sunt; At ū dī operū origo & ini-
tiū. cōphensibile. nulla ē enī certa nota. nullū inditū temp^u.
ex quo ēē coeperunt. Sola si forte causa. & hec ipsa uix intelligit.

^{1. operū dī}
 cur eorū quid. quāue obcausā existat. certū ē siquidē nichil adō
 factū ēē. sine causa; Ut igit̃ illis quę lege naturę pereant. funda
 menta sunt semina. ita eorū q̄ dī instituit. fundamenta sūt causę.
 q̄ sūt p̄spicue diuine p̄udentię. Deus aut̃ institutionē temporis.
 & p̄aeuū. Simulacrū ē enī tempus æui. Causę ^{1. suorū operū} q̄ omīū operū
 dī. tēp̄r antiquiores. It̄ sic dī ^{sc} p̄aeuū. sic & iā causę p̄aeuum.
 Quod seq̄t̄. ut q̄cqd adō fit. ^{coheretatur} temporariū non sit. q̄ tēporariū n̄ sit.
 nulla temporis lege teneatur. It̄ temp̄ imitationē ætatis.
 morbo. senectute. casu. inuehit. Hisq̄ omīb q̄ adō instituit̄ in
 mune ē. origoq̄ eius causatiua ē. non tēporaria. It̄ mundus sen
 silis opus dī. origo ei igit̄ causatiua n̄ temporaria. sic mundus
 sensibilis. licet ^{incorruptus} corporeus. adō tm̄ factus atq̄ institutus. æternū ē;
 Constat ex materiis ^{1. ætr̄.} illibatis atq̄ integris. ex omī inquit igni. &
 ex uniuerso spū. & ex illis ceteris. sine ullius partis imminutione;
 It̄a sit. ut nulla. neminima quidē pars cui libet corporis. extra
 ambitū mundi relicta sit; Quę quia omīa corpora. partī ^{ut terr̄. & aqua} frigida.
 partī ^{ad̄ ignis} calida sunt. nulla importuna frigoris calorisue extrinsec̄
 accessione moueant aegritudinē mundo. Igit̄ extra necessitatē
 incōmodi positus. æternus ē; Sed natura corporis fluida ē. &
 mundus ^{et emittitur. i. effluit} stat ex corpore. sed & detrimentū & interitus partiū. non
 influxu ē. sineffluendo. id̄ extrafluendo. amittit q̄ppe q̄ ex uni
 uersitate defecerit; Intra mundū regeſus omīb̄ uō. nichil certe
 extra mundi ambitū ē. Ita q̄ scdm̄ naturā corporis fluit. quo et̄
 fluxu n̄ habet. influit q̄ n̄ effluit. & ad sumā uniuersitatis iac
 tura demū recurrens fatigatarū diuturnitate partiū. recreatio ē;
 Quid. q̄ institutus ē ad exemplū altius intelligibilis. & immutabit
 phœnitatis. iam illud nemo dubitat quę ad similitudinē instituit̄

¶ quid sit pium. A pium
quippe est. ppiā mansio
in idem. semp pperuatio.

exempli sempiterni habere similitudinē perpetuitatis; Et pperuitalis
in aeterno. Quare. exemplū. id intelligibilis mundus. p^{instaurum} aeternū.
Id uero. q. ad exemplū ^{in aeterno} institutum ē. sensibilis scilicet mundus.
p^{in aeterno}tempora. & temporis quidē ppiū p^{in aeterno}gredi; Aeternū ppiā man
sio. sempq. in idem p^{in aeterno}seueratio; Temporis itē partes. dies.
noctes. menses. & anni. Cui. partes nullae. Temporis itē species
preteritū. p^{in aeterno}sens. futurū. Aeternū substantia. uniformis. in solo
p^{in aeterno}perpetuoq. p^{in aeterno}senti. Mundus igit. intelligibilis. semp ē. Hic simu
lactum eius. semp fuit. est. erit;

Hinc ad animae tractatū p^{in aeterno}gens plato. prius illud curat. q. pre
postere de corporis ei^{in aeterno} constitutione. Antequā de inspiratione
animae. disputatū sit. Cū animā corpore omī consistit anti
quiorē. nec recedit ab instituto. ut quia mundū adō factū
asseruit. Animā q. eius factā adō ēē dicat. Quod in hoc solo
libro facere animaduertit. Aeternarū rerū genturas cōmmissi.
credo p^{in aeterno}pterea. ne si audiant homines ēē quēdā. q. fuerint
ex origine nata nūquā. principatū sūm dī derogari putent.
si pari. atq. eadē sint. quia dī. antiquitatis p^{in aeterno}stantia. nescientes
longe alit^{in aeterno} dici originē rerū aeternarū. & itē caducarū. Si qdē
mortalū auctoritas. & origo. illa ē quae p^{in aeterno}cedit ortū exterorū.
ut origo ē pat. filii. & poplorū. atq. urbū conditores earū;
At uero diuinarū generū aeternarūq. gentiū origo. & atx non
in anticipatione temporis. s. dignitatis eminentia cōsideratur.
t. q. effecti operis pontificiū. & auctoritatē. maius magis quā
dispositioni mentis solēam^{in aeterno} ascribere. t. q. pleriq. ex mortali
natura sua diuinā naturā ^{in aeterno}aestimantes. nasci omīa. neq. ēē
quicquā q. n. natū sit. existiment. Quorū animis sic institutis.

difficile ^{exhibetur} persuadeatur mundi esse auctorem dñm. nisi eū tamquā opifex
 aliquis manib. ceterorū artuū molitione astruxerit; Certe ppo
 sitū scriptoris considerandū puto. Nā si uideret in hoc libro prin
 cipalitē. ut immortalē esse animā pbarer. non ueniret anime
 genturā cōmisci. ppter ea q. cuncta q. gignunt. intereunt. At uō
 eū de mundi. hoc ē unūse rei. constitutione tractetur. ad presens
 ē re fuit nascentē. & uelut in lucē pditā. inducere animā eius.
^{imaginatione describere}
 quo audientes imaginarent anime formā aliquā. pinde. ut
 eorū omniū que nascuntur uident. I tāq. dñs inquit Tertiū »
 anime genus excogitauit hoc pacto. Usq. gemina natura diuisio »
 Quidē q. ait. docet nos substantiā. siue ut cicerō/nem instaurans. »
 dicite eēntiā. duplicē ēē. unā indiuiduā. alterā p corpora diuiduā.
^{docet}
 Et indiuiduā qdem ēē tā. cui generis sunt omnia aeterna. & sine
 corpore. q. intelligibilia chr̄. Diuiduā ū. que corporib. existendi
 causa ē; unūq. q. enī corpus ē certe; q. uero ē. hūc eēntiā? & cor
 pora multa sunt. Una uō. diuidua eēntia q. incunctis corporib.
 inuenit; que g. una in multis simul inuenit. recte scindere se
 putatur. recteq. diuidua? Igū ex his duab. ait opificē dñm tēiv
 genus eēntie miscuisse. idq. mediū locasse. int. eēntiā utraq.
 Similit. docet naturā qq. non ēē simplicē. s. bimēbrē. & ex his du
 ab. facit opificis iussu tertiū nature genus extitisse. q. atq. mediū
 positū ēē. int. utraq. eēntiā. indiuiduā uidelicet atq. diuiduā.
 Quatenus bimembris ē natura. ^{si sunt} Omnia inquit t. eadē sibi t. aduersa
^{ut homo & bos in animalibus} sunt. eadem genere. diuisa specie. ut puta homo. & itē equus.
^{aliud. hoc. aliud illud.}
 idem sunt. nā hoc & illud animal ē. At uō specie diuisa sunt.
 alterū eorū rationabile animal ē. alterū irrationabile. & multū.
 & alterū bipes. alterū quadrupes. Haec g. omnia existētia. idē.

N. q. dicit. scriptoris uolun
 tatem principalit. inop
 non ēē. anima ut ueniret
 talem ēē pbari. genturā
 quippe eius cū docet. pta
 uidelicet quāq. motu tempo
 ris domū subiaceret aetate.

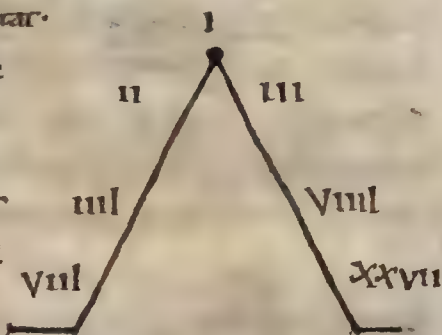
& eētia & diūfū mūnā inquit cōmifcunt dī. effecit ex tribz unū. id
diuerfū diuiduū. Diuerfa illa natura. difficile fe cōmodante con
cretioni. atq; adunationi generū. Rurfūq; unū illud ex tribz
concretū. diuifit in partes. ita fingule partes tres illas potentias
obtenerent. hē ut idē non folū idem eēt. f; etiā fubftantia. &
haberēt aliquid ex diuerfitate. eētia q̄q; & eētia eēt. & idem.
& diuerfum. diuerfum q̄q; & diūfū eēt. & eētia. & haberēt aliqd
ex eo q; idem uocatur. Difceptatū tñ ē aueteribz. q̄ fit q̄ a pla
tone dīr indiuidua. quę utē diuidua fubftantia. ex quibz mūn
di fenfibilis fabricator dī. terciū fubftantię genus quāue obcauf
pflauerit. pū fpecie intelligibilis mundi. ad cuiū fimilitudinē
formas mte pceptas ad corpora transferebat. indiuiduā fub
ftantiā nuncupauerit. diuiduā ū filiā. q̄uelut exordiū &
fontē corporū ita ut terciū illud mixtū fubftantię genus. for
mā eē intelligendū fit. qua informata fūt. tā mundi. quā
cetera q̄ mundus cōplectit corpora. An potius indiuiduā plato
fubftantiā cenfeat eminentiore animā. q̄ nulli fit incorporati
oni obnoxia. cuiufq; ueneranda puritas. nulla corporis conta
gione uoletur. Diuiduā ū fubftantiā illā animā dicat. quę
non folū cunctis animalibz f; & iā fterpibz & arboribz dat uitale
lugoŕē. ut fit ex his duabz cōflatū terciū animę gen^o rationibile.
idcirco ne omia muta eēt. & ratione carerent q̄ uitā fortirent^r
corpora. uidelicet animalia. f; eēt p̄terea gen^o animantiū hui⁹
modi. q̄ rationis difciplineq; & intellectus capax. diuini operis
admirandā rationē difpofitionēq; intelligens ueneraret^r mun
dam operis auctore. Quod itaq; hi q̄ fpecie intelligibilis mundi
q̄ femp eadē fit. nec immutēt ūquā. putabant a platone indiui

duā substantiā dici. diuiduā porro siluā negabant habere rationē.
 cū mundi eēt instituta generatio. Animantiaq̃ quasi mox futuro q̃-
 reretur cōpetens anima. Illā animā quē tā multis animalib̃ quā
 stirpib̃ et arborib̃ uitā daret. eē uspiā dici a platone n̄dū natis
 animalibus. nec uō arborib̃ & ceteris quib̃ datura uitas foret.
 Propt̃eaq̃ indiuiduā qdē substantiā. mundi intelligibit specie.
 ad cuiū similitudinē formatus sit sensilis mund⁹ platone cogno-
 minasse dicebant. diuiduā porro siluā? Atū hi q̃ ex indiuidua
 substantia id̄ immū ab incorporatione anime. itē alia insepa-
 rabile corporū comit id̄ stirpea. & flatū tertie anime genus
 asserēbant. id̄ rationabile. Sic assisteabant sententię p̃prie.
 Primo omniū p̃posterū eē cū de constitutione mundani corporis
 insupiorib̃ tractatū eēt. finitoq̃ eo tractatu p̃uentū foret ad
 anime genturā q̃ uiuificaret sensile mundū. Rursū ad p̃orē
 tractatū retrorsū iri. ut de silua & corporib̃ mundi formaq̃
 eorū tractatus de integro fieret. & a gentura mundi recederet.
 Deinde frustra dici stirpeā animā n̄dū eē posse. p̃p̃tea. quia
 q̃ uiuificatura erat animalia nondū eēp̃fuisse enī semp̃tā ani-
 me quā corporis uim. nec dñ̄ ex his q̃ non erant fecisse mundū.
 s̃ea q̃ erant sine ordine ac modo ordinasse. itaq̃ potius ea quę
 exisiebant exornasse. quā generasse q̃ non erant. inordinatosq̃ p̃pe
 animi errores. & agitationē fluctib̃ simile intellectu assignato
 ex inordinata iactatione ad ordinē redegeisse. corporis & iā motū
 instabile salubri moderataq̃ agitatione frenasse. & eidē formā
 & figurā congruā & quēuementē ornatū dedisse. ut ipse insupiorib̃
 dix̄. meliorē ordinatorū fortunā. inordinatis ratus. Quare.
 cū sensili mundo ueniens anima ^{instituitur} instruat. ortū ei⁹ ex indiuidua.

que mens intellectusq. ē. alia. que p̄mūsa diuiditur & scindit̄
 prouenire. eamq. mediā int̄ indiuiduā & diuiduā animas
 locatam. ut scilicet immūis quidē ab incorporatione in mundo
 ēēt intelligibili semp. s̄rpea mutis & nō nihil sentientib. opitv
 laretur. Hæc ū media quia necesse erat in mundo fore genus
 animalū q. ratione uteretur. hunc eidē generi uitā & sp̄m mi
 nistraret. Interq. duas posita naturas. eandē diūsāq. modo eidē
 nature contēplaret̄ diuinitatē. attollens acie ad sublimia.
 modo ad ima sedē diuersę nature uergens. hęc & iā iuxta
 opificis scita dispensaret. terrenis impure & p̄uidentia. Deinde
 p̄grediens ultra plato. demonstrat ipsā partitionem.

Vnam sumpsit ex uniuerso p̄mitus portionē. Usq. septima sex et ui
 ginti partibus quā prima maior. In hac forma uirū anime
 tanquā speculo simulacrorū resulat.

Particio q̄ppe consideratio ē uirū
 ordinatioq. ueluti membrorū. ac
 tuū eius. officiorūq. & omnū nu
 merorū designat. congruentiā. tribus
 hoc asserentib. p̄cipuis disciplinis.
 geometrica. arithmetica. armoni
 ca. ex quibus geometrica uicē ob
 tinet fundamentorū. ceterę ū subtractionis.

Et enī q. nullas
 h̄t partes. p̄pterea q. sub nullis sensus uenit. ē t̄m. & animo
 cernitur. geometre notā appellant. Lineā ū sine latitudine.
 p̄linitatē. q. in notās suas desinit. Porro eā in qua ē aliqua lati
 tudo. superficiē uocant. ut sit superficies nacta latitudine longi
 tudo. Qd ū ex trib. ̄stat. id longitudine. latitudine. p̄funditate.

Forma p̄tinentis ad p̄feco
 coruam.

Iste int̄ partitionem q.
 ordinationem.

quid sit punctū.

quid linea

quid superficies

quid solidū corpus

solidū corpus cognominant. Ista igitur descriptio quā partium ex quibus
 anima consistere dicitur. generaturā seu cognitionē delineat. ostendit
 rationē anime corporisq; coniugū. quippe corpus animalium quod
 inspiratur animi vigore. habet certe superficiē. habet etiam solidi
 tatē. Quare igitur cū vitali vigore penetratura erat tā superficiē
 quā soliditatē. similes soliditati. similes etiam superficiē uires
 habere debuit. siquidem paribus congregantur paria. Unā igitur
 primitus sumpsit inquit ex uniuerso portionē. quo uniuerso quod
 extrinsecus unā speciē reductū sic superius demonstrauit. eētia uidē
 licet. & eodē & diuerso diuidebat. portionis quāque elocutio notan
 da ē. Non enim partē quippe simplicis & incorporee rei sed por
 tionē idē partem instar dixit esse sublatā. quē geometrice illius
 notę simile. Postea duplicē eius sumpsit quā superserat. hīc duo.
 quę subter unū posita sūnt in leua parte formule. Tercio. sescuplā
 quidē scilicet. triplā uero primitus sumptę. In richimo tria enī ad
 usum duo. sescupli ratione precellunt. constant enī tria ex duobus.
 & itē uno. quod diuī dimidia pars ē. Quarto. duplicē scilicet. ideo
 quia bis duo. quatuor. Quinto. triplā tertie. id est nouē. terenti
 tria. nouē sunt. Sexta fuit assumptio. partibus septē quā prima
 propensior. id est numero octo. qui ē ultimus in eo latere quod ex paribus
 numeris ē ordinatū. Septima. sex et uiginti partibus quā prima
 maior. hoc ē uiginti septē. qui numerus tantundē ualeat quantum
 octonarius. ut docebo. A pex igitur numerorum. singularitas sine
 ullis partibus. ut geometrica nota. cuius duplū linea sine
 latitudine longitudo. Lineę duplū superficiēs. quę plexitas
 cū latitudine. Cui duplū cybus corpus. plonquū. latū. pfun
 dumque diuisum. bis duobus bis quod ē octo. Eodēque modo iuxta

rationabile. uiginti
 animę & corporis. & anima
 latitudines. partium suarum. hīc
 sic collationem.

Nō igitur in parte. & por
 tionē. Iam igitur. curat
 terminari. & effugere sensus.
 Quod autem sensibus submynd
 citatur. soliditas nō cor
 nominatur. M. opus igitur
 cu & sua corporis terminat
 itē solida deputabitur.
 P. ortio uero. cui nichil ē par
 tiu. sed puro mentis
 tantum subintelligitur.

ratione tripli. in altero latere numeroy germanitas repperit.
cubusq; qe in summa uiginti et septē. primus ē imparis numeri
cybus. ter enī tria ter. constituunt sumā sup̄dictā. Igitur scdm
rationē continui cōpetentias que ē ratio geometrica. q. ualet octo.
aduersū quatuor. hoc quatuor aduersū duo. & duo aduersū unū.

Rursus q. ualet uiginti septē numerus aduersū nouē. hoc nouē
aduersū tria. & tria aduersū unū. ^{Quērit} hoc loco. primo qdem
cur intantū pduxert diuisione ut septē ^{constituerit} limites.

I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. XXVII.

Terna autē in utrisq; laterib; interualla. tā in eo q. ex duplicibus
& parib; numeris ordinatū. quā in eo q. ex triplicib; & imparib;.
deinde quos oporteat numeros inponere partibus. Si enī primā
partē singularitate semp posuerimus. & deinceps ceteros scdm
descriptionē. int̄ hos numeros duos alios q. cōpleant uniuersā
^{f. tā predicti.}

interualloy continuationē sicut iubet fieri. minime Inueniem?
Tertio qualis debeat ēē forma descriptionis. Quod g. ^{f. q. tribus} ex tribus
principe loco diximus q.ri solere. si primū demonstrandū erit.
rationabilē septē limites ēē digestos. qbus interualla sex iungent.

Er̄it autē pbatio auctoritatib; nixa. & enī septē numerus laudat
ap̄ytagoreis. ut opum⁷ & naturalissim⁷ & sufficientissim⁷. Nam
pfectus qdem numerus ē decem. ideo q. a singularitate orsi.
usq; ad decē numerū numeram⁷. Residua uō numeratio. non tā
numeratio ē quā eorundē numeroy quib; ante usi sum⁷ in nu
merando replicatio. Undecī & duodecī & ceteri tales. nascuntur
ex pcedentiū replicatione. Quē quidē decimū numerū pyta
gorici appellant p̄mā quadraturā. p̄pt̄ ea q. exprimis quatuor
^{affinitatē} numeris confit. uno. duob; tribus. quatuor. Simphonis q. q.
ratio ex eorundē numeroy q. decimanū numerū cōplent. quasi

Sim. i. con. phono. uox. inde
sim phonā coadunatio uocu.
coadunant⁷ uoxes p̄uocant⁷
omnes uociferant⁷. scdm q.
inrollant⁷ uociferant⁷ atq; desegunt.

^{ut in ad. 1.} quodā fonte demānat. siquidē. ex his epitura. & sescuplares. & di-
^{ut in ad. 2.} plices. & triplices. & quadruples numeri. soniq. nascuntur. Epitura
 quidem. ut quatuor adūsū tres. hnt enī totū numerū trientē & ei
 triā partē id unū. Sescuplares ū. ut tres aduersū duo. hnt enī
 tres totū numerū duale. & ei partē dimidiā. id unū. Duplices ū.
 ut sē duo adūsū unū. Triplices porro. ut sē tres adūsus. unū. Et
 quadruples. ut sunt quatuor aduersus unū. Epitura autē in cal-
 culando. idem ē qd iatesaron incanendo. Sescuplaris ū idem ē.
 qui diapente dr incanendo. Duplex uō q diapason dr incanendo.
 Quadruplex. q dis diapason dr incanendo. ^{f. dicendū ē} Hic de septenario nūmo.
 Deinde alia qq septenarii numeri pprietatē cōsiderat. quā ceteri
 numeri non hnt. Siquidē alii numeri q finitū decimanū numeri
 continent. partī ipsi alios pariant. partī ab aliis pariant. partī
 & pariant alios & pariant ab aliis. solus septenarius numerus.
 neq. gignat ex se aliū numerū infra decimanū limitē. neq. a quoq.
 ipse nascatur. & enī duo duplicati pariant quatuor numerū.
 Tria nullo duplicato nascunt. ipsa autē duplicata pariant senariū
 numerū. Quatuor numer. & partī & parte. Partī qdē ab his duob.
 partī autē duplicatus octonariū numerū. Rursū qnq. numerus
 a nullo nascitur. bis supputato. ipse autē bis supputatus partē
 decē. hē sex numerus nascit qdē ex duplicato triente. partī autē
 infra decimanū limitē neminē. Octauus autē nascit ex bis suppu-
 tatus quatuor. ipse neminē parit. Non⁹ nascit ex tribus. ipse
 autē neminē parit. Decimus nascit ex duplicato nūmo quinque.
 ipse porro neminē parit. Itaq. omib. partī nascentib. partī pari-
 unt. partī & nascentibus & parientibus. solus septenarius
 numerus neq. ex duplicatione alterius nascit. nec infra decimanū

luntatem partem quā . ppter eaq̄ . aueritib̄ ē minerva cognominat̄
 Itē ut illa sine matre . ppter uoq̄ uirgo . ^{scilicet illa uirgo} naturalis uō atq̄ optimus .
 habeatur . idcirco quia multa eorū q̄ naturę lege pueniunt . iuxta hō
 numerū fieri notant̄ . Principio septimanū partus ante egres
 legimus sunt in generis humani foenbus . Deinde q̄ post parū
 septimo mense dentes aguntur . septimo deinceps anno mutant̄
^{si annorū . ut in quibz dōmo annorū}
 Idē q̄ scdā ebdom̄de . pubertate affert utriq̄ sexui . ḡgendi q̄
^{et uirginis . anno}
 & parendi maturitatē . Tertia uō ebdomade . ostendit se flōs &
^{et . XXVIII .}
 lanugo circa genas . Quarta uero ebdomade . definiunt incrementa
^{et . XXV .}
 staturę . Quinta . plenā iuuenilis ætatis affert pfectionē . In ægri
 tudinibz q̄ iuxta eundē numerū motus fieri . usus experientiaq̄
 docuit . & Hippocrates cū septe alias . in plerisq̄ libris suis . tū & iā in
 his euident quos de ebdomadibus instituit . Denumerantur q̄
 sensuū omniū qui sunt in capite septe meatus . oculorū . aurium
 nariū . atq̄ oris . Italia q̄ paris numeri . lingua . pulmo . cor
 lien . epar . duo rienes . Vocaliū q̄ literarū numerus idē . ex
^{et . ppter}
 q̄b̄ consonantiū p̄frago . itas leugatur . Lunt q̄ crescentis & senes
 centis multiformis illa transfiguratio in eodē num̄o notatur . si qdē
^{ut obscura fuerit solis uirtute} ^{si postmodū} ^{quasi remota fuerit}
 de obscura . crescente lumine fiat bicornis . dehinc scdalis . dehinc
^{quasi ampli oris}
 dimidiato maior . dehinc plena . reuorsūq̄ maior dimidiato .
 scdalis bicornis . Quid . q̄ in mundo septe sunt planities . distantes
 a se musico modulamine sicut ipse testat̄ cū dicit . dñi sexies sci
 disse diuise naturę circulū . septe q̄ orbes impares ēē fabricauit .
 qui contrarius motibz agitationibusq̄ uertant̄ iuxta dupli & tripli
 spacia . in q̄b̄ se lē & lunā . & ceteros erraticos ignes collocat . Et
 limitū qdē septe sicut ratio p̄stat . In uallorū ū terrorū . hanc dñt
 ēē rationē . Rursus enī tria numerus . alio qdā gñe habet optimus .

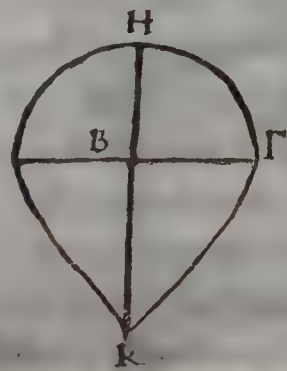
¶ Illas regionē
prias non ē. s.
hōs impediri tra
lib. n. s. u. sub. n. s.
quo singuli singu
lis uideantur
n. s.

Non tormentorā
iaculis terrā pba
in mediam.

N. mellefide reci
piat. maris. co
tusq. aqua. fir
ma d' specie. co
globosam.

in persona...
 cuius...
 in manu...
 ut...
 aliquid...
 in...
 non...
 in...
 in...

oppositæ molis emenso libero. iā exaltiore despectu subiecta un-
 diq; considerentur. Ut si finalū qđ considerantes inuenim⁹ aque
 placide & quiescentis globositatē; si quidē natura sit tributū ut
 ex superiorib⁹ locis humor ^{in humiliorib⁹} inde p̄ssiora defluat. Sunt porro celsiora
 qđ ea q̄ a puncto terre plurimū distant. humilliora ū q̄ minim⁹.
 Quare si ponam⁹ aque sup̄ficiē planā & indirecta linea positā.
 ut ē. a b γ. dehinc a puncto terre ut puta susū uersū ducat⁹
 linea. k b. conuungantur autē extreme sup̄ficiē partes duabus
 lineis. k λ. & k γ. maiores erūt hę lineę. k b. lineę cōparatę. ^{lineę. k b.} Quam si
 æquare uoluerimus. pueniet incrementū usq; ad. b h. & erit
 uera sup̄ficies in. h γ λ. Itaq; ex superiorib⁹ partibus tam. λ. quā γ.
 fluet aqua in humiliorē. k usq; eo que ad cōpleto uase a fundo
 k. contegat⁹ incremento aque. & iā. b. & pueniat⁹ usq; ad. h. quo
 æquabiliter semp sup̄ omīa membra fundat⁹ aqua. cū ambitu
 cumuli; Ex quo p̄spicuum ē marinā qđ & totius aque sup̄ficiē
 globosā eē. si quidē una. eademq; sit ratio uniuersitatis. &
 partium. Qđ si quis ad cacumina montiū pluitatēq; & saxosā
 asperitatē dispiciens. ^{q̄ ipsū terrā a} simile dicat eē p̄ti ^{q̄ leuigandę} tornū ^h leuigatę pile
 deformitatē asperiorū ^d montiū. n̄ sentit recte; non enī nos
 terrā globū eē dicim⁹. ^{q̄ globe simile} sed globosā.
 nec pilā sed simile pilę. Certe to-
 tius tr̄e magnitudinē animo ratio-
 nabiliter capientes. ueritatē non ui-
 su. & sensibus inuestigam⁹. s̄ ad
 rationis intelligentięq; remedia
 potius. examinationem q̄libet
 de du ci m u f.

Nunc iā quo pacto mediā mundi sedē optineat considerabit; Opinor
^{f. terra} si media n̄ ē. atq; amedietatis rigore deflectit. n̄ ex omī & qualibet
^{f. positio} sui parte. dimidietatē celi sup se. dimidietatē ū alterā intrase
^{u. puncto} habebit. nec lineas porrectas ex qualibet nota. & usq; ad extremū
^{assumptio} ambitū mundi puenientes. aequales inuicē? Et aequalia spacia
^{conclusio} linearū n̄ ēē nullus docet? minime q̄ amedietate deflectit?
Quod ū cū amplitudine uniuersē rei cōparata. notē optineat modū.
^{f. terra} declaratur acie uerritorū. qui gnomones appellant^{architectis} a mechanicis.
^{subi} ad faciendā solari s̄ umbrā. qua declarantur horē. Quippe me-
chanici horologia instituentes. p omīs puincias. omīs q; & iā plagas
habitabiles. sumunt sibi pmissae atq; indifferenti horū ipsorū gno-
^{pila} monū mucrones p puncto. & medietate solsticialis pilę. nec errant?
Ergo. si una ē uera. & certa medietas solsticialis pilę. omīs autem
notę atq; omīa puncta ex omī regione terrarū affecunt^f uerā
istā solis medietatē. p̄spiciū ē q. omīs terra. puncti uicē habeat.
& ad ū sū solis globū cōparata? Sed de forma qdem totius mun-
di. terre & iā hoc amplius. de eiusdē media positione. cōpara-
tione q; aduersū uniuersi corporis immensitatē. haften^f dictum:
Sedeni. celis sphaera uertente semet circa fixos & manentes sēp
^{conuersio} polos. continuantēq; eosdē polos. axem. cui adheret medio me-
^{f. axi} dia tellus. comitat^f uertiginē celis sphaere. stellarū omīū polvs.
^{f. comitatur} & pmissae signa celestia. gyris aequabilit^f exp̄pa uersione dis-
tantib. depingentia circulos adūsos. atq; obuios axi. Quorū
multitudo uincit dinumerationē. pauci tamen nobili celebres
appellatione. quos scire uilē ē. ad spectaculū celestis choreę.
Unus q; excelsō cognitoq; nobis ex p̄spici o polo uicin^f ē septentri-
^{f. stellis compactis} omis appellatus. obconstellatū sibi fidus septentrionis. alter

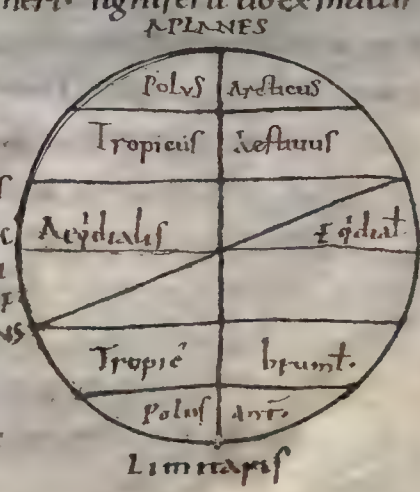
si illogismi sedem
emulo separant.

Mechanica est subtilis perre
in fabrycis

f. axi. linea mēd
lectualis. qua con
tinuat^f poli cōp
it. aruē. d. l. m. m. s.
sic. m. p. m. q. c. m. m.
tū. d. u. o. f. m. p. m. s.
d. q. u. e. p. u. n. c. t. u. s.
i. s. o. m. m. m. m. s. p. o. s.
a. u. t. a. q. u. a. l. i. t. e. m.

aduersus aequalis huic. iuxta ^{sum}mersu latenteq; semp polum.
ipse &ia latens antarctic; medius & maxim' omiu bis diuidens
sphaera. aequidialis. que isemerinon appellant. ppter ea. q; sub
iecte sibi terrę regionib;. noctes om̃s om̃ib; dieb; aequales exhibet.
Nichiloq; min' in alius qq; minime subiectis sibi regionib;. q; solis ort'
& occasus uident. cū idem sol ad hunc se applicuerit circulu.
pares horas diei noctisq; metatur. Inter hunc porro & arcuos. hac
atq; illac duo tropici. aestiuus & brumalis. hac e regione nr̃a uicin'
aquiloni. brumalis. austro uicinus. Per quos curuatur. signifer
obliquus. & ipse maxim' circulus. contingens tropicos singulis
signis. aestiuū quidē cancro. brumalē autē capricorno. Idēq;
aequidialē bis secat circulu. & ipse ab eo toties secatur. p chelas
& arietē. Sub quē luna et sol feruntur ceteriq; ignes qui uocant'
planetes. foenon. idēq; saturni. & pheton. iouis. pyrron. q;
martis. Item lucifer ueneris. qui alio qq; censetur hesperus
nomine. preterea stilbon. mercuriale sidus. Dicitur & iam
circulus finalis. que nr̃ uisus imaginat'. ori zon greco nomine
limitans mundum diuidensq; induas partes iuxta hominū
uisum. quando obiectu terrę solū id hemisperiu q; supne fu
erit uidetur. alterū interi lateat. sub australi polo. que ut
ait poeta. Sub pedibus flax atra uidet. manesq; p̃fundi. Magi
& ipse. & maximos secans gemina sectione aequidialē atque
Zodiacum. Unde fit. ut signorū diametro a se distantium.
alterū quidē in ortu. alterū appareat in occasu. Hunc aut
ipsū bifariā diuidit meridialis. qui semerinos dī. maximus.
hic q; p̃ ambo^{horizon} curuatus polos. sed qui rectus intelligatur ad
uersum finale. que urget meridialis appellat'. q; mediodie

prum sol excelsu iuneris elauor. terrā directo despiciu nutu;
Sed æquidialis quidem & qui latera ei^{i tropici & æquator} circūstunt tā magni-
tudi- quā positione fixi^{si sunt} & firmatiq. Zodiacus autē magnitudine
quidem fixus & firmo cardine. positione & iā iuxta cplū rata.
iuxta nos tm̄ preponderat. p obliquitate uarienuans. alitq.
nobis alitq. insistent; meridialis q̄q. & itē finalis. q. ad imaginē
spectat iugorati sunt. Quippe maximi. sed positione nutant
p diuersas terre plagas. his & itē alius se applicantes. At uicini
polis. id septentrionalis & huic diuersus antarticus. neq. ma-
gn. neq. positione solida sunt. sed p differentia regionū aqua-
lentane. Itemq. australis apud quosdā maiores. apud quosdā
minores putantur. contra medietatē tm̄ terre. id ubi submeridi-
alem circulū zona se porrigit exusta ardore flāmana. p pteaq.
inhabitabilis ē. utrisq. polis illicuisibilib. & pspiciuis. p quos ē
lines. partes mundi determinans. Etiam illud addendū. ceteros
circulos id ipsum circulos ēē iuxta definitionē. quē docet circulū
ēē planā figurā. quā una linea circū ducta iunctat. Itaq. singulos
singulis lineis circū ductis contineri. signiferū uō ex multis
ostare. specie circuli tūpanoy. in
cui latitudine signoy. idūbrantur
figure. secat porro latitudinē eius.
circulusq. appellat̄ medius int̄
signa existens. maxim. iungens oc-
utruq. tropicū. & bis æquidalem
secans; reliq. extremi duo signifere.
Latitudinis circuli. huiusmodi
int̄ signa medij uocat̄ breuiorese.

gitur fixę quidem stelle nec errantes. & item poli cū maxima cunc
 taq; amplexu p̄po rudente spera quę a planis dī circū feruntur
 una simpliciꝝ circa illā agitatione adherentes ei ^{quocumq;} quaq; circu
 egerit circuaclę. unā & eandem semp positionē optinentes. ordi
 nemq; immutabili tenore seruantes. neq; unquā t̄ inꝝformatione
 t̄ in ortu. t̄ in quantitate. t̄ etiā in colore admittentes ullā mutati
 onem. Solū & luna & ceterę quinꝝ idē planetes. unaquidē ma
 ioris globi ꝓuersione rapiunt̄ ab oriente in occidentē. ꝓ dies sin
 gulos. ita ut ille rages atq; inerrabiles stelle. uarias tm̄ alias agita
 tiones facere uident̄. cū uel in præcursis signi locū migrant. tāq;
 um ūsi globi motui ꝓtrarios motus agentes. uel cū ab aequilientans
 ad australia. & contra latiore deflexione oberrant. atq; ab æstivo
 ad brumalē. tropicū. & inde demū ad æstiuū reuertuntur. cui
 quidē causa. ēē signiferi orbis latitudo estimatur. atq; & iam
 in ipsius Zodiaci latitudine obliquā modo ad aquilonē. modo
 ad austrū uertentes. cū quidē aquiloni se applicant elatioreꝝ.
 cū uo austro humiles cognominantur. idq; ipsū n̄ om̄s per aeq.
 salu magis quidā minus. Uidet̄ etiā nonnulla in uentibus
 inquantitate diuersitas. siquidē elonginquo maiores de ꝓ
 imo cū ad ima uergunt maiores uideant̄ necesse ēē. ꝓpterea q;
 & iam in motu non equa uelocitas. q; equa signorū dimensa.
 non equis uideantur ꝓficere temporib; sed citius quidē tunc
 cū ex ꝓximitate maiores apparent. tardius uo. cū longius
 a terra remoti minores uidentur. Quagatio tm̄ in latum quę
 fit in zodiaco. non equa ē omnium. Quippe solis minor. quā cete
 rorū ignū. tota enim euagatio. sub unius portionis æstimationē
 uenit. lunę ū & luciferi iuxta opinionē ueterū uiroz longe maiorꝝ.

Nō solē lunāq; planetes
 cū alijs ab oriente in
 occidentē rapi. ꝓ singu
 los dies. s; cōtra motu
 naturali conari.

Adduodecī fere portiones mercuri. fere ad octo partes pyroī. & phe-
 tonis ad quinque. saturni ad tres portiones obcunt. Porro signū feri
 orbis circulos in longū id quā finis exordūq; & finū ē. Luna qdē
 dierū & noctū spatū xxviii & tertia parte diurni nocturniq;
 dimittitur. Sol utē anno. id ē trecentis sexaginta quinque dieb; & ppe
 modū ^{f. portione} quarta diurni & nocturni spatū. Lucifer & stilbon. imparib;
 quidē gressib; hūc dē tñ pene temporib; qb sol cursus & situunt. mōdo
 incitū uolatu cōprehendentes eū. modo pigro tractu. demū ab eodē
 cōphensi. Pyrois pene biennio. phetō ppe annis duodecī. fenon
 triginta annis. modico minus. ppteaq; solis pagrationib; effulsi
 onib; & obscuracionib; quas ortus & occasus uocam; minime con-
 currunt. Quippe luna quidē post uentū cōtūq; solis quia pōr
 uentū addestinatū. prior uesperī semp apparet. & exorīens ma-
 tutina cōdit in occasū. Contra fenon. & pheton. & pyrois. quia
 tardius quā sol signorū spacia pagunt. tāquā ab eo cōprehensi.
 & pterea semp uespere occidentes exorūnt matutine lucis au-
 spatio. Lucifer porro & stilbon concurrentes soli. iuxtaq; eū ple-
 rumq; comitantes. cōprehendentes etiā & ab eo inuicē cōprehensi.
 siquidē uespere oriētē. condentur in aliā uesperā. Si matutino
 illuocent. in aliud mane mergentur; & enī ceteris erraticis
 stellis a sole longo interuallo recedentib; ut plerūq; diametro
 distent. stilbon & lucifer. circa solē semp uident; Stilbon qdē
 uiginti momentis. n̄ amplius. id ē unius signi parū duab; tad
 a glōnē tñ nūquā ad austrū ppetior. Veneris uō ppe quinque
 ginta ad orientē occidentēq; discedit. Ortus uarie dī ppe qdē
 prima stellarū & solis effusio. & ultra finālē circulū elatio. pmissē
 uō primus splendor in uenenas solis diē. Hunc potē tubar & in dī

Uniq; q. signorū zodi-
 aci. xxx partib; pōt
 in longū. xii; pcedē
 in latū.

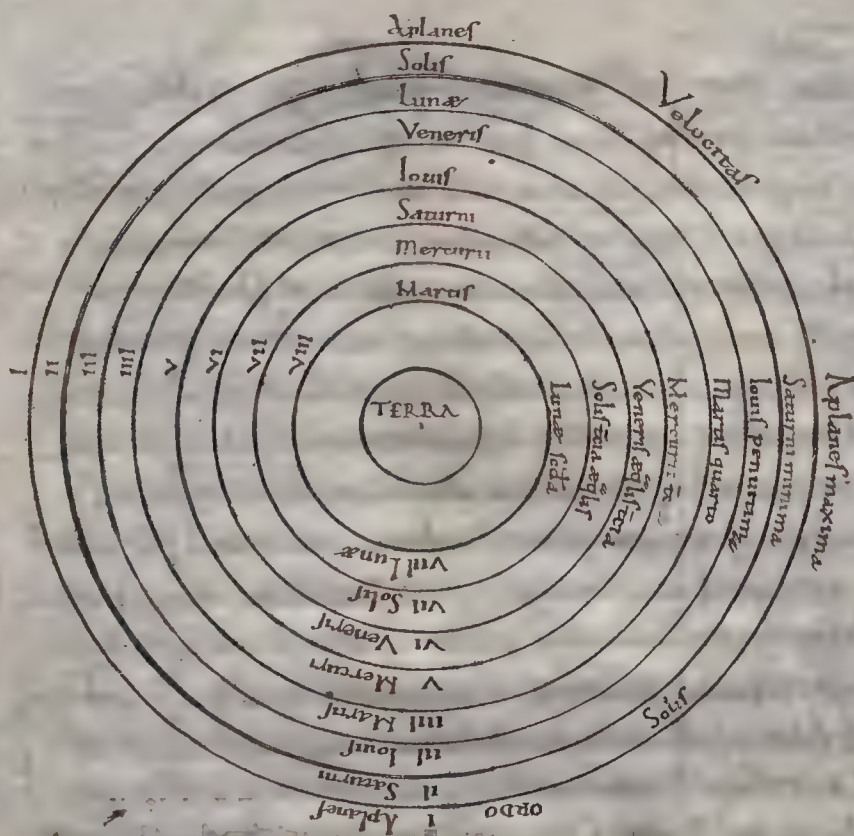
aurore cognominant. Tertia q̄ appellatur acronicos. cū sole oc-
 cidente a strū diametro distans. in parte orientis uidet̄. Similit̄
 occasus. pprie quidem prim⁹ descensus infra circulū limitantē.
 alit̄ tñ &ia prima stellę alicui obscuratio. sole obūbrante. Tertia
 achronicos. cum sole oriente. diametro distans mergit̄ stella.
 Ortū ū & occasiū quorū sol auctor ē hoc ē effulsionū & occulta-
 tionū. quidā matutini quidā uesper^{tim} sunt. Matutinus ortus
 dr̄. quoties solis splendore preuenit. stella quepiā ante ortū eius
 apparet. ut canicula. Vesperinus. cū post occasum solis primitus
 exoritur signū uidetur. ut lunā nouā dñs exoriri. Similit̄ occasus.
 matutinus quidem quoties stella que pridie ante solē exorta erat
 fixa manet sibi sole. splendore ei obumbrata obscuratur. & latet
 ut lunā uidem⁹. Vesperinus uō cū in occasu posita stellā aliquā.
 sol consecutus. primā eā chorusco splendore gdit. P ositionē uō
 atq; ordinē collocationis globorū t̄ &ia orbū qbus collocati fe-
 runt̄ planetes. quidā ex pitagoras hunc eē dixerē. Cūmūqde
 terrē. p̄cipue eē lunę globū. Postquē mercuri. sedo loco. Sup̄
 quos luciferi. supq; eū solis. Ultra quos globū martiū. Ulterius
 iouum. Ultimū uō & uicinū a planis. stellisq; adherentib⁹ ei.
 saturnū sidus. scilicet ut int̄ planetas sol medius locatus. cordi
 immo uitaliū omiū prestantiā obtinere intelligatur. Consentit

his alexander milesius. ita dicens
Sortus celsis replicant amfractib⁹ orbis. Uicinū terris circū
 uolat aurea luna. Quā sup̄ in uehitur cylleniū alma sup̄ne
 Nectareū ridens late splendet citherea. Quadri uigis inuictis
 equis sol igneus ambit. Quartus & aetherias metas. quem
 deinde sup̄ne Despicit arripotens. sextus foetoniū ardor.

t excelsu

Suspicit in celū brumali frigore fidus. Plectricano cythare septē
 discriminibus ^{f. d. b. f.} quos adsimili ^{tudine} genitor ^{f. d.} con cordi ^{coadunant} examine uinxit.
 ytagoreū dogma ratione armonica constare mundū. celestiaq;
 distantia congruis & sonis sibi inuicē interuallis. impetu mi
 nio & uelocitate raptatus edere sonos musicos. Quē secutus
 erathostenes motu qdem stellarū sonos musicos ad consenti
 sū ordinē collocationis non eundē eē dicit. 'stati qppe p lunā.
 sedam altitudinē a terra soli dat. Memorans fabulose mer
 curiū cōmenta recensisse lirā cū celū ascenderet. primitus
 transeuntē p ea q in motu planetū ad organicū motū psonabat.
 a se inuenit lirā simile miratū. q uimago inuenti operis in celo
 qq reperiretur stellarū collocatiōe. quē causa eēt concin
 tis recensere. primū se a terra trans misisse lune globū. postq
 superasse solis. dehinc mercuriū subsonis. & ceterorū cū a plani
 summa & excelsa. Mathematici tamen. neq; hanc neq; unā
 omīs ordinationē stellarū errantiū ponunt. sed solē qdē post
 lunā ultra hunc quidē mercuriū quidā aliū aliquē ex residuis
 collocant. Plato & iā in hoc ipso timo primā altitudinē a terra
 usq; ad lunare circulum. sedam usq; ad solem liqdo dimen
 sus ē & iā in politia. non ordinationē modo commemorat
 planetum. sed singulorum magnitudines. uelocitates.
 & iā colores. hoc ē splendores & serenitates. notans axē in
 tem celi fusos circulosq; axem ambientes. tam extimos
 & uicinos polis. quam medios tres uerticulis comparans.

Ordo. quos si. b. f. d. g. m. t. o. y.
 inuicē con cordi. examine
 septē discriminibus. ad si.
 m. l. e. m. d. i. n. e. p. l. e. r. i. c. a. n. o.

Supē ut tractatu quē habet de stellis errantibus illud addatur.
 quasdam earū sequēs ēē. quas appellant yppoliticā mathematici.
 ut sol & luna sunt. Hi quippe ignes nūquā ad p̄cedentia signa
 transitū faciunt. sed ea sēp q̄ secunt̄. p̄pt̄eaq̄ nec subsistunt
 immoti. nec regradant̄ unquā. Alias ū non nūquā p̄ire. non
 nūquā deseri. ut ceterę stelle q̄ int̄dū stare int̄dū redire pro
 spisso motu videntur. Est quippe sequacitas. insū. imaginatioq̄
 stelle velut ad seq̄ntia signa p̄gentis. atq̄ ad orientē transe
 untis. ut a canero ad leonē. Statio uō. insū. & imaginatio stelle
 diu manentis in eodē loco. iuxta aliā fixā stellā. nec errantē.
 Porro. regradatio. insū. & imaginatio stelle. p̄pt̄ stationē quasi

ad contrariū ū. prioris tūeris pūctio. Quē omīa ita fieri nob
uidentur. sed re absē non ita fiunt. ut uidentur. Causa uō erroris
incontemplando eā ē q. cū p ppos orbes ferantur. seu globos idē
planetes. ^a infra q. ^b aplanos orbes excelsa nobis ē regione terre
uidentib. obiectu aeri corporis impediēte aspectū zodiacum
exteriorē orbē peragrate uideat. ^c faciendū igit ut expositis de
monstratisq. errorū causis. fabā opinio q. quiescat.

Est igit totius mundi talis cōstitutio ex corporib. materiisq. pūctis
pudentis gubnaculis ad motū aeternitati quē uenitē directā. mo
tūq. p prio similē formā pferens globos. Verū ad dū uenerati
onē quē sionesq. temporū immutationesq. & diuersitatē terrigenā
stellasq. errantiū uariis motis necessariis omib. quib. accidit
puentibus. ^{propter} Auctoritatē q. p. simplex atq. uniformis aplanus.
ut pote eiusdem naturę rata atq. eadem semp cōuersio & q. l. s.
& ordinata. Errantiū orbiculata quidē & ipsa. sal neq. equalis.
& inordinata. uariāq. nec una. ^{propter} Simuliformis. At ū sublimā
usq. ad nos. omē genū motiū. omē etiā immutationū p. s. ut ē
in ueterē uersa.

Uersus et ex uersis tabulis sarrurū examina
mille. Nāq. generatio & itē mors in isto loco. incrementa quoq.
& immutationes. & omīfaria cōmutatio. transitioq. ex locis ad
loca. Quē cūctę passionēs. originē trahit ex motu planetū.
Id tū hūeratiōe actenus dī. nequid pūcti illa p. r. i. a. & beata.
generatorū & occidūorū causa sic ēē disposita. quā potius illa q. d.
habere q. g. nū felicitati sup. cursū. Hec ū ē ex accidente quodā.
& aliquatenus s. sentienti cū illis q. sortio. imitari quoad possit
diuinā felicitatē. Ut enī uniuersę rei motus similis rē sempq.
in orbē rotaretur. ipsa hęc agnatio una actus atq. operatiō mundi

existens & uita diuina. necesse fuit terrā mediā manere. circa
 quā quę p̄ mediu ferrent. irent. Tertia porro manente ignē
 diuersā regionē cāpessere. leuē altiuagamq; materiā seq̄batur.
 Hicq; ^{igne terrar} lūe distantib; iatio poscebat. ceteras q̄q; aeris. & ^{aquar} uē materias
 inferi medias. continuandi totius corporis causa. Hic porro ad
 unā ueluti seriē ^{clinto} p̄tinuatis. demū erat necesse. fore aliquā ex
 alio ad aliud ^{commixtionē} elimētū transfusione. cum eorū siluas sit utrobq;
 mutabilis. ipsarū autē materiāq; uis & natura p̄traria. causa
 itaq; mutationū ex alio motu planeā. nam si una eademq;
 ēē ^{aequalit} p̄inde ut fixarū stellarū ^{fixarū} circū uectio. unū semp eundēq;
 modum obseruantib; omib; stellis. ne ista q̄dem ulla puenire
 diūsitat. At nunc p̄uersiones & aequoetia. p̄cessusq; & regre
 dationes. p̄latitudine p̄q; aliū. maxime q̄dē solis & lunę. tū
 ceterorū q̄q; siderū. uices temporū mutant. & omnē istam
 important cōmutationē. atq; inconstantiā. Quę quidē in cō
 stantia non ita ut nob; uidet. puenit. nulla enī indiuinis ac
 tib; inestantia. s; ut ita uideatur. sit ex eo. q̄ illis postus. im
 mobilē adherentib; p̄p̄is circulis p̄ quos feruntur. aequali
 semp ordinatoq; gressu. n̄r uisus ferri ea p̄ altiora conuexa
 signiferi orbis imagnetur. ex ordinatione nati & aequabilis
 motus nascente motu p̄postero iuxta uisū hominū consequit;
 Stenū aequalis q̄dem motus. qui aequalia spacia aequalibus
 curriculis temporū cōnficit. sine pigritia t̄nctatione.
 Ordinatus uō. in quo. neq; resistitur. nec retrorsū reditur. sed
 ad p̄ima quęq; moderato in cōssu puenitur. Uident t̄n
 nobis om̄s quidē ^{in cō} planetes non equali motu. quidam tamen
 inordinata q̄q; ^{ut mercuri} agtatione ferri. Quā igitur causā dicā huius
^{quāuis sit fixa. ordinat}
^{& aequalit planorū. illor}
^{ferri p̄ suos circulos semp.}

erroris. p̄sumptionisq; sup̄ memoratā. ap̄pytagora intellectā. ^{l. circuli}
 q̄ cū globis suis p̄sistentes ferant. p̄ Zodiacū ferri. languente ^{in hyemē}
 usus acie putentur. ^{l. p̄lūctū} Id adeo in aliquo exerrantib. immolueo ^{ponit}
 p̄ quē uidentur om̄ia sole p̄sideretur. Sit enī Zodiacū circuli
 p̄. A B T A notat circūactū. cuius & uniuersi mundi cuius
 in medietate positi. uirta q̄ stipatā manere dicim̄ terram.
 littera. e. p̄ quā lineę duę dirigantur. bis secantes circulū in
 aequalia dimensa. quatuor hę. A T & B A. diametros utraq;
 intelligaturq; A. in exordio arietis locatū. B. in exordio cancri.
 Item. T. in regione libe. A. capricorni. Ergo sol accedens ad
 A. facere uidetur æquinoctiū uernū. Ad B. aut. æstiuā
 conuersionē. Item ad T. autumnale æquinoctiū. ad A. hie ^{scilicet solē}
 male p̄uisione. Aequales g̃ partes mundi quatuor has. A B.
 B T. T A. A A. iniquis & imparibus temporibus circuire. siq̄dē
 ex æquinoctio uerno usq; ad æstiuā p̄uersionē. spatiū celi qd̄
 interiacet nonaginta fere & un. semis diebus conficit. Ex con
 uersione uō æstiuā usq; ad autumnale æquinoctiū. nonaginta
 & duobus semis diebus et noctib; peruenit. Ab autumnali porro
 æquinoctio p̄gens ad brumale conuersionē. octoginta &
 octo dieb; puenit. & octaua parte diei unius. Residui item
 spatiū q̄ in brumale conuersionē & uernū æquinoctium
 interiacet. nonaginta fere dieb; & parte octaua diei conficit.
 Propt̄ ea q̄ om̄em circuli meatū trecentis sexaginta & quinq;
 dieb; ac noctibus. & parte quarta diei p̄p̄modū obire con
 sensu om̄iū creditur; erigione geminorū tardissim̄. esinib;
 sagittariū uolucer. medius in transitione tam uirginis
 quā & iā piscium. fieri tm̄ non potest. ut p̄tra naturā suā

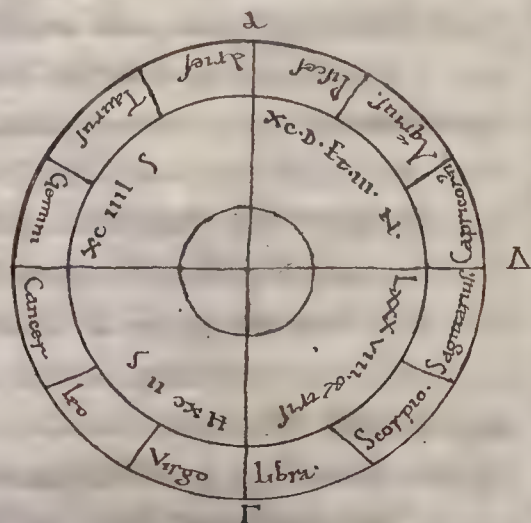
Maxime enī utaq; p̄p̄
 siderant in sole. pulchre.
 multas p̄bat. adducit ex
 exemplum.

diuinitate predicta faciant aliquid t patiantur inordinati.
Ex quo apparet p suum circulu & solem et ceteras stel'as meas
aequabilit & ordinate. nobis eregione terre spectantib' uideri.

p. $\alpha \beta \gamma \delta$. circulu. qui e
^{rubi n. s. stans solis}
non solstitialis sed zodi

Q acus. meare
uia igitur non phunc
Zodiacum circulum sol.
s. palu s. sticialē qui
e eius p. p. us incedit. si
quidē utriusq. circuli
punctū. unū. eadem
eēt in e. eadē. eadem

ratione diuisus solstici
alis qua Zodiac' in his dē
^{u. imparitibus}
uicibus & iniquitatib' inueniretur. eodemq. modo $\alpha \beta \gamma \delta$. cir
culi partes aequales quatuor. plurib' has. pauciorib' alias
obiret. ^{f. partes} ^{pposito} diebus. Sed si hec contra naturā siderū falsō putare hoēs
ratio monstraueit. certe pspiciū erit illius globi p. quē sol mō
uetur punctum in e. non eē? Ergo circulus solis t. intra se con
tinebit e. s. non ut punctū t. medietatē. t. per idem e. transiet.
t. excludit agrum suo. ^{ambitu} ^{assupio} At enī p. e. id terrā ut solē impossi
bile ē. conflagrabit enī terrēna. solis ardori b'. ^{altera.} semp. solis globo
supiore existente. dies erit p. petua. nec ei succedet nox. nunquā
sol licet sole mergente. Supē igit' ut e. t. intra ambitū solstici
alis circuli sit. t. extra; utrumq. enī ^{assupio} s. tione habere
^{iniquiores res et doctrinaliū}
monstrabitur. Quē quidē res int' mathematicos disceptationē

id. ut e. intra solstitialis
circuli ambitū e. aut extra.
modo quicquid illa solstici res.

creauit. siquidē alii spheris & centris id quē terrā intrāse conti-
neant quidem. si non punctū suū. uelū planetas asseperunt. alii
epicyclis potius. hoc ē a terra separatiuis. nec imminentiū ei.
Sic g^o solstitialis et centrus circulus. e z h k. & habeat punctū sub
e. z. ambitū in medietate scilicet ubi ē. m. Hoc igitur circulo in
trecentas sexaginta quinque & parte quarta unius portionis diuiso.
ad earundē partū exaequationē. e z. quidem ambitū nonaginta
quatuor semis portionib^{us} continebitur. z h. uō nonaginta diuū
semis erit partū; Item h k. octoginta & octo partes habebit &
unius partis octauā; Residuus ambitū. k e. ex nonaginta constabit
partib^{us}. & octaua unius partis; Necessē ē itaq^{ue} ut cū sol accedat
ad eā partē in qua ē. e. nobis in puncto agentib^{us} mundi totius ē.
id terra. & inde quoad possum^{us} inueniētib^{us}. sup. a. tē ferri uide-
atur. cū illa regio non solstitialis circuli. sed zodiaci multo alti-
oris sūmitas. ad quā uisus n^{ost}r^{us} nō potest puenire. Atq^{ue} ita p. e z.
ambitū meanis aequabitur. qui ambitus trib^{us} ceteris maior ē.
plurib^{us} ut necesse ē diebus maiore ambitū cōstuentis. ubi ad. z.
puerit. ad. b. puenisse uidebitur. & tamquā. a b. peragrato
ambitu. aequale quartā partē zodiaci circuli. plurib^{us} quā ratio
aequabilitatis exigit diebus obisse creditur; Rursumq^{ue}. z h.
ambitu sui circuli sedē magnitudinis peragrato aequabitur
diebus nonaginta duob^{us} semis. totenū partū ē idem ābitus. ubi
ad. h. puenit uidetur nob^{is} ad. r. puenisse. & b f. ambitū
uelut aequale priori pauciorib^{us} dieb^{us} emensis. Eodemq^{ue} modo
h k. minimū ambitū lustrans. utpote quā sit in octoginta octo
partib^{us} & octaua. ubi totidē dieb^{us} obierit. puenitq^{ue} ad. k. re-
gione θ. spectantib^{us}. uidebitur qdē ferri sup^{er}. Δ. putabit^{ur} aut^{em}. r Δ.

ambitū ceteris pauciorib; dieb; obisse. Similiq; erroris pseuerantia. ke. ambitu emenso nonaginta dieb; & octaua parte iuxta numerū portionū. representatusq; demū in. e. finito anni uersario amfractu. ΔΔ. ambitū putatur emensus. aequale ceteris iniquo. & impari gressu. Nec ē in exordū sui circuli representatus. sed in. λ. alieni idē zodiaci circuli summate.

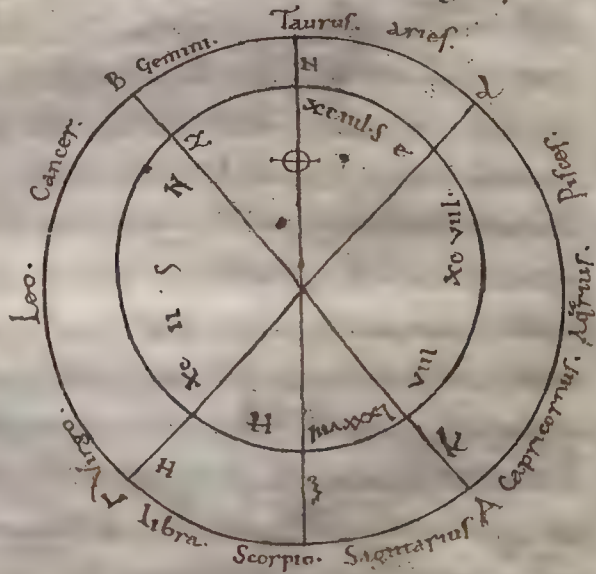
Quod si duū circuloꝝ idē maioris zodiaci & minoris solstitialis. eccentrici. duo puncta iungant. & fiat. M. e. deinde phanc ducta

Et. A. B. C. D. circuli punctū
& medietas est

percat. N. Z. linea. quia. e. x. h. k. circuli punctū. & medietas ē. o. m. & quales erunt linee. n. m. m. z. maior igit ē. n. m. linea. quā z. o. multo g. maior. n. o. quā o. z. Cum g. sol p. n. feret. longius a terra remotus id ē. minor nob; uidebit elonginquo. & iā

tandior. q. sit iuxta quincā semis fere parte geminoꝝ; cū ū p. z. feretur. p. x. m. t. g. maior putabit. uelociorq; inuentibus;

Quod demū sit iuxta quincā semis partē sagittarii; medietas ū tā statur. quā uelocitatis. cū aut pisces aut uirginē transier;

Et quō solis motus intemperie falso putari demonstrauim. in eccentricis circulis. nē si ut quidā putant p. epicyclos globos fert. nichilomin' moderatis cū gressib; temperatisq; ē facere annuos

quidā dici sic putant. ut n̄ tanquā amedietate totius corporis
facta dimensione potest a se. si ex ea parte mēbroꝝ uitaliū.
inquit pontificiū uiuendi sciunt. ideoq; uitalia nuncupant.
Nō g̃ amedietate corporis q̃ terrae ē. s̃ a r̃gione uitaliū. id ē
solū. diuine uigore infusi tē mundano corpori. potius intel
ligendū p̃nuntiat. siquidē terra immobilis. solū semp̃ in motu.
tenq; uterū medietas immobilis. cordis semp̃ in motu. quando
etia recentē extinctorū animalū corda sup̃fluit. & itē motus
agant. ideoq; solū cordis obtinere rationē. & uitalia mundi
totius in hoc igne posita. tē dicant. ipsā ū animā in semet uez
tere. non utiq; corporali uezsione facta intelligendū. sed
cogitationis recordationisq; giris. & anfractib; parente sibi
corpore. sicut q̃q; nr̃s animus motib; corpus obsequit. idq; mun
do fuisse initū. inde auspitū. indefessē ac sine int̃missione
unq; preclare. quandoquidem indefessā & sine int̃missione uita
tempori curculisq; eius p̃pagata sit. Ac utim̃ alia q̃dam ē. &
in sublimiore maiestate pseuerantia. Temporis enī partes. anni.
mensēs. dies. horę. At ū acui. neq; initū. neq; finis ullus. p̃p̃t
eaq; indeterminatus. & p̃petuus. Cum g̃ mundū generatū n̄
daret. consequēnt̃ temporis q̃q; generationē. mundo atq; uā
cōmentus ē. atq; hęc quidem mox ipse latius explicabit. nō
t̃m animā docet tē incorporea. cū dicit. **E**t corpus q̃dē celi
siue mundi uisibile factū. ipsa ū inuisibilis rationis t̃m. &
tē modulaminis compos. cunctis intelligibilib; p̃stantior. ap̃t
stantissimo auctore facta. Cum g̃ dic̃ inuisibile. sensui mi
nime subiaccere p̃nuntiat. & q. nec uisu. nec ceteris p̃cipit sen
sib; hoc corp̃ minime tē potest. Rationis t̃m cōpos. ut declarat.

naturā rationabilē carentē corpore. q̄ q̄dem ē anime rationa-
 bilis pp̄a. & ueniens ad umbratio. Porro q̄ eandē modulata
 ēē asserit. originē eius & quasi q̄dā elīm̄ta ex quib̄ eandē inter-
 initia constituerit. recordatur. & rēp̄at. ut ext̄is originibus
 idē indiuiduū. diuiduūq̄ substantiā. hēq̄ eadē. diūsaq̄ nat̄is
 coagmentata. similitudinē dissimilitudinēq̄ rerū. bonitatisq̄
 & malicie diuersitatē. optandēq̄ & execrandē nature dispari-
 litatē. facile in ipsis rebus recognoscat. ut potē q̄ diuisa sit minimis.
 cōposita analogis. stipata medietatib̄. ordinata rationib̄ mu-
 sicis. scissaq̄ adō series. & rursū deuincta immortalib̄ uinculis
 conuenientib̄. diūso uarioq̄ totius mundi corporis motui.
 om̄ia sciat. & om̄ia iuxta naturā pp̄ā assequatur. Deniq̄ addidit
 55 t ergo ex eiusdem & diuersi natura. Usq̄. & ex his q̄ accidunt. q̄
 55 sint futura metuit. **I**n his enī clare manifestat. nichil ēē q̄
 animā lateat. eiusdemq̄ intelligentiā manifeste reuelat cōdict
 55 otū eius rationabilē. sine uoce. sine sono. Usq̄. intellectus &
 55 scientia conualescunt. **S**ine uoce ac sono motus ratio ē. in in-
 timis penetralib̄ residens. Hæc autē differt ab oratione. Est
 enim oratio interpret̄ animo conceptę rationis. Quę ratio cū
 se exērit in his q̄ nascuntur. & occidunt t̄ manu fiunt. & p̄r̄fus
 om̄ib̄ q̄ sentiunt. & recte t̄m mouetur idē hic motus intime-
 mentis nascunt̄ utq̄ opimones. & credulitate dignę. Nec tam
 satis certa puenit. & firma cognitio. Siquidē int̄ scientiā & opi-
 nionē. sit ampla distantia. Cum autē cōstituerit se spectatrice
 rerū inmutabiliū quę sunt. eandem semp̄ intelligibilēq̄ na-
 turā suspexerit. & in hisdē spectaculis p̄spicacē mentis cōtēplationē
 cōtingetauerit. tunc motus similis eius globi motui q̄ aplanēs.

uocatur sine errore circu actū. *stat ipse* uerā menti cognitionē
 diuini generis creat. *stat ut mo* Nunc uenit ad aeuū
 temporisq; discretionē & *hinc de solē* docet. quia mundus in-
 telligibilis exemplū mundi. *sensilis.* ut pote principatū
 obtinens animal intēcteras intelligibilis diuinitatis animantes.
 pōmē aeuū manet ingussa stabilitate. Imago q̄q; ei huc sensilis.
 simulacro aeuū facto atq; instituto iungetur. Imago enī demū
 aeuū tempus ē manens in suo statu. minime manens. immo p-
 grediens semp & replicabilis. Imago itaq; v̄intelligibilis mund'
 p aeuū. sic sensilis pōmē tempus. alia qppe exēploꝝ. alia
 imaginū uitā. recteq; uno eodemq; momento mund' edificabat
 sensilis. & dē nōctūq; instituebant uices. elemēta. seriesq; tē-
 poris. ex quib' menses. & anni partes ei. ratione ac supputatione
 diuidue. Nosq; hęc cū aeuo assignamus inq̄. id solitarie nature 〃
 non recte partes indiuidue rei fingim'. Dicim' enī fuit. ē. erit. 〃
 At illi ēē solū cōpetit. Pp̄ eos q addubitant nū temp' q; dīr ēē
 nullū sit. hęc p̄cessit assertio. Dicunt enī p̄terita quidē omīa iā
 ēē desisse. siquid porro imminet. hoc nondum ēē. p̄sentia ū neq;
 plant ēē. neq; omīno n̄ ēē. pp̄t instabile. atq; inrefrenabile mo-
 mentoꝝ agmen. fluere enī & transire omīa ostendit. Ergo. pre-
 teritam quidem temporis partē. sic dicit ēē. ut intelligat fuisse.
 non ut ad p̄sens existere. ut cū homerū ēē dñs diuinū poetā.
 futurū ū sic ēē dicō. non ut iā existat atq; ad p̄sens habeatur.
 ut cū dñs ad arinū primū lustrī. ēē. clusione t certam ēē olīpia.
 cū porro q. ad p̄sens fiat. ita ēē. non ut paliquā diuinitatē man-
 sura ēē uideatur. sicut tāquā fluat atq; p̄tereat. Ut cū dñs cō-
 pitalia ēē hodie. ullāue aliā publicā priuatāq; celebritatem.

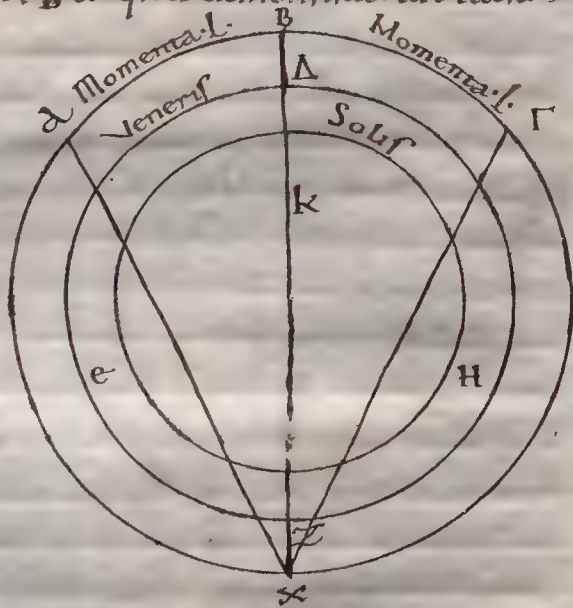
Quippe cum eiusdem diei quatenus corpus dam iam exacta norma sunt
aliquanta uero adhuc ad umbratio maneat. eodem modo
mensis esse nuncianua. Quasi quidam riuus tunc alium quicquam tunc sacrum
certam agi. cum puerorum certa minime exacto adolescentis ei
tamur. & post eos deinceps perfectae aetatis iuuentis manum ostendit.

Quid. quia illa quae non sunt esse dicitur. cum eadem esse non uolumus ostendi.
ut cum dicitur quadratum latius esse dispar lateribus ceteris.
tunc diametrum lateribus esse maius. Ita enim dicentes. probamur minime
esse aequale lateribus. propter eam absonam. tunc cum idem plato siluam
esse dicit in nulla substantia. propterea quod nulla siluestria habeant
ulla perfectione. dum enim sunt adhuc siluestria. informia sunt. ac
sine ordine. ac specie. ut saxa. Quorum tamen est naturalis possibili-
tas. ut accedente artificio. simulacrum fiat. tunc quid aliud huius
modi. Quod uero sola possibilitate & sine effectu uidetur esse. mini-
me est. ut pote carens perfectione. uerum haec disputatio quia nichil
pertinet ad naturalem tractatum. cum sit rationalis differretur.
ad philosophiam hoc est cum pertinet ad logicam

Genturam uero temporis necessario esse dicit instituta. ut tamen eadem
tempora subdimensione uenirent. quam dierum. mensiumque & annorum
dinumerari spatium possent. propter eam solis luneque illustrationes.
& occasus necessarios fuisse. ceterasque erraticas stellas superimpo-
sitas esse giris circuloque. uisitasque agere motum septuplicem. dissimi-
libus & diuersis meandris in ea regione. quae sub zodiaci orbis circui
flexu iacet. **L**une quidem iuxta terram in prima actione. solis uero
in secunda diametro alium distantis. luciferi & mercurii collocat.
ignes inquit in eo motu qui concurrebat solstitiali circuaactioni.
contraria tamen ab eo circui fertur agnatione. Quare fit ut comprehendat
se inuicem & ad se rursus comprehendant haec stellas. **C**ur has stellas

pari te uelocitate dicat. manifestat ipse. cū afferit annu uertentis
 spatio. cursus ab omib' pagi. sita ut modo tardius. modo incita-
 tius euntes apprehendantur. subinde solē. & subinde a sole cōpre-
 hendantur. At tū hos ignes diuina q̄ habere uim. quā re
 alii alii accipiunt. quidā enī contrarietate hanc nasci putant
 ex eo q̄ sol quidem cū naturalit' ab eis ad occidua semper feratur.
 p̄inde ut omis mundus mouetur. epiciclu tū suū pagrat an-
 ni spatio. Cuius epicicli contraria ē conuersio mundi conuersi-
 om. Lucifer ū & mercurius contrarios motus semper exerant mundi
 cōtractione. Quidā ū putant contraria ū ē in his stellis. p̄pt̄ ea
 q̄ cōprehendit solis incessum. mercurius & lucifer interdū remo-
 rantes eos sol apprehendat. cum ortus & ut occasus. effusionesq̄
 & umbrationes interdū mane interdū uesperascente paciant.
 p̄cedentes modo. modo relict. Sic enī fere semper iuxta solem
 contrarij uidentur. Qd̄ his usu accidit ex eo q̄ una medietas
 atq̄ unū punctū ē tam solstitialis circuli. quā cuiuslibet alie-
 rius stellarū harū. Deniq̄ heraclites ponticus cū circulū luci-
 feris describeret. ut solis. & unū punctū atq̄ unā medietatem
 duob' daret circulis. demonstrauit ut interdū lucifer superior.
 interdū inferior sole fiat. At enī & solē & lunā & luciferū. &
 omis planetas. ubi eorum quisq̄ sit. una linea ā puncto terre.
 p̄ punctū stelle exeunte demonstrari. Er̄it ḡ una linea directa
 exterrē medietate solē demonstrans. dū uō alię dexterae uaq̄
 nichilominus directe lineę. a sole quidem distantes. quinquā-
 ginta momentis. a se autē inuicē centū. quarū altera linea
 orienti p̄xima demonstrat luciferū. cū lucifer plurimū a sole
 distabit. factus uicinus orientalib' plagis. p̄pt̄erea q̄ idem

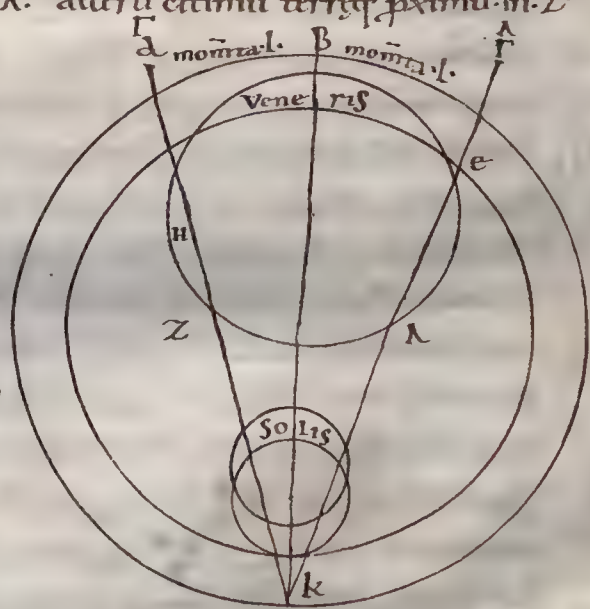
hesperu nom̄ ac ipiens. q̄ in om̄is uespere. postq̄ occasū solis appa-
 rea. Ab eo ū uidentu prima. cū plurimū distat idem lucifer
 a sole. factus uicinus occiduis. p̄pterea q̄ lucifer nominatus. Et
 tū p̄spiciū ē. hesperū quidē dici tē. cū in partib̄ orientis ui-
 deatur seq̄ns solis occasum. luciferū uō. cū ante solē mergitur.
 & rursus exacta p̄p̄e modū nocte. oritur ante solē. Sic igitur
 punctū terrę. celiq̄ ^{A.B.} ubi ē littera x. Zodiacus uō circulus sup̄ quē
 sunt. A. B. Γ. noīz. & sit ambitus mon̄torū quinquaginta. Itē
 B. Γ. ambitus. totidem mon̄torū. & p̄ x. b. lineā punctū sit solis
 in littera k. Er̄it ḡ linea x. b. k. q̄ solē demonstrat. id ē littera. b.
 tantū autē moueat hęc
 eadē linea. quantū sol
 mouetur. p̄p̄e cotidianz
 mon̄ta singula. simitē
 ceterę lineę. x. l. & x. r.
 diuidantē in quinquaginta
 mon̄ta. Si porro x. l.
 lineā in parte orientis.
 x. r. dō lineā in parte oc-
 cidentis. hęc qdē idē x. r.
 lineā prior occidens. &
 prior orientis. quā sol.

Illa ū alia x. l. posterius occidens & posterius exorients. Necessē ē
 ḡ ut hęc quidē idē x. l. & x. r. lineā demonstrat luciferū. littera. A.
 hesperū uidelicet eo temp̄. quo eadē stella longius a sole disces-
 ferit. illa uō alia lineā idē x. r. eandē stellā demonstrat ēē luci-
 ferū. temporib̄ mutuantis insigno luerę. Γ. hoc autē fiet aptis.

si p. k. b. lineā circūducatur circulus qui ptingat duas a se distan-
ter lineas. id. x. l. & x. r. q. demonstrant modū discessionis a sole luciferi.
tū plato. quiq. hui' indaginis diligentius exami habuerit. affirmit
aliquanto quā solis eē elatiore luciferi globū. qui limitat' notis.
a e z h. contingit. l. quidem lineā p. e. literā. k. r. ū p. h. quare.
cū lucifer lustrans circulū p. priū pueniet ad. e. uidebit' in. a. locat'.
a sole plurimū. ut pote momentis quinquaginta omib' separatus.
& ad orientē ac diem uergens. quippe sol non nisi ubi ē. b. litera.
indifferentē uidetur. Porro. cū in. h. erit lucifer. uidebitur in ex-
celitate. i. consistere. huiusdē quinquaginta deniū momētis ad solē
& ad occidentē emotior. cū ū t. penes. a. t. penes. z. consistet. dubiū
non ē. pximū soli factū uisū iri. concursūq. fecisse unū excelsiōē
p. cul. a regione terrē. penes. a. alterū citimū terrēq. pximū. in. z.

I am illud obseruatione dili-
gentiore ppendendū. stellā
ipsā in maxima secessione
siue orientalis seu occidua
erit illa secessio. dieb' fere
quingentis octoginta & mil.
ad id in quo pridē fuerat.
t. e. t. h. remeare. ut sit sēp
perspicuū. totū obire cir-
culū suū. qē. a. e z h. me-
moratā stellā memorato
numero dierū ita. ut ma-
iore qdem discessionis ambitū qē ab eis ad occidentē. hoc ē. h. a. e.
quadringentis quadraginta octo pagget diebus. minore uero

depressioremq. idē. e. s. h. reliquis centum. xxx & vi. max
 ime siquidē discessionis. ab occiduis ad eoa. plapsio. hoc dierū
 numero reuocatur. ut frequis uterū uiroy obseruatio palā fecit.
 ss Rursum subtextit. hęc. **I**gitur singulis uniuersisq. apto i decenti
 ss sibi motu locatis. usq. imperatūq. didicerūt. **C**aelestia corpora
 pstructa uitalib. nexib. idē stellas animalia facta ēē asserit. & cog
 nouisse q. a dō uidebantur. scilicet ut planetes q. sunt in globos
 ppos. reducti. non solū anima uitaq. fruerentur. sed cū hisdem
 omib. & iā mundus & anima uiterēt. & rationis particeps ēēt. qua
 tenus enim carens quid ratione. poterit intelligere q. iubentur.
 ss a que diuersę naturę motus obliquus p directū eiusdē naturę
 ss motum. usq. ut pote ambitu circūacta plixiore. **D**iuersa natura
 quę sit. sepe iam ostensum ē in superiorib. q. q. motus eius ab oc
 cidente ad orientē feratur. Hęc g. cum sit interior. contineat
 necesse ē ab exteriorē orbe. q. a planis dī. tarda q. ipsa in pgre
 diendo. ab aplanis uelociore rapitur ad ytrariū motū. & cōpre
 hēsa sequi sequentē. cōprehendere cōprehendentē. uidetur.
 Planetū uō quidam citius. alii tardius cursus suos pagunt. me
 rito. circuloꝝ enī minorū cōpendia ad usus maiorū amfractus
 comparata. modicis tempōꝝ impendunt curriculoꝝ spacia cōple
 ut luna q. iuxta cubicū numerū iugū & septē dieb. circulum
 suū lustrat. cū saturniū sidus triginta ppe annis redeat ad pri
 stinū exordium. **Q**uadecausa fiebat inquit. usq. Compre
 ss hendi uiderentur. **U**niformis eiusdem naturę cōuētio.
 rapit stellas motu nitentes ytrario. ad uolātū suū cotidianis
 diebus. Ille autē naturalitē incedunt p suos circulos. quorum
 motus atq. agitatio dissentiunt. rapiēti sē motui. Itaq. quō

planetes partim minores. partim maiores obeunt circulos. qui minores circulos obeunt. in illa diei noctisq; uertigine consequuntur eos qui pigrius p̄grediuntur. quia p̄prolixiores orbis feruntur. p̄pterea q; cōprehendentes & transeuntes. cōphendi ab his q; p̄terierint putantur. Comitata enī uerbis iuxta primū momentum arietis luna cū sole diebus iugiti & nouē totum circum transit. octauoq; & uicesimo momento eiusdem signi solem cōprehendens. quia transit eū atq; p̄grediens uelut fugere eū & cōphendi ab eo uidetur. Eadem ista ratio & iam in ceteris astris quoq; dispar cursus ē inuenitur. Demde prosequitur.

Quoniam quippe circulos eorum uniformis. Usq; achanti uolumen. Cum fixo cardine circum. casu. & iam uoluntate nr̄a oppresso aut relaxato circino describuntur circuli tales. ut postremitas circumducte lineę non solū non pueniat ad exordiu. sed defleatens. a incompetenti rigore infra & sup̄ circumducta linea. & p̄pius arduos laxioresue circulos faciat. Hoc genus circulorū spirā solemus uocare. & achantū & uolumen. Igitur quia planetas sic a planetis rapit cotidiana uertigine. ut non paciantur eos in eundē locū. et uelut sedem ex qua p̄gressi fuerant representari. sed & transire cogit. & leniore p̄gressionē minime occurrere ad destinata. Recte dū errantes stellas in spirā. & uelut sinuosū achanti uolumē rotari. ob inconstante atq; inaequabile circumuectionē. ut si stella ueneris forte sit in arietis signo. demde rapiat eā mundi conuulsio. ita. ut eā longius a p̄diana p̄gressionē pertrahat. certe tunc fiet ab arietē aliqua discessio. Quantoq; plures conuulsiones fient. tanto longius ab arietē ad precedentia signa discedet. & ad postremū adpiscet. atq;

inde ad aquariū puehit. Contra si remissior erit raptatio abari
ete ad taurū uersus recydet ad geminosq. atq. canerū. iniquis
semp gnis & deflectentib
ab exordis. atq. aberran
tibus a conuenienti rigore.
Quos quidem gnos. greci he
liacas appellant. Quorū
incrementa ab immunita
onibus. imminutiones
porro ab incrementis no
tantur. sunt q. similes
eius formulę quę subter
asscripta est.

De in de a u.

Atq. ut rationabilis & consulta hec motuū uarietas. Iisq. quā
lucē solē uocamus. **T**um ppt̄ ceteras ineffabiles ualuitates
quas uniuerso mundo sol inuehit. tū etiā ppt̄erea ignis hui
dicti extitisse geniturā. ut tanta rerū designatio nulla tege
reatur obscuritate. ut cū idem reb. colorē daret. tum etiā nu
meri quo temporis spacia notantur. comoditas pueniret. Atq.
ut dierū & noctiū uicissitudo succederet. Mensis uō designauit
eē geniturā. cū luna p̄agrato circulo suo. solem ^{congruitur} conuenit.

Anni q̄q. cū sol ad idem signū ex quo p̄gressus fuerat reuertet̄.
numero trecentorū sexaginta quinq. & parte quarta. Quare.
factū ap̄ prudentissimis uiris & iuxta celestiu rerū obseruationē
exercitatissimis. quarta illa portio. quarto post anno in unum
collecta & ad corporata. spatiū dier. noctisq. completeret.

Est tam̄ intellectu facile. quod p̄fectus numerus temporis. Usq̄. 22
 atq̄ uniformis motus dimetiet̄. **P**erfectū temporis nu 22
 merū. qui p̄fectū annū cōplet appellat eū. quō tā septē pla
 netes quā ceterę stellę quę dn̄r ratę. rep̄sentare originalibꝫ
 sedibꝫ eandē q̄ fuit initio rerū principioq̄ mundi ȝstitutionis
 efficiunt designationē. ita. ut et p̄litas p̄litiati. & int̄ualloꝝ
 pristinoꝝ latitudini latitudo. & p̄funditati p̄funditas quadret.
 Hoc aut̄ temp̄. continet annoꝝ innumerabile serie. Quippe
 cū stellarū errantiū circuit̄ impares sint. necessarioq̄ diūsis
 temporibꝫ cursus suos compleant. p̄tēa latius alię ame
 dietate mundi euagentur. angustius ū alię ad austrū sep
 tentrionisue conuexa. celsiores alię a terra sint. alię non ad
 to longo altitudinis interuallo distent a regione terre. diūsis
 quoq̄ inter se motus agant. ut cū tardius p̄gredientibꝫ re
 trorsum recedentibꝫ humilibꝫ excelsę. dextery sinistris. sinistern
 ores dexterioribꝫ occurrant in unū. nichilq̄ omnino sit. quod
 in designatione differat a ceteroꝝ habitu. specie. figuris. atq̄ ut
 om̄s om̄ibꝫ aquis diametris distent. unūq̄ nutū. atq̄ unā effi
 tiant stellarū om̄ium ȝformationē. Cum sit necesse si unus aliq̄
 exigibꝫ rep̄sentatus fuerit in antiquę ȝstellationis statū. iuxta
 rationē forte altitudinis. latitudini tm̄ non sit rep̄sentat̄ antiquę.
 t̄ si p̄fectę om̄ia mon̄ta un̄ reuocatus ad antiquū statū fuerit.
 ceteroꝝ tam̄ quorū ē diūsa ȝditio p̄fecta p̄sentatio minime p
 uenerit. Necesse sit etiam eius stellę q̄ in rep̄sentatione p̄fecta
 inuenietur rursū fieri aliā mutationē. quoad oportunitas
 illa pueniat quę unā faciem atq̄ eandē rep̄senter. q̄ fuit
 ab initio mundi. Quēquidē motū. & quā designationem

nonē putandū labem dissolutionēq̃ afferre mundo. quin
potius recreationem. & quasi nouellā uiriditatē positam
in auspicio motus noui. haud sciam. anin quibusdā regio
nibus terre puenitura sit ulla renouatione iactura. ^{ignarum}
Hactenus de mundi sensilis constitutione tractauit.

**PRIMVS LIBER PLATONIS CŪ COMMENTO
SVO F I N I T.
LIBER II I N C I P I T;**

Etiam cuncta puenierant usq̃ ad genturā temporis ad ger
manā composita similitudinē exempli. & ueritatis sup. nisi
quod nondum hic mundus cuncta continebat animalia
perinde. ut intelligibilis mundus. ad cuius emulationē fiet.
Hoc igit̃ quod deerat. addebat opifex dī. atq̃ ut mens cuius
iusus contemplatioq̃ intellectus ē. id parū genera contem
platur intelligibili mundo quē YAMA sunt illic animalia.
sic deus in hoc opere suo sensili diuersa animalū genera
statuit ee debere. constituntq̃ quatuor. Primū celeste. ple
num diuinitatis. Aliud deinde prepes. aeris uagū. Tertiū
aque liquorib; accommodatum. Quartū quod terrena soli
ditas sustineret. Et diuini quidē generis ex parte maxima
speciem ignis serena claritudine perpolibat. ut prop̃
eximium splendorē nitoremq̃ uidentibus eēt. uisusq̃
uenerabilis. figuram potro eius figure mundi intelligibilis
accommodans indelēnabili ter^{te}re uenustabat. totumq̃
eum posuit in gremio prudentie. celi undiq̃ ineffabilis pul
chritudinis ornamentis stipans eum. & iungens ad eternitatē

motumq. eius circulis conuenientē & pcurusq. natura cōmte.
^{si motu} alterum circū sempq. eandem orbitā. ^{si illi orbita} semp obcurte. eandemq.
^{orbita} semp deliberante. ac de hisdem rationante. Alterū u. scilicet
qui semp ultra pcedere gressiens. eiusdē atq. inmutabilis naturę
coertatione. intra obiectum eius rotabundus teneretur. quinq.
illis erraticis. & contrariis sibi inuicē phibitis motibus. utq.
circulus eet inoptimo. beatissimog. agitationis statū. Qua
ex causa. facti sunt summa diuinitate p̄diti om̄s illi ignes fide
rei. qui nullos errores exorbitationesq. paciuntur. p̄pt̄eaq.
in semetipsos conuertunt aeterno circuitu. At ū alii uagi
palantesq. ignes erroris causam hñt. eam. cuius in superiorib.
habita cōmemoratio ē. **T**erriā uō matrē. & altricē om̄v
terrenoy animantiū. constrictā lumbis pom̄ia uadentis &
cuncta continentis poli diei noctisq. custodē locauit. Ant
quissimā & eximie dignitatis deā. ex eorū numero qui intra
mundi ambitū continentur deorū. **S**tellarū ū choreas.
& alterius applicationes ad alterā. uariosq. gyros quos edē
admirabili uenustate iuxta ambitū circuloꝝ reditusq. & am
fractus ad eas sedes ex quibus p̄gressi sunt. accessus & iam
& recessus. cūq. p̄tigue sibi inuicē fiunt. quales excogitati
one sua additiones accipiant. quamq. & cuiusmodi nancis
cantur. qualitatē ex uapia dissignatione. cūq. q. aliquanto
intuallo temporis fieri solet. certe sol. & stelle merse. ac
latentes operiunt̄ que significant. & mex. aut aliquanto
post futura portendant. t̄cū insolitis horis curticulisq. tem
porum rursus emergt. & apparent. quātos denuntient
motus. his qui ratione motus earū intelligere possunt.

Si id animę motū ex ar
quante.

†
L. d. qui circa semet uertit.
& qui rapit stellas ad oc
cidua.

cuncta q. hñt motū. & de
atq. o. om̄s p̄fect
nichil agens. & fru
liberati ē. ma
one cū mot. earū d
sc̄ptio q. sic a uisib
atq. o. d. d. p̄fecti. rerū

¶ Quappr. ea que desiderib. uisibilibusq. diuinis potestatib. dicta
sunt. satis supq. dicta finem habeant suum. **A.** tū inui
sibilium diuinarū potestatum q. demones nuncupant prestare
rationē. maius ē opus quā ferre ualeat hominis ingeniū. Igit
compendiū ex credulitate sumatur. Credam⁹ g. his q. apud sc̄m
prius. cum ipsi cognationē p. p. inquitatēq. diuini generis p. ferret.
De natura deoy. maiorū. atq. auorū. deq. genturis singuloy.
aetna monumenta in libris posteritatis reliquerūt. Certe deorū
filiis aut nepotibus. satis inreligiosū. quamuis incongruis sed
necessariis p. bationib. dicant. tamen quia de domesticis reb. p.
nuntiant. credendū ēē. merito puto. Sit g. nrā q. credulitas
conies. assēuerationi priscorū uirorū. q. terre. celiq. filii sint oce
anus & thetis. horū porro saturnus. & rheia. & forcus. saturni
porro & rheę p. les. iuppit. & iuno. & ceteri qui sunt in ore hoīmū
ac mentib. & de quorū frat. nitate. fama celebratur. atq. ex his
alii nati sunt qui putantur. **E.** si igitur omib. q. t. uident
in quexis celestib. flā. mami corpore. t. n. uident. nati. atq.
altis diuinitatēq. optinentib. p. ditor unū sitatis d. s. obseruand
iubet. sanctiq. oratione tali. Di deorū quoy opifex idē. pat. q.
ego. opera siquidem uos mea. dissolubilia natura. me tam
ita uolente. indissolubilia. omē siquidē q. iunctū ē. natura
dissolubile. At u. q. bona ratione iunctū atq. modulatum ē.
dissolui. non ē uelle dei. Quappr. quia facti generatiq. estis.
immortales qdē nequaquā. nec omīno indissolubiles. nec tm
umquā dissoluemini. nec mortis necessitate subibitis. quia
uoluntas mea maior ē nexus. & ingetacior ad aetnitateis eius
todum. quā illi nexus uitales ex q. b. aeternitas urā coaugmēt

atq; composita ē. Iubendi g̃ q̃ iubeo. causa hec ē. Tria etiā nē
 mortalia desunt uniuersitati quibus carens uniuersa res. per
 fectione indigebit. Erat porro imperfecta. si uniuersa mortalia g̃nā
 intra conspectū suū minime continebat. Oportet autē si erit mun
 dus perfectus. futurus pueniet. Porro. hoc eadē uirtute aucto
 ritatis meae. eē plenā uniuersi generis substantiā. quo animalib;
 singulis suppeditato uiuendi uigore. ea q̃ sunt meliora. primā
 diuinitati fortunā. dignitatē q̃q; sortiantur. Quapp̃t ut &
 mortalia sint. & uniuersa res non indigeat perfectione. s̃ sit tota
 atq; uniuersa. uere iubeo aggrediamini scdm naturā morta
 liū generū institutionē. Imitantes g̃ meā iuxta effectū ur̃m
 sollertiam. Ita instituit. atq; extricat mortalia. utq; con
 sortū diuinitatis & appellationis paritas cōpetat. diuina
 p̃ditū firmitate fingens. erit uō tale q. uob obsequi. iusti
 ciamq; colere p̃spexeritis. Huius g̃ uniuersi generis sementē
 faciā. uobisq; tradam. uosq; cetera exequi par ē. ita ut immor
 talem celestēq; naturā. mortali textu extrinsecus. Ambiatif.
 iubeatisq; nasci. cibumq; p̃uideatis. & incrementa deas. ac post
 dissolutionē. id s̃gnus q. credideratis. facta secessione Animi
 & corporis. recipiatis. **H**aec dix. & demū reliquas p̃oris
 creationis. ex qua mundi animā cōmiscuerat in eiusdem cra
 teris sinū refundens. eodē p̃p̃modū g̃nē atq; eadē rati
 one p̃miscubat. nec tamen eadē exoriebatur puritas. sepe
 ritasq; p̃uentium. nec tam immutabilis p̃seuerantia. sed
 secundae ac tertiae dignitatis coaugmentata. **Q**uē mox uni
 uerse rei machina. delegit animas stellarū numero pares.
 singulosq; singulis cōparauit. eas deq; ueliculis cōpetentib;

Essex
 25.

Super impossitas uniuersę re naturā spectare iussit. legesq; im-
 mutabilis decretū docuit. ostendens. q; prima quidem generatio
 uniformis in omib; eiusdemq; ordinis eēt futura. nec uicōpetes
 iussū aliq; a t. patre minueret. oportebat porro. satas eas. cer-
 tis legitimisq; temporū uicibus pio nationis animalū. quęq;
 preter ceteras animantes. deum suscipiat. afferre frugem. Certe
 aut natura hoīs geminā. cui q; melius sit genus. censendum
 fore uiri nomine. **C**umq; necessitate decreta. corporibus in-
 ferrentur. corporeaq; suppellex uarie mutabit. qbdā labentib;
 & alus inuicē succedentib; membris. primo quidē sensū ex
 uolentis passionib; excitari. post quē. iuxta exuoluptate. tris-
 ticiaq; cupidinē nasci. **T**um ū metu atq; iracundiā ceterasq;
 pedisse quas earum p̄turbationes diuerso affectu. p̄ natura sua
 p̄inouentes. quas quidem si frenarent ac subiugarent. iustā
 lus lenemq; uitā fore; si uincerentur. iniustā et conflagosam;
 et uicticib; quidē. ad cōparis stelle contrābnum. sedemq;
 radium putere. acturis deinde uitā uerā & beatā; uictis
 porro. mutare sexū. atq; ad infirmitatē naturę muliebris
 relegari. sedē generationis tempore. nec a uitis intempe-
 rantiaq; discedentib;. tam penā reuēctionē indeteriora
 cessare. donec instituto. meritisq;. congruas immanium
 ferarū induant formas; **C**ausamq; malorū non prius fore
 quā consecuta eas rata. & eadem temp uolucris illa mundi
 circuectio. cuncta rerū uitā. exigne. & aqua. terraq;. &
 aere contracta omēm q; illuue deterferit. inconsultas & im-
 moderatis erroribus admodū. rationibusq; temperē reda-
 ctis. quo postis sordibus expiatis purificatisq; demū ad antiquū

Et que .i. uirtutes.

inbecillitate discernendi autumant? Estq; hęc earū plena er-
roris & falsitatis opinio orta ex deprauatione sensuū. nec habet
ullū certū ducē talis pagratio. Cumq; extra positi sensus pul-
sauerint. Animā uehementius omēmq; eā possederunt. tunc
illa subiugata et seruient. pontificiū aliquod et potestātē re-
tinere falsō putatur. idemq; passionib; aegra. & initio eū incor-
porata ē. quādiu p̄inde afficietur. amens erit; **A**t postquā
incrementi nutritionisq; tenui iam riuo meatus effluit.
Animęq; circuitus tranquilliore motu uiā suā pagret. pro-
cessuq; temporis sedatiores erunt. ut pote. quę anaturę
sue competenti motu minime exorbitent. facile iam natę
diuersa uitia. bonitatemq; & honestatē semp̄ eiusdē cū altius
appetitū. alterius uō detestatione secernt; hominēq; ita in-
stitutum. plena & incolumi prudentia tuebuntur; Ac sic
ad hunc statū accedat auxiliatrix eruditionis honestę. mora-
tionisq; diligentia. ^{secutus} immunis omī p̄urbatione atq; aegri-
tudine ducet acutū. sine leg. & claudū ut uis serpens.
cū familiari demū stulticia. reuocabit̄ ad inferna. Sed hęc
quidē nouissime puenient. meritis iā uis locatis; Nunc uō
diuine pudentię spectari pensū conuenit. ex mēbroꝝ ratio-
nabili conformatione. q̄ suspiciendo utali uigore celestis ap-
parabat p̄spicientia. Principio figurā capitis. diuine pote-
states quib; informandi corporis erat offitū concreditum ē
mundi figurā mutuatę. teretem. globosamq; pinxerūt. eisdēq;
duos circuitus uenerandę diuinitatis innexuerūt. I staut caput
pret̄ ceterū corp^{pr} honoratius. & optima^{pr}ti quadā eminentia.
cū reliqua membra dominatū parent. atq; obsequuntur.

¶ duos dicit circuitus
om̄es. intelligens
& opinionem.

iure meritoq; subiecta. ne sine sede humilis. immo plane iacens.
asperas cōmoueretur. terronarū lacunarū offensiones pelu-
tatis. & itē decliuitatis incurreret. maxime. cui tē necesse
cuncta motuum genera experiri. Hac igitur de causa. ueli-
culo corporis ut pote ars sustinetur. Addita ē crurū qq. & bra-
chioꝝ porrigibilis & flexuosa substantia. ut omittendi tenendi
pgrediendi. resistendiq; usus ex arbitrio presto foret. eminent
diuino captus gestamine. pgrediendi porro cōmodius offi-
tiū. quā recedendi rata diuina mens. ire ulterius magē quā
recessim uoluit moueri. Priorē quidē corporis partes meli-
ores posteriorib; iudicans. in homine primo omīum. eregione
certa capitis psonā subdidit uultus. tamq; appellauit faciem.
Eidemq; instrumenta quę adminicularentur. puidis animę
motibus assignauit. **E** quibus primi luciferi oculorum
orbes coruscant. Hac de causa dati. Dux opinor uirtutes se-
ignis. altera edax. & pemptoria. Altera mulcebris in nox
iolumine. huic igitur ex qua lux diem inueniens pandit.
Domesticū & familiare corpus oculorū diuine potestates com-
mentę sunt. Intimū siquidē mī corporis ignē. ut pote ger-
manū ignis p lucidi sereni. & defecati liquoris poculos flu-
ere ac demanare uoluerunt. ut pleues congestosq; & tāquā
firmiore soliditate pbatos orbes luminū. quorū tm tē
angusta medietas. subtilior serenus ignis. peandē efflueret
medietatē. Itaq; cū diurnum iubar. applicat se uisus fusi
oni. tunc nimirū incurrentia semet inuicē duo simila.
in unius corporis specie cōhyrent. Quo concurrunt oculorū
acies. emicantes qq. & fluminis inting fusionis acies

contiguit imaginis occurſu repetitur. Totū igitur hoc ſimile
 tandemq; ſortitū paſſionē. & obindifferentē ſimilitudinē. cuiusdē q;
 paſſionis effectū cū quid aliud tangit. ipſū ab alio tangit. tactū
 motū diffundens. ſe ponit corpus. p q; corp' uſq; ad anima pgeſ.
 ſenſum efficit. qui uſus vocatur. At poſtquā in nocte diſceſ
 ſert cognatus ignis. deſertū lucis eius auxilio conſortioq; uelut
 uiduatū habens. ut q ppe addiſſimile pcedens. p pteaq; inma
 tatum exunguitur. nullā hñs cū primo tē aere cōmunicationē.
 ut pote ſplendore ignis carenti. uidereq; deſinit factū illecebris.
 Omēm & enī diuine poteſtates ſalutē oculis tēgmen palpebray
 machinate ſt. quib; obductis uſ illa ignis intima cōnſuetudine
 tegminis coeretur. cōpreſſaq; fundit ſe p mēbra. mollitūq; &
 relaxatis conualeſcit queſ. **Q**uicūq; e uehementior mo
 tuū reliquit. cuiusmodi erunt. & quib; in locis reliquit. talia
 pariaq; ſomnioq; ſimulacra naſcentur. eozq; expgeſ factos q q;
 memoria comitabitur. **A**t uero ſimulacroy q inſpeculis
 oboriunt. umbrarū & iam que in humida cernunt ſupſtitie
 facilis aſſecutio ē. ſiquidem utruſq; ignis tā intimi quā extra
 poſiti concuſſu incidente. inter ſitam aliquā leuēq; materię
 ſupſtitie. formatiq; in multas & uarias figuras ſimulacra ex
 leuigati corporis conſpectu reſultant. Dextere porro partes
 q ſunt. ſiniſtre uidentur in hiſdē ſpectaculis inſolito qdā more.
 p pte rea. q dextris parat uſus. tra ſiniſtram partē ſpeculi.
 ſiniſtris itē tra dexteram poſitis. motu facto corporis ex aduſo.
 partis eius unde motus fit. geſticulatus motus imago. At uo
 dextere corporis partes. dextere ita ut ſt. inſpeculisq; ſiniſtre.
 Que itē ſiniſtre uidentur cū exortu uſus & ſplendoris. e ſpeculo

obluſione

corpulentior conglobata imago recedat. Quod fit quoties terra
speculi serenitas hinc inde tumidioribus & puerilis inmolē lateribus
dexterā uisus partē in leuā speculi. leuā uē in exteriora deiecit.
Cuius speculi demū si talis facta erit conuersio. ut elatiores ille
partes. altera superior. altera inferior locentur. resupini uultus
apparebūt uidentis splendore luminis ex superiore margine cū
sumis oris partibus. & ipso capite ad inferiora deiectis. similis
porro. ut mento genisq; ad superiora sublatis. qui quidē sensus
famulantur actibus opificis di. sumā optimāq; & primariam
speciē molientis. si uulgo p̄semetipsos sentire existimantur.
& agere aliquid. ut siq; non opifici. sed terra t̄asq; tribuat
effecti operis auctoritatē. cū a se plurimū distent causae.
& ea q̄ causā sequuntur. licet enī corporea sint fundamēta om
niū sensuū. qđ t̄m sentit. alienū a natura corporis. excipit
sensus puro i incorporeo uigore. Quippe corpora. frigus. &
calorē. astrictionē. i relaxationē. intellectūq; in rebus. ratione.
prudētiaq; agendi sciunt. Sed q̄ ex omnibus q̄ sunt. intellectū
prudētiaq; h̄t sola anima. hoc porro inuisibile. At uō ignis
& aqua ceteraq; materię uisibilia sunt corpora. U potest autē
intellectus discipline amatorē prudentissimę naturę prin
cipalem causam. non annuicula causę principalis inqui
rere. Illas uō q̄ ab aliis motu mouent alias. secundas existi
mandū. Nobis q̄q; igitur in eundē modū faciendū ē & de utroq;
genere causarū differendū ē. sed separatū quidem de optimis.
quę cū intellectu. prudētiaq; cuncta honesta. & bona mo
luunt. seorsū uō de his q̄ mente prudētiaq; cassę. temere &
ut libet cōfusa & inordinata. q̄ faciunt relinquunt. Et de

oculorū quidem ministerii causa. obquā nati sunt eā. quam
hnt uirtutē satis dictū. De p̄cipua tam̄ utilitate operis eorū.
mox erit aptior differendi locus. Visus enī iuxta meā senten-
tiā causa ē maximi cōmodi. plerisq; non ociose natis atq; insti-
tutis. ob id ipsū q̄ nē agim⁹. Neq; enī de uniuersa re quisquā q̄rret
nisi prius stellis sole celoq; uisus. ac nē diei noctisq; insinuata
nobis alterna uice. mensis. annoq; obitus. & am fractus natū.
eorūq; ipsorū dinumeratio. & ex dinumeratione p̄fect⁹ & absolut⁹
extat numer⁹. tū temp̄is recordatio. q̄ naturā uniuersē rei q̄ri
docuit. curāq; inuestigationis iniecit mentib⁹. quasi q̄dā sem-
narium philosophiē pangens. quobono nichil unquā manus
hominū adgen⁹ diuina munificentia cōmeauit. hoc ḡ maximū
beneficiū uisus. oculorū dico eē. minora alia preter eo.

Quib⁹. quia philosophia motib⁹ carentes. ceciq; mestā uitā lugu-
bremq; agt. nob̄ uō causa dicenda demonstrandaq; uidetur.
diuini muneris. q̄ p̄uidencia cōmentā ē salubrit̄ hactenus.
Deū oculos hominib⁹ idcirco dedisse. ut mentis p̄uidenciaq; cir-
cuit⁹. qui fiunt in celo notantes. eorū similes. cognatosq; in usū
redigerent sue mentis. circuitusq; anime. qui animaduersiones
seu deliberationes uocantur. quā simillimos efficerent. diuine
mentis p̄uidis motib⁹ placidis. tranquillisq; p̄turbatos licet.
confirmatoq; in generate rationis examine. dū imitant̄ a plane-
mundi intelligibilis circuactionē sue mentis mot⁹ erraticos
corrigan. **E**adem uocis q̄q; & auditus ratio ē. ad eosdē usus.
atq; ad plenā uitę hominū instructionē datorū. siquidem
p̄pterea sermonis ē ordinata cōmunicatio. ut presto forent
mutus uoluntatis inclita. quantūq; puocē utilitatis capir̄.

gemusica. totum hoc constat hominū generi ppter armoniā
tributū. Armonia uō id modulatio. ut pote intentio modi
ficata. cognatas & uelut consanguineas habens cōmotiones.
anime nr̄e circuitionib; prudentē utentib; musarū munere
temperantēq; causa. potius quā oblectationis satis cōmoda
quippe quę discrepantes & in consonantes anime cōmotiones
ad concentū exornationēq; concordis. musis auxiliantib; truo
Rithmus aut datus. ut medela contra inlepidā. numerorūq;
& modorū nesciā. gratiaq; exptē implerisq; naturam.

Nunc quō cuncta exceptis admodū paucis executi sum. quę p
uide m̄is intellectus constituit. oportet de illis & iā q̄ neces
sitas inuehit dicere. Mixta siquidē mundi sensibilis ex neces
sitate intelligentieq; coetu constitit generatio. dominante
intellectu. & salubri psuasionē rigore necessitatis assidue
trahente ad optimos actus. Itaq; uicta. & parente p̄uidis
auctoritatibus necessitate prima rerū. mundi q; exordia con
fiterunt. Siquis ḡ uere iuxtaq; merā fidē mundi hui' insti
tutionē insinuaturus erit. hunc oportet erratice q̄q; cause
speciē p̄monstrare. Quod ita demū cōmode fiet. si ad eorū
quę errorib; implicant originē facto recurſu p̄inde. ut in
his q̄ ex mente sunt fecimus genturā. substantiaq; eorū ab
eordio retexamus. naturāq; ignis & terre. ceterarū item
materiaſū ex quib; mundi sensibilis coaugmenta molitio ē
consideremus. nec naturā modo uerā illā ueterē q̄ fuit
ante c̄creationē. si antiquas & iam ipsorū elementorū p̄pes
siones. nullus quippe ad hoc usq; temp' genturā eorū indi
cauit. si tamquā scientib; quid sit ignis & cetera. sic loqui mur.

& dicimus initia uniuersitatis. constituentes ea. quæ ne sillabarū
quidem locū uicemq; pueri examinis ratione obtinet. Nostraq;
hæc p̄fessio. nichil adp̄sens de uniuersitatē initio t̄initus
ut quidam putant eē dicendū. non quosq; ullū impedim̄t
preter inextricabilē difficultatē. sed q; uia instituto sermone
sit impossibile. admodū pueniri. ad explanationē rei. Neq;
igitur uos id expectatis. Nec ego mihi p̄suadeā posse me tantū
& tanti operis sustinere. Atq; illud potius obseruabo q; initio
sermonis p̄cario peccatū. in rebus imaginariis. p̄cluiq; ad fallendū
rationib; rerū earūde uerū similib; assertionib; imaginariisq;
contentus sū. initia singulorū. & uniuersorū originē pandeq;.

Deum g; & iā nunc auxiliatorē inuocabim; ante auspiciū dic
tionis liberatorē ex turbida & p̄cellosa cœpi sermonis iacta
tione. Critē g; initū tale demū uniuersū imaginariū rei. eadeq;
magnificentius diuideatur. & enī tunc duæ. modis species ut
mebant induuione. At nunc tertiu q; aliud orietur genus.
quippe in priorib; duo nobis satis habunde. sufficere uidebat;
unū p̄petuū carens generatione. exemplaris eminentie.
Alterū simulacrū. & imago eius atternitati p̄pagata scdē ge
nerationis. idq; uisibile. At uō tertiu. tunc quidē minime di
uisimus. at nē inpositura nob; necessitatē ratio uidet; ire ob
uiam. manūq; p̄ferre aduersam inexpugnabile omī ratione.
& omī eloquio fraudem. crassis tenebris inuolutā. **Q**uā g;
eius uim. quāue eē naturā putandum ē. opinor omnium
que gignuntur receptaculū ē. quasi quēdā nutricula.
Atq; hoc q; de eadē. uerū ē quidē. sed dicendū uidet; pau
lo apertius. Est t̄m coarduū magis. q; p̄confundi mentis

acutē necesse ē. & aestuare tā de igne quā exteris materiis. qui
magis aquā iure aquā dici. putariq; oporteat quā terrā. cum
nulla sit certa & stabilis p̄prietas corporū. q̄ cuiusq; indiet natu
rale germanitatē. **P** rincipio. ut de aqua cui nos modo fecim
mentionē ordiamur: cū astringitur in glaciē. certe saxū. terre
neq; soliditatis corpus & minime fācile apparet. Eadem hęc
ignita. & diffuens. discretaq; uarie. in humore. sp̄m. & aërias
aëras dissoluntur. Aer porro exustus. ignē creat. rursūq; ex
tinctus ignis. aer corpulentior factus instituit. Aer itē crassior
fractus. in nubes nebulasq; crescit. Quib; elisis et ex p̄ssis. plu
uię. stagnorūq; & fontium largitas. demumq; ex aqua terrene
moles aggerantur. Atq; ita circuitu quodā uires. fomentaq;
generationis corporib; inuicē mutuanti. nec in una eadēq;
forma p̄seuerantibus. que tandē erit certa corū & acuncta
tione semota cōphensio. nulla certe. Quapp̄. de cunctis
huiusmodi mutabilib; ita ē habendū. hoc sēpe q̄ alias alio for
matū nobis uidetur. & plerūq; iuxta ignis effigie. non ē opinor
ignis. sed igneū q̄dam. nec aer. si aerium. nec omnino quicquā
uelut hīs ullā stabilitatē. Deniq; ne p̄nominib; quidē ullis
dignanda sint. quib; in demonstratione uti solemus. cū dicim
hoc illud. figunt enī. nec expectant tā appellationē. que
de his tamquā existentib; habetur. Igit̄ ignē q̄q; tū tē uere pu
tandū q̄ sēp̄ idem ē. & omē. cui p̄p̄etas manet. At uō id in quo
fieri singula hęc uident̄ & demū dissolui. pruntiaq; ad alias
inde transire formas. solum illud appellandū puto certo p̄no
mine. recte quippe de eo dici posse hoc illud. Porro q̄ recipit
qualitatē t̄riā ueri potest in contrarias qualitates. calidū dici.

candidum. proprioq; & certo nomine appellari. q; sit incertū &
 mutabile minime conuenire. sed opinor aptius & iā nē de eodē
 erit dissertare conandū. Siquis enī cunctas formas figurasq; ex
 una eademq; auri materia factas. iungit & sine int̄missione in
 alias atq; alias reformet. tunc siquis electa qualibet una figura
 querat. quē sit. opinor posse finire. & diligent̄ ac sine rep̄hensi
 one. responderi illud aurū eē. nec addere trianguli. cylindricue
 cuius. ut alterius uidebitur. eadem & consimilis ratio difficul
 tasq; in ea natura. quę cuncta recipit corpora repperitur. hęc
 quippe minime recedit ex conditione ppria. recipit enī cuncta
 nec ullā ex eis dē formā trahit. & cū uelut intra gremiū eius
 formantur q̄ recipiuntur. ipsa informis manet. estq; usus eius
 similis molli cedentiq; materię in quā unprimuntur. uaria
 signacula. moueturq; & conformatur omni modo ab introe
 untib; ipsa nec formā nec motū hñs ex natura sua. Quę uō
 ingrediuntur formas mutant. aliasq; alia & diuersa cer
 nunt. eadēq; q̄ introeunt. & egrediunt̄ simulacra sunt uere
 existentū rerū. miro quodā uixq; explicabili modo formata.
 ab hisdem uere existentib; reb; quē admodū mox demonstrare
 nitē p̄uibus. **A**t utro nunc triū genus animo sumen
 dū ē. q; gignitur. hē aliud. in quo gignit̄. preterea tertū.
 ex quo similitudinē trahit. mutuaturq; q; gignitur. Decet
 ḡ facere cōparationē. similitudinēq; imptare. Illi quidem
 q; suscipit matris. at ū unde obuenit patris. Illa aut̄ natura
 quę inter ḡ duo ē. plis. simul ita intelligendū ē fieri non posse.
 ut una existat facies quę om̄s rerū om̄ium formas uultusq;
 contineat. uariaq; corporis undiq; ora demonstret. nisi subiecto

prius informi aliquo corporū gremio punde. utque impietius
substernit infectio decolor adcolorū lumina subuchenda.

Etenim si alicui eorū q̄ in se recipit receptaculū simile. cūq̄ ob
ueniet dissimile ē. discordabit opinor uultus eius cum intro
gressi corporis uultu. nullaq̄ exprimit similitudine. Ex quo fit
ut receptaculi sinu nullā ppriā naturaliterq̄ exp̄sa habeat
figurā. p̄pterea q̄ informis intelligatur. om̄i q̄ppe forma ca
rens. ut qui odora pigmenta constituunt. ante om̄ia curant.
ut nullus sint odoris pprii. q̄ condiemur. susceptura scilicet
humidos sucos odoraminū. & q̄ materis mollib. unpressioniq̄
cedentib. insignire formas aliquas uolūt. pure leuigatas. in ap
parata leuigatione apparere paciuntur. sicutiq̄ om̄ibus repu
om̄iū formis. & figuris æternę uitę. mansurisq̄ p̄secula recte
insignitur. nulla omnino pp̄a species falsa opinione tribu
enda ē. ideoq̄ facti generati uisibilis animalis matrē. corpo
re q̄ substantię receptaculū. neq̄ terra neq̄ aquā nec uero
igne. & æra. nec quicquā aliud q̄ ex his creatum ē. nec ū ex q̄b
hec ipsa subsistunt appellandū. sed inuisibile potius specie.
quanta & informē capacitate mira quadā & incomprehen
sibili ratione. inter nullā & aliquā substantiā. nec plane
intelligibile. nec plane sensibile posita. sed q̄ ex his q̄ in ea
commutant. intelligi t̄m posse uideatur. Ignis quidē pars
rursus ignita. humectata uō pars eiusdē. aqua si modo exp̄sa
rei pars ulla dici potest. Terra q̄ & aer. illa ratione. si forte
quasi simulacra eorū recipit in se. de quib. singulis huiusmodi
tractatus instituendus uidetur. **E**stne aliqui ignis se
orsum posticus. & incommunicabilis. ite ceterę species quas

decipientes mente dicimus sepe separatas a actu corporearū.
 specierū fore atq; typia exemplaria sensilis rei. an hęc sola sūt
 quę uidentur. quęq; corporis intentione sentim. nec prę hęc
 ulla sunt uspiā. sed frustra p̄sumitur eē intelligibiles species.
 quarū sint imagines sensiles. easq; nichil aliud eē quā uerba.
 quod quidē neq; examinātū relinqui placet. nec ad plūxum
 natura sua tractatū minime ptinens ad rē uerborū agmen
 addendū. At uō si quis ample rei finis disceptationē com
 pendio dirigat. hunc certe asciscere q̄pere pretiū facientis ē.
 I p̄ se igit̄ qd de hac rē sentiā. dicā. **S**i intellectus. neq; uera
 opinio duę res sunt. necesse ē hęc ipsa per semet ē. intelle
 ctu potius. quam sensibus assequenda. Sin uō ut quib; dam
 uidetur uera opinio. ab intellectu differt. omīaq; corporea
 sentimus. certa habenda sunt. Sed opinor duo eē dicendū.
 p̄ptea q; utraq; magna differentia distant. q̄ppe. quorū alterū
 doctrina nob̄ insinuet. alterū p̄suasionis assumptio. & alterū
 quidē semp̄ cum ratione uera. porro sine ulla ratione alterū.
 itē alterū nulla p̄suasione transducibile. alterū nutans in
 certū semp̄. & deriuabile. Quid. q; recte opinionis om̄is uir
 pariceps. intellectus uō dī. p̄prius. & paucorū admodū lec
 torū hominū. Quod cum ita sit. fatendum ē eius modi
 speciem semotā a se p̄ se. sibus in semet locatā. sine ortu. sine
 occasu. q̄ neq; in se totū recipit quequā aliunde. nec ipsa
 p̄cedit ad aliud quequam. inuisibile. insensile. soli m̄tis
 intentioni. animadū sioniq; p̄spiciā. **P**orro q; ab hoc secun
 dū ē natiū. sensile. sustentabile. consistens aliquo in loco.
 & rursū cū immutatione & de interitu recedens. sensibus &

opinionem noscendū. Tertiū genus ē loci. q̄ ne ad interitū quidē
p̄tinet. sedem porro prebet huius generantur. sed ipsū sine sensu
tangens tangitur. adulterina quadā ratione opinabile.

Omnisq̄ cū id animo intuem̄. patimur q̄ somniantes. putamus
enī necesse ēē ut omne q̄ in aliquo sit loco positū. regionēq̄ ob
tineat ullā. porro q̄ neq̄ in terra neq̄ in celo sit. minime existit.
Obquā deprauationē. itemq̄ alias consanguineas. ne in reputa
tione quidem. & consideratione uere existentis. uereq̄ pui
gilis naturę mente consistimus. p̄pter huiusmodi somnia. cum
ne imaginari quidem ullā huius lubricę speciei formāq̄ ualeam̄
ppriam quippe nullā habet. & habere om̄s uidetur. cum
intra gremiū eius conuersione ad aliud ex alio forme transfi
gurantur. idemq̄ hoc in altero aliquā. & nullā substantiā
positū inuenitur. suā nullā habet. nec tamen nichil ē.
At enī uere existentium rerū assertio. p̄spicua rationis luce
firmatur. docens dū quidem erit hoc aliud. itēq̄ aliud aliud.
neutrū in neutro posse consistere. nec simul idē unū. & duo
fieri. **H**ec ē meę quidē sententię mens. ēē. & ante mundi
q̄q̄ sensilis exornationē fuisse triahę. existens. locū. genera
tionē. Igitur generationis nutricula. humectata modo. modo
ignita. terręq̄ item & aeris formas suscipiente. ceterasq̄ pe
dissequas passiones p̄petiente. om̄niū formi uisu uideri.
quod tam̄ priuati neq̄ similibus uisdi uirib. neq̄ ex æquatis
potentis instruat. nichil ēē eius æquale. sed undiq̄ uer
gentē. et in p̄nū & absonū p̄ponderantē. agitari q̄dē mate
riis agitantib. inuicemq̄ reciproco pulsū pulsare. atq̄ agita
tione materias. Ex quo fluctu. turbatas materias indiuerſa.

raptari. discerniq; ase. p̄inde. utque in frum̄ti purgatione.
pistoris instrumentis motu. et excussione discerni uidentur.
grauia quidē & solida seorsum. tenuia ū et leuia in alia partē.
sic illa quatuor. uelut in euripo fluctuante iactari. uel machin
quadā facta ad motus ciendos dissimillima q̄q; ad dissimilib;
plurimū. aliqua ū similitudine sociata. nequaquā dispari.
p̄pterea q; sedib; fuisse diuisa ante mundi scilicet exornationē.
Nunc q̄dem erat huiusmodi rationis expertis rerū inordinata
confusio. sed ubi cuncta redigi admodū placuit. ignē primo.
terrāq; & aera atq; aquā ḡtinuauit opifex deus. **N**on talia
ut nunc sunt. sed q̄preferrent elementorū uestigia. in eo squa
lore ac deformitate. qui apparet in his q̄b; diuina ē p̄spicientia.
Nunc uō singulis luce. ac specie tributa. numerisq; illustratorū
om̄iū genturā sequebatur. pulchris om̄ib; & non talibus
quondam institutis. Nunc iā ordinationē. genturāq; eorū
singulatī demonstrari cōuenit. nouo quidē et inusitato ge
nere demonstrationis. uerū uobis. qui om̄is eruditionis in
genue uias peragraueritis neq; incognito. & ex leui am
monitione perspicuo. **LIBER PLATONIS. II. FINIT.**

INCIPIT COMMENTVS Calceidii

DE LIBRO. SECTO;

Tundi totius p̄fectionē ab opifice absolutā dō. p̄teriti op̄is
tatu. secreuimus. platonis dogmatib; quoad mediocritas
ingenu passā ē inherentes. iuxta nature cōtēplationē. An
ficiosaq; ratione deinde ante om̄is primā p̄tractat celestiu
em̄ium quę sunt. Infixit ḡ rate atq; inerrabilis quersionis
generationē. Corū & iā q̄ mundus ^{comprehendit} complectit. quō sit plena

Dicitur platonē naturali in
 spectione tā celestia quā
 terrestria animalia in qua
 tuor species dinumerare.
 illāq; mundi totius unū
 sitatē plenē atq; pfectē
 animal subsistere.
 Quod autē dicitur quod sensilis
 mundi pars si nō autē
 tolli illā unū sitatē qua
 tuor animalū imaginē
 sensilis mundi ad primū
 nanciscit. ut ille sensilis
 ex pfecto intellectu aliquid ē
 formalis nō scatur. atq; p
 gentus.

perfectaq; uniuersa res. animal. quē sensilis mundi pxiā.
 similitudinē nanciscatur pfecto intelligibiliq; exemplari
 se genito mundo. quatuor sensiliū Animalū species. tam
 celestia quā terrenorū naturali contemplatione dinumerat.
 celestium quidē stellas. terrenorū uō uolatilia. & itē nantia
 quēq; p terrā feruntur. sive dicta terrena. quippe. q̄ terra
 nutrantur. & in eiusdē terre gremio quiescant. Quodq;
 corpora eorū ex maiore parte terrena. ex optinentis materi
 uocabulo cognominantur. pinde. ut celestia quē ex maiore
 parte ignis puri liquidiq; concreta. aeterni appellantur ignes.
 Nec contentus sup̄dictorū Animalū demonstratione. porrigit
 diligentia usq; ad angelicę naturę quos demones uocat extri
 cationē. Quorū q̄ ē purius in aethere sedes h̄t. alterū in aerē
 tertiū in ea regione quē humecta cētia nominatur. quo
 interna mundi. congesta sint Animalibus ratione utentib.
 nec sit ulla ei regio deserta; Quē quidem tractatū. quod sit
 elatior & ultra naturę contemplationē. necessario differt. &
 attēn. post generationē stellarū ratarū. cum unaquēq; earū
 diuinū animal ēēt. utens corpore. mixto ex sincerissimis ma
 teriis. in. & ex maiore parte ignis sereni. coruscū quoddam
 Animal. & formatū in modū spherę infaissē sūmo cū modū
 lamine a plani globo. eumq; omēm huiusmodi luminibus
 exornasse. Ubi uō mouendi usus ē necessarius usus. ex omib;
 motib; duos hos tribuisse precipuos. unū ex accidenti. quo
 rapit stellas a planis ad occidua. quē motū nunc uocat in
 antecedentia. Alterū uō principale. qui ē circuctio. circaq;
 semet uertitur. similē deliberatio animę motui. quinque

ceteris cessantibus motibus. Creni locales motus septem sunt.
 Opior quidem duo. iuxta longitudinem. id. ante. & post. Duo ut
 alii plattitudine in dexteram & sinistram. Duoq; alii. iuxta profunditatem.
 sursum & deorsum. & ultimum super memoratis circuationi similis. qui
 fixo circum uolat cardine. Quia ergo ex his septem motibus duum tantum
 modo singulis ratas stellis usum tribuit deus. principale quidem circv
 actionem. ex accidenti uero. qui feruntur in dextram. recte dixit quinque pre
 terea motus alios uacare. Deinde concludit commemorans demo
 tibus stellarum errantium in superioribus disputasse. & celum quidem
 ita exornatum esse. sapientibus. & eternis animalibus. & inquilinis.
 Quod uero consequens uideretur. mortalium quorum & obnoxiorum passionibus
 animalium demonstrari genturam. Hec porro terrena. iure.
 meritoque prius. quam de terra ipsa dicenda existimabat. exponit.
 Dicit autem quod Terram hanc quam deus constrictam limitibus. per omnia
 uadentis & cuncta continetis poli constituerit noctis dieique custodem.
 Sed polum nuncupat eum quomodo mundi corpus per uadit axem. Constri
 ctam uero dupliciter intelligendum. tunc iuxta pythagoram ^{ignem} uertentem se circum
 axem. Placet autem pythagoreis. ignem quidem ut pote materialium
 omnium principem medietatem mundi obtinere. quem iouis custodem
 appellant. per hunc porro moueri circuectas in gyrum tamquam
 stellas. terram & antichonam. Quare. sic intelligendum. taliquam
 uenit similitudinem. medietate mundi adhaerentem quiescere terram.
 propter eamque & applatone. & multis aliis. uestam cognominari. Denique
 in fedro idem. ut. Manet enim uesta in diuino domicilio sola.
 Custodem uero & opificem diem & noctis diem esse. quod per eandem id terram
 uoluitur sol. partes eius subiectas sibi met illustrans. diem facit.
 Cum uero obiectum se. ex aliqua parte solis amfractibus. terra ipsa

.cumbraat. itaq; ex umbris crassa noctis caligo succedit. simul q;
 immobilis terra ē. significanter eam custodē noctis. & diei cogno
 minauit. Neq; enī percurrente die nox nascit̃. t̃ noctis amissionē dies
 oritur. sed utraq; salua. succedit altera. Quia ū hoc fit p̃tā. inde
 fēte ipsa manente sēp̃ in una sede. spectatrix ē opinor eorū. quē
 22 uelut ante cōspectū suū gerunt. meritoq; custos. Ant quissimā
 23 uō deorū. dicit opinor. t̃ quia locus ē animalū capax. regio porro
 & l̃c̃ p̃cogitē. q̃ in loco s̃ necesse ē. t̃ quia puncti rationē obtinet;
 hic porro antiquius ē ē omī magnitudine atq; omīb; q̃ntitatib;
 naturalib; q̃dā m̃tis p̃ceptione p̃noscit̃. uelut ait hesiodus. Prima
 hęc caligo. dehinc post terra creata ē Spirantū sedes firmissim;
 pectore uasto. Post enī chaos. quā greci hylē. nos siluā uocam;
 substituissē. Terrā docet immediatē mundani ambit̃. ut funda
 menta fixam & immobile. Nobis aut̃ natura tributū ē id qd̃
 stat. prius his q̃ mouentur mente p̃cipere; omīs q̃pp̃ motus
 post stationē sumit exordium. **S**tellarū uō errantiū opera
 quē p̃p̃t modulata & s̃sonā celebrant̃ agitationē. quā idem ap
 pellat choreā. in p̃gressib; & amfractib; earundē stellarū p̃spi
 cū uidentur. ut cū apparent nimio quodā incitatoq; cursu
 p̃more longius. t̃ cū diu stare in uno atq; eodē loco. & itē cum
 retrorsum ferri putantur. tam incoerib; q̃q; & effulsionib;. &
 absconsionib; t̃ in eoīs. t̃ in occiduis cōūsiōib; q̃q; & acquinoc
 t̃is. omīb; q̃ transfigurationib;. hoc amplius in defectionib; &
 reparatis illustrationib;. deq; ceteris huiusmodi. si quis dedita
 opera dispinet. hunc frustra diē terrēre sup̃uacūū laborem.
 Propt̃ eaq; excusat. ratus tractatū istū ad astronōmā potius.
 quā physiologiā p̃tinere. Parābulas enī quasdā appellat. qui

De urbis
 infideli.

in l̃c̃is p̃tationem

p̃tata astrōm.

conuatus sunt siderū. ut iuxta solē indiuidui semp̄ mercurius &
 lucifer; recipcos circumus. quos astrologi retradationes uocant. p
 gressus nē ad pcedentia pfectionē. Duplex ū ē coniugatio. altera N de duplici coniugati
 p catheum. altera p diametrū. atq; ea q̄ p catheū sit. significat
 cuius modi stelle. qualib; coaruit. queue sit eorū coet̄ significatio.
 Per diametrū ū. tra distantū a se stellarū positionē nult intelligi.
 cū ex medietate stelle ad alterius cont̄ posit̄ stelle medietate.
 directa linea conectit. & tranuat utrāq;. Quos uō defectus m̄ De defectibus siderū
 thematici uocant. plato obstacula appellat. ppe magis & aliq̄nto
 significatiuis. n̄ quo sibi inuicē obstant. s; quo nobis et terra
 spectantib;. inferioris subiectū. uisus arceatur stelle superioris.
 ppter eaq; deficere. ac laborare. ppter obiectū inferioris. sup̄ior
 existimatur. Item inquit; Quē longo interuallo rursus appa
 rent. metus. & qdā portenta significant. t̄ mox futura t̄serius.
 Significationē uō p̄tinere ad deos. q̄ de his rebus ratiocinari possit
 putat. Ex quo intelligitur. non stellas facere. q̄ pueniunt.
 s; futura p̄nuntiare. Quā rationē. secut̄ etiā uates homerus.
 ortū caniculę. canē orionis appellat. cū hanc eandē stellā. astro
 kinon quidā. aegypti ū selocim uocent. cui cōplet̄ annus.
 qui cyncus uocatur. Annis mille quadringentis sexaginta.
 Dicit aut̄ homerus de hoc fide. haftenus. Iste quidē clarus.
 sed tristia fata minatur. Tunc opinor cū fuerit int̄ uallo
 temporis uisus. uidetur porro. interposito quadriennio. sed
 non in hisdem locis. quater porro trecentis sexaginta quinq;. Quid homerus
dixerit
 quadriennus cōplet̄ cyncus annus. Aegyptiorū q̄ p̄phetę. De Anno cyncico q̄d p̄phetę
aegyptiorū dixerit
 stellā quandā aliq̄t̄ annis non uisā uerentur. quā uocant. ahe. Stellā aliq̄t̄ annis non uisā
 Porro sidus exoniens. morbos poploꝝ. multoꝝq; optimatū mortis.

Quid homerus
egyptius fuerit.

De stella q̄ magis
offulserit. cuiq; du
am p̄p̄buerit.

denuntiat. homerus deniq; quidem fuerit aegyptius. siquidē
thebanus fertur. quę ciuitas ē apud aegyptū nobilissima.
idipsum latent exsequit̄ in iliadis exordio. cū dicit. Propt̄ irā
achillis cui pat̄ peleus. mat̄ uō maritima dea fuerit. morbu
atq; interitū. n̄ modo clarorū uiroy. s; aliorū q̄ animalū &
pecorū bello necessariorū exuisse. Id quidē sumpto exordio.
cetera poetica licentia finx. Et q̄ alia. sanctior & uenera
bilior ^{asthetica} res gesta. q̄ phibet ortū stelle cuiā. non morbos mortēq;
denuntiata. sed descensū dī uenerabilis ad humanā p̄seruati
onis rerū mortaliū grām. Quā stellā cū nocturno itinere
suscepissent chaldeorū p̄fecto sapientes uiri. & in p̄sideratione
rerū celestiuū satis exercitati. q̄sisse dñr̄ recentē ortū diei.
reptaq; illa maiestate puerili. ueneratos ēē. & uota tantodō
uenientia nuncupasse. q̄ tibi multo melius sc̄opta q̄m ceteris.
Ntū nature demonū p̄stare rationē maius ēē opus dic̄. quā
p̄ferre ualeat hoīs ingeniū. n̄ q̄ disputatio licet a philosophis
sit aliena. quib; enī aliis. magis cōpetat. sed q̄ inquisitio istius
rei primarię ^{i. multū clarę} sup̄uēteq; contemplationis sit. q̄ appellatur
epoptica. altior aliquanto quā ph̄sica. p̄pterea q; nobis q̄
de natura rerū nē disputam̄. nequaquā p̄ueniens ēē uide
atur. Idem t̄m breuit̄ & strictū de his potestatib; q̄ dei putant̄
locut̄. credo p̄pt̄ea. ne mundi p̄stitutio im̄p̄fecta relinq̄rēt.
ex quo taciūq; parte si sileret. De hui; modi reb; credule magis
quā p̄suadent̄ & p̄babilit̄ ostendit. oportere credulitatē om̄s
doctrinas p̄cedere. maxime. cū non quorū lib̄. sed magnorū
& p̄pe diuinorū uirorū sit assertio. deniq; n̄ frustra de p̄yta
gora dictū. ipsū dicere. p̄pt̄ea q; ult̄. quē non oportere.

Ergo inquit. neq. p[ro]bationes semp[er] adhibende. nec p[er]suadens
 assertio. his q[ui] dñr a p[re]scis diuina quadā sapientia p[re]ditus. /
 simul exponit ea que orpheus & linus & muscus de diuinis
 potestatib[us] uaticinati sunt. nō q[uod] delectaret aut credere. sed
 q[uod] tanta eet auctoritas uaticinantiū. ut his assuetantib[us]. par
 tuis credi non oporteret. At u[er]o in eo libro qui philo[so]phus in
 scribit sūma diligētia p[er]cipuaq[ue] cura om[n]is exequit[ur] hui[us]modi
 q[ue]stiones. p[re]scorū hominū genus. om[n]ia q[ue] ad usū hominū utiq[ue]
 agenda facultate. diuino consilio. prudentiaq[ue] demanant.
 auxiliantib[us] atq[ue] operantib[us] tā potētius quā rationib[us]. hęc
 ipsa q[ue] auxiliant[ur] deos existimasse. p[ro]pterea. q[uod] rudib[us] animis
 nondum insedis[set] d[omi]ni ueri sciscitatio. ^{Inquisitio} I tant[um] enī pastores.
 & siluag[er]i. ceteriq[ue] hui[us]modi. sine studiis humanitatis. q[ui]s
 cladis publice sup[er]stites fecerat oportuna habitatio extēpesta
 tum atq[ue] illuuiōis incōmodo. Quē poēt[ę] postea blandien
 tes humanis passionib[us] p[ro]pt[er] cupiditatē lucri. uersib[us] suis for
 mata. mēbratūq[ue] effigata. amplis & reconditis nominib[us] ex
 ornauerunt. usq[ue] adeo. ut etiā uiciosas hominū illecebras.
 turpissimosq[ue] actus deos cognominarent. ^{at obnoxios} obnoxios passioni.
 Itaq[ue] factū ut p[ro]pt[er] q[uod] ab hoīb[us] debetur diuinę p[ro]videntię.
 origo & ortus sacrilegio panderetur. cui[us] erroris opimo. crev
 inconsultorū hominū uanitate. Hęc ad p[re]sens plato q[ui]dem
 de demonū g[n]e[re] differuit. nos t[ame]n oportet. & si nō usq[ue] quaq[ue]
 uerā. eo[rum] breuit[er] explicare rationē. quę ē hui[us]modi. Quinq[ue]
 regiones & locos idem plato ēē dicit. immundo capaces anima
 lium. habentes aliq[ui]ntā inter se differentia[m] positionū. ob
 differentia[m] corporū. q[ui] in habuant eos dē locos. Sūmū enī

De libro quipha
 Iosaphus nomi
 natuq[ue]

137
eē locū atq; ignis sereni. huius proximū aetheriū cui corp' igne
eē aeque. s; aliquāto crassiorē. quā ē altior illa celestis. dehinc
aeris. post humectę substantię. quā greci ygranusian appellat
q; substantia humecta aerē crassior. ut sit aer iste quē homines
inspirant. imus ū atq; ultim' ē locus terre. Quę porro in locis
differentia ē. & iā eādē in magnitudinib; inuenit'. celestis max
imus. quippe q; omīa infra cōplexū suū redigat. breuissimus tē
qui ā ceteris omīb; corporib; ambitur; iuxtaq; rationē p'pui
cōpetentis. ceteri medi'. Cū g' extim'. i. sūm' atq; im' celebres
inuentib; animalib; naturę suę scilicet ratione uiuentib;
celestis qdē stellis. terrestris aut hominib; consequens ē & iā rēos
locos regionesq; interiectas. plenas ēē rationalib; animalib;
existimari. nequis loc' mundi desert' relinqt'. Veni ē ab
surdū homines quidē imā mundi regionē inhabitantes. fra
gili corpore. animo cū amentia. & sine sinceritate pleno p'pui
tudinis obinstantiā cōmotionū suarū. alias aliis atq; aliis
placētib; rationabiles animantes putari. Stellas ū prudētis
nature. obeternā actiū suorū p'stantiā. nulli p'pui
obnoxias. puro minimeq; dissolubili corpore. ut pote q; extimas
ignis cuncta ambientis regiones incolant. sine anima fore.
carere & iā uita putare. Cui qdē rei hebreorū q; sententia p'pui
q; phibent exornatorē mundi dñi mandasse p'uincia. Soli
qdē. ut diē regeret. Lune qdē. ut noctē tueret. Ceteras q; stellas
disposuisse tāquā limites tēporū. Annoyq; signa. inditia q;
futura p'pui. Quę cuncta certe tā moderate tā prudēt
tā iugit' p'puiq; agi sine rationabili. quin potius sine sapien
tissimo rectore nō possent. Quare. cū diuinū sit quidē. & immor

tale genus animalium. celeste. sidereum. temporarium uero. & occiduum
 passionumq; obnoxium. terrenum. necesse est esse inter hec duo medietate
 aliquam conectente extremos limites. sicut in armonia uidemus &
 in ipso mundo. Ut enim sunt in ipsis materis medietates. quae in-
 posita totius mundi corpus continent uigile. suntque inter ignem
 & terram duae medietates. aeris & aquae. quae mediae tangunt conectuntque
 extremos limites. sic cum sit immortale animal. & impatibile.
 idemque rationabile. quod celeste deus. existente inter alio mortali
 passionibusq; obnoxio genere nostro. necesse est aliquod genus medium
 fore. quod tam celestis quam terrenae naturae sit particeps. idque & im-
 mortale esse & obnoxium passioni. Talis est porro natura demonum
 opinor. huius cum diuinitate consortium propter immortalitatem. huius &iam
 cum occiduis cognationem. quia est patibile. nec immune a passio-
 nibus. cui affectus nobis quoque consulit. Huius porro generis est
 illud aetherium. quod in sacro loco commemorauimus esse positum. quos he-
 brei uocant sanctos angelos. stareque eos debent ante dei uenerabilis con-
 templationem. summa atque intelligentia aeri. mira &iam memorie
 tenacitate. rebus quod diuinus obsequium nauantes summa sapientia.
 humanis uero prudenti optulantes. Idemque speculatores & exe-
 cutores. demones opinor. tamquam daemones dicti. Demones
 porro. graeci scios rerum omnium nuncupant. quos quod perfectos
 sensili mundo. primo quod uoce imitari aliquam putandum.
 Ut enim deus iuxta angelum. sic angelus iuxta hominem. dehinc qui usi nobis
 sint interpretantes & nuntiantes deo preces nostras. & inter hominibus dei
 uoluntatem. intimantes illi nostram indigentiam. porro ad nos di-
 uina opera ferentes. Quam ob causam appellati angeli. ob assiduam
 officium nuntiandi. Testis est huius beneficii cuncta graecia.

Hoc omnium socium angelorum
offitium. nullo modo pas-
sionibus subiaceo.

omne latium. omnisq. barbaria. gratulationesq. populoq. libris conditis
ad memoria ppetuitatis. Indiget porro natura generis humani
minimū inbecilla suffragio melioris pstantiorisq. nature. Quā
obcausam creator omnium & conseruator dī uolens ēē hominū
genus pfecte huiusq. recte regerentur. angelos siue demonas.
Nec nos terreat. nom. p misce bonis & impbis positū. quō nec an-
gloz quidem terret. cū angli parti dī sint ministri. quia sunt
scī uocantur. parū adūse potestatis satellites. ut optime nos-
tū. iuxta usurpatā penes grecos loquendi consuetudinē. tā scī sūt
demonas. quā polluti & inferi. de quib. mox erit aptior dispu-
tandi locus. Nunc de eo gnē sit sermo. quo ait plato admirabili
quādā ēē prudentia. memoriaq. & docilitate felici. q. omnia scit
cogitationesq. hominū introspectat. & bonis quidem exime
delectetur. impbos odit. & tenente se tristitia. que nascitur
ex odio displicentis. solus quippe dī ut pote plene pfecteq. dei-
tatis. neq. tristitia. neq. uoluptate contingitur. Cunctis q. celi
regionib. sortitis demonas inquilinos agiuituos cōmeatus.
mediā mundi sedē incolentib. potestatibus. obsequium celo
pbenantibus. & iam terrena curantibus. que potestates. ætheru
Aeriq. sunt demonas. remoti diuisu nro & ceteris sensib. quia
corpora eorū tantū ignis hnt ut sint pspicua. neq. tantū ter-
re soliditas eorū tactui remittatur. totaq. eorū cōpago expdient
serenitate. aerisq. liquore conexas. indissolubile coaugmentant
supstentem. Ex quo nonnulli regionē hanc nram. A. A. H. merito.
qd sit aides. hē obseura. cognominatā putant. Multos porro ēē
demonas. quā hesiodo placet. At enī ter ēē decē milia. eosq.
ēē tā inobsequio dī quā in tutela mortalū. Non certā summā

Quid hesiodus de mu-
ner. angloz & inferis.

Definitio demonis.

constituent numeri eorum. sed iuxta uero plerum numerum. trium. mul-
tiplicans decem milia. Cuius definitio demonum talis. Demon est
Animal rationale, ^{immortale} patibile aetherium. diligentia hominibus
impertient. Animal quidem. quia est anima corpore utens. Ratio-
nabile uero. quia prudens. Immortale porro. quia non mutat corpus
aliud ex alio. sed eodem semper utitur. Patibile uero propter ea. quia consili-
um. neque enim delectus haberi potest. sine affectus perceptione. aethe-
rium uero. ex loco et ex qualitate corporis cognominatum. diligentia
uero hominibus impertient. propter dei uoluntatem. quae custodes dedit.
Eadem haec erit definitio. Aeris quoque demonis. in quoque hic in aere
mansit. Et quanto est terre propinquior. eo passioni affectus
accommodatior. Reliqui demones. neque probabiles. neque ita commo-
di. nec inuisibiles semper. sed interdum contemplabiles cum indiuersis con-
tinent figuras. ex angustis quoque simulachrorum umbraticas formas
induuntur. ^{per} obsequium corporis illius tractantes. septem etiam sce-
lerum. et impietatis ultores iuxta iustitiae diuinae sanctionem.
ultra etiam plerumque ledunt. tangunt enim ex uicina terre terrena
libidine. habentque nimiam cum silua communione. quam malignam
animam ut res uocabant. Hos quidam et huiusmodi demones pro-
prie uocant desertores anglos quibus nulla questio referenda est
^{et} denomine. plerumque tamen ex platonis magisterio demones pu-
tant animas corporeo munere liberatas. Laudabile uero quoque uiros
aetherios demones. improborum uero nocentes. easdemque animas anno-
dum nullissimo terrenum corpus resumere. Empedocles quoque
et alii longe uos demones fieri has animas putat. Pytago-
ra etiam insuis auribus uersibus. Corpore deposito cum liber-
a aethera perges. Cuades hominem factus deus aetheris almi.

De insana sententia
qua quorundam plato
mentis.

Versus pauciores.

Infamia

De hominū genere
mira disputatio.

Error pessimus. omniū
omniū naturarū conductor
dicitur.

Quib' plato minime consentire uidet. cū in politia tyranni animū
facit excruiari post mortē abulorib'. Ex quo apparet aliā ēē
animā. aliū demonē. Siquidē q. cruciat. & itē q. cruciat. diuīsa
ēē necesse ē. q. q. opifex dī. ante demonas instituit. quā nās
animas creauit. Qd q. has indigere auxilio demonū. illos his uo-
luerit p̄bere tutelā. Quas dā t̄m animas. q̄uitā eximie p̄tinā
incorporationē egerint. uirtutis merito. aeris t̄aia artheris
plagis & secari putat. Anecessitate incorporationis immunes.
hactenus de natura demonū. deinde de mortaliū gnē fit. Ac p̄mo
de hominib' eorūq' ipsorū sexu uirili. rationabilē animę partē
duplici uirtute p̄ditā docens alterā q̄ contemplant eandem
semp̄ immutabilēq' naturā. ex qua intentione. mentis conua-
lescit sapientia. Alterā itē. q̄ mutabiliū generatoꝝq' opinatiū
ē. cui prudentię uocabulū congruit. Utraq' porro hanc animę
potentiā a sūmo & intelligibili dō dicē uniuēsi. corporis mun-
disensibilis uidelicet animę datā. ceteras ratione carentes
& occiduas animę portiones id appetitū sensiuū. loculare motū.
quaq' corpora nutriunt. totūq' corpus iussu & ordinatione
architecti dī. ageneratis ab ipso potestatib' assignata ēē mor-
talib'. p̄pt̄ ea. nesi hęc & iā ab opifice & intelligibili dō forent.
unius ēēnt fortune omīa. immortalib'q' existentib' cunctis.
nullo existente mortali semine claudicaret uniuēsitatis p̄fectio.
cū in exemplari h̄tē intelligibili mundo. inferioris nature se-
mina intelligibilia extant. Videam' nē sermonis textum.

Di deorū quoz opifex idem pat̄q' ego. Dra matica ē dialogi. q.
ad dispositionē p̄tinet adūbratio. Sermo ū augustioris speciei.
Decet deniq' h' ingnē orationis. archanorū interpretatio fabulosa.

Nichil igitur inuenient facti auctor: quod opificem deum inducunt concionantem
 sancientemque a se genitis quod obseruari uellet multis rationibus. Primo
 recreationis legentium causa. quippe. res difficilis lepidio sermone
 condita. facilius ad intima mentis admittitur: Deinde inopi-
 nate allocutionis uarietas mixta religione raptis animis ad in-
 genitum concionantis. presentem laborem sentiri non sinit. Tum in muta-
 cio magisterum nouo instituto operis exordio. nouas uires excitat
 Audientis. siquidem & deficit omnis auditor aduersum molestiam uni-
 formis eloquii. porro attentior fit. cum noue spes dispositionis
 ostenditur. Hoc loco dogmata. quia sua studiosè assertit. ut non tam
 a se inuenta quam ad deum predicta uideantur. Predicta autem non
 illo sermone. quem positus in sono uocis ad declarandos motus intus
 propter humane mentis inuolucra. Deum nullo obstaculo prohiberi
 potest ab intellectu scientiaque omnium rerum lege diuina. quam
 plato inextinguibilem appellat promulgationem. Quid igitur dicit deus.
 De deorum quorum idem opifex paterque ego. Preclare. Facti enim reges opti-
 matibus sancientem. ut lex illis data quia ad ceteras potestates atque
 animas commearat. Opificem se. & parentem eorum esse commemorat.
 opificem quidem. utpote a quo facti sint. Patrem uero. ut quod consulat
 prouideat quatinus aeterni ac beati sint. Opera siquidem uos mea. 11
 quia pater est & opifex non substantie sed generationis. Illi enim
 optimates id est stelle. non sunt intelligibiles sed sensibiles. at uero fabri-
 cator eorum intelligibilis ad prime. Deinde docet eos cuius nature
 sint. quod ex compositione subsistant. porro. quod ex compositione sub-
 sistunt. dissolubilia sunt. his de rationibus quibus subsisterent. Ipsi
 tam indissolubiles. merito. non enim sunt ex ullo ortu temperato.
 sed ex uoluntate summi dei emensa omnem antiquitatem.

uerissime

Qui uero indissolubiles esse eos constituitur. sine ulloque ortu con
cedat necessitate. quod immortale non habet. sine fine certe. & quod
fine non habet. sine ortu est. Diuinum autem & immortale cognominatum
uocat. rationis potentiam. id est rationem. Mortalia porro & associ
ata. immo ut ipse ait. atque sunt opinio inuicem. iram
uidelicet & uoluptatem. Deinde gentium humanarum persequitur
animarum. ut natura eius ligido comprehendatur. & perueniat in
fabula. quam inter posuit. propterea ut quae diuina. manifesta sunt.

Rursus cratera proponit. & mixturam generationis earum potentiarum
ex quibus mundi animam concreuerat. ex quibus reliquis earum. ipsas
machinatur. uidelicet ex illa duplici natura eiusdem & ite
diuisi. diuidueque substantis. quae non ut antea sincere puri
tatis erant. neque enim anima quae ex sincerissimis excederet
intanta filius uitia posset incidere. nec congruere cum mor
talis corporis fragilitate. **M**iscebat autem inquit eodem
pro modo genere. nec tamen eadem exoriebatur puritas sere
nitasque puerituum. merito. quod in his animis quae uiuant
morti obnoxia genera animalium. non pura ratio intel
lectusue sincerus. sed aliquantum tam inuicem quam libidinis
inuenitur. **M**ixta ergo inquit anima ipsa etiam in longum secat.
eiusque una pars integra relinquitur. iuxta naturam quae uocatur
eadem circuitione. ex quo intelligitur diuina omnia. sapientiaque
fuit. quae intelligitur. Diuersae uero naturae parte. secat sexies uero
motum irrationabilem planetarum. arithmetis & arithmetis. & geo
metricis medietatibus. ut super demonstratum est. Haec est animae
uirtus. quae opinio dicitur. quae ducit. quae nascuntur. & occidunt. nescimus.
Quae constitutio. propterea facta est. ut eadem anima seia.

tam intelligibilis. quā substantiæ sensibilis. ut pote quæ rationes utri-
 usque naturæ habeat in semetipsa. Hæc est anime rationalis institutio
 à venerabili dō facta in hominis in nexa uultū. cū occasiones utri-
 orū percipit æternæ legis pūda moderatione. **O** emendat dele-
 gisse animas stellarū numero pares. singulasque singulis cōparasse.
 easdē uehiculis cōpetentibus sup̄impositas. uniuersæ rei naturam
 spectare iussisse? Antequā ^{origine} sementē faceret animarū sup̄impo-
 suit stellis singulis singulas animas. quo hisdē uehiculis usq̄.
 in circuitu stellarū. cunctā mundi naturā cōsiderarent. illud
 docens. q̄ sine diuinitatis Adminiculo ipsa p̄se anima nichil
 ualeat spectare. atq̄ intelligere diuinū. legesque immutabilis
 decreta docuit; Hic iā magnā & difficile cōmouet rationē. de q̄
 multa disceptatio habita int̄ ueteres. p̄seuerat enī nō. p̄ finē
 tonū ḡ tractatū haberi non conuenit iuxta platonicū dogma.
 longū ē enī p̄seq̄ ceterorū. quorū pleriq̄ nichil putant. alii
 omnia. nec quicquā arbitrio. ac uoluntate. quidā. ēē q̄ fato. ni-
 hiloque minus ēē alia q̄ uoluntate fiant. Igitur iuxta platone
 p̄cedit. p̄uidencia. sequit̄ fatū. At enī dñm post mundi cōstitu-
 tionē diuississe animas stellarū numero pares. singulasque sin-
 gulis cōparasse. uniuersiq̄ mundi monstrasse naturā. atq̄
 uniuersā factorū seriē reuelasse. Horū enī q̄ p̄ma sūt. p̄uiden-
 tiā indicant. secunda leges fatales. p̄pt̄ ea q̄ iuxta platone
 p̄nascitur p̄uidencia. ideoque fatum quidē dñs ex p̄uidencia
 fore. non tamen p̄uidenciā ex fato. Fatū ḡ iuxta platone
 dupliciter intelligit̄ & dr̄. unū. cū substantiā ei animo intueim̄.
 alterū. cū ex his q̄ agit. & ēē id. & cui modi uī habeat recognos-
 cimus. Idem fatū. infedro quidē scitū in uitabile. in timore leges.

De materia eius quod
 fatum uocatur.
 .i. breuē

.i. fatū ēē.

Quod inchoat
 dicatur.

quas dñs de uniuersa rei natura dixerit celestib' animis. Porro
 in politica lacheseos appellat. orationē. nostra ice. Sed more theo-
 logorū. possum[†] quidē inuitabile qdem scitū. intēpretari legē.
 minime mutabile & inuitabili causa. leges ū quas de uniuersa
 rei natura dix' animis dñs legē. quę mundi naturā sequit'. & qua
 reguntur omīa mundana? lacheseos ū. hī ē necessitatis orationē
 diuinā legē. qua pteritis & itē p'sentib' conectunt' futura; At
 ū in substantia positū fatū. mundi anima ē tripartita. in aplanē
 spherā. inq' eā quę putat' erratica. & in sub lunarē tertiam.
 Quarū clarā quidem ad supna. dici atropōn. mediā. clotho. imā.
 lachessin. Atropōn. q. aplanēs in nulla sit deflexione? cloto. ppter
 uariē pplexā. tortuosāmq' uertiginē. quā pueniunt ea quę
 diuersę nature deuius motus importat' lachessin ū. tāquam
 sortitā id inuinit. ut omīa p'dictarū opera effectusq' suscipiat.
 Itaq' nonnulli putant p'sumi differentiā pudentię. fatiq'. cū
 rē apud se una sit. quippe pudentiā dī fore uoluntatē. uolun-
 tatē porro ei' sēriē ēē causarū. & ex eo qdē q' uoluntas puden-
 tiā. porro. quia eadē sēriē ē causarū. fatū cognominatam.
 ex quo fieri. ut q' scdm fatū sūt. etiā expudentia sint. eodemq'
 modo. q' scdm pudentiā. ex fatō. ut putat crisippus. Alii uō.
 q' quidē expudentię auctoritate. fatalit' q'q' puenire. nec tam
 quę fatalit'. expudentia. ut cleantes; s; platonī placet. neq'
 omīa expudentia fore. neq' uniformē naturā ēē rerū. quę
 dispensantur. ita. quēdā expudentia tantū. qdā ex decreto.
 nonnulla ex uoluntate nrā. nonnulla & iā ex uarietate fortunę.
 pleraq' casu. q' utlibet accidunt. Et diuina qdē atq' intelli-
 gibilia. quęq' his p'xima sunt. scdm pudentiā solā. Naturalia ū.

s. possumus interpretari.

N. anima mundi
 tripartita.

N. sententia crisippi
 ēē alius meliorē.

& corpora iuxta fatū. Ca porro. quę nr̄i arbitrii nr̄iq; iuris
 sunt. sponte nr̄a. Porro. q̄ extra nos posita. sine iacens atq;
 inopinate accidunt. Siquidē ex nr̄o. pposito coepta er̄. for
 tuita. si sine nr̄a institutione. casu puenire dnr̄. Iux cuncta.
 manifestus in timore digerit. ita dicit. Quib; ita ordinatis.
 cū in pposito rerū creator maneret. q̄ iā ordinauerat. scilicet
 q̄ uniuersę rei animā. corpq; omē. modulamine apto iugauerat
] intelligentes inquit iussione patris filii iuxta mandatā inform
 uonē. immortali sūpto initio mortalis animantis. ex mundi
 materis igni. terraq; & aqua. cū spū. fenus elementariū mutu
 ati. q̄ redderetur. cū op' foret. eaq; q̄ acceperant. & glutinabant.
 non indissolubilib; illis nexib;. ex quib; ipsi coheserant. Et enī
 dī iussū. cui parent dii scđi. ratio ē opinor. continens ordinati
 onē ppetuā. q̄ fatū uocatur. idq; trahit originē ex puidētia.
 Quid cū dicit. coagmentataq; mox uniuersę rei machina. delegit
 animas stellarū numero pares. singulasq; singulis cōparauit.
 easdemq; uehiculis cōpetentib; sup̄ impositas. uniuersę rei naturā
 spectare iussit. legesq; immutabilis decreta docuit. Mundi
 quippe machinā absoluerē. deligere animas stellarū numō
 pares. uehiculis aptis sup̄ imponere. uniuersę rei naturā. leges
 immutabilis decreta docere. cuncta hęc officia puidētię sūt.
 ipse porro leges q̄ dictę sunt. factum ē. idq; diuina lex ē mundi
 animę insinuata. salubre omīum rerū regimen. sic factū qdē
 ex puidētia ē. nec tamē ex fato. puidētia. Nunc iā de fato
 q̄ in munere ē positū atq; actu loqmur. q̄ppe deli plurimę
 disceptationes habentur morales. naturales. logice. Nam cū
 omīa q̄ fiunt infinita sint. & ex infinito p̄ inmensū tempus

infinitumq; puenant. cuncta undiq; complectens fatum.
 ipsum tm finitum ē ad determinatū. neq; lex neq; ratio neq;
 quid omnino diuinitate p̄ditū indeterminatū. idq; ipsū man
 festatur ex statu. & confirmatione celi. sub id temp⁹ q; p̄fectū annū
 uocant. De quo plato sic ait. Est tam intellectu facile. q; p̄fectus
 temporis numerus. p̄fectū annū cōpleat. tē demū cū omniū
 octo circuactionū cursus pacti. uelut ad originē & caput circu
 actionis alterius reuertentur. quā semp̄ idem atq; uniformis
 motus dimetietur. Hoc q̄ppe omī temp⁹ finito. ut cui deter
 minatio certa circuit spatio & sideret omīa q̄t in glo t̄ interris
 pueniunt. rursū de integro ad p̄teritas & ditiones redeant
 necesse ē. ut puta q; nē ē habit⁹ constellationis. post p̄liā tem
 poris seriem restaurabitur. Eodē modo q; sequit̄. deinceps ē.
 hoc semp̄. ex quo apparet in actū positū fatū infinita uarie
 tate accidentiū. et ex infinito in infinitū temp⁹ q; accidunt.
 ipsū tm ēē determinatū. & immutabili. sempq; eādē p̄p̄tate.
 Ut enī circularis motus. & itē temp⁹. q; dimetitur eū. utraq; sunt
 circuli. sic ea omīa q; in gyros circū feruntur. circuli sint necesse ē.
 Ergo. scitū inuitabile uocat ille fatū. inuitabilē uī. potentiāq;
 intelligens principalē causā omniū q; in mundo & sequitur.
 continuēq; fiunt. Hęc porro ē anima mundi tripartita. qd
 in substantia positū fatū in sup̄iorib; dixim⁹. scitū porro. dei
 lex ē. quā incusabile fore asseruimus ob inuitabile causā.
 Hęc porro lex ē oratio. & sanctio. quā s̄c̄r̄ d̄s animę mundi ad
 p̄petuā rerū omniū gubnationē. neq; enī ut ēēt mundus
 modo. s; ut aet̄nus. & indissolubilis ēēt curauerat. Quę sanctio.
 cuncta intrasē & t̄neat. alia ex aliqua Cessione. qdā. scdm

inmutabile

p̄cessionē. Concessis quippe intuitis. ut notē & nē lineę. ceteroq̄.
 huiusmodi. uelut originib⁹ elementisq̄. theorematā scđm concess
 sionē aperiantur. q̄si q̄ habeant p̄sequētiā p̄cessē p̄cessionis.
 Sic enī sanctio ordinato existens. & lex om̄ia cōplexa. causas prae
 cedentes ex meritis nr̄is habet. ut intuita q̄dā. quę porro neces
 sitatib⁹ p̄stricta pueniunt. iuxta p̄cessionē necessitatēq̄ eius
 p̄sequēter eueniunt. Ergo. intuitū diuinę legis id fati. p̄uiden
 tia. fatū porro. q̄. & parendi sibi obsequi uim. & n̄ parendi con
 tumaciā. uelut edicto complectit̄. ^{f. suppliciorū} Animaduersiones porro.
 uel p̄mia. exoriantur scđm collocati meriti p̄cessionē. collo
 cati autē in alterutrā partē meriti p̄cessio. Animarū nr̄arū mot⁹
 ē iudiciūq̄. & p̄sensūs earū. & appetitus t̄ declinatio. q̄ sunt in nob̄
 posita. quōtā eorū. quā eorū quę hui⁹ p̄taria sunt optio pe
 nes nos ē. Igitur in hac rerū ordinatione atq̄ lege. Am̄q̄ssima
 quq̄. ex p̄cessionē dñr fore. & sunt nr̄e potestatis. Quę uō post
 illa sunt. scđm p̄cessionē. & necessitate p̄stricta. Atq̄. ut aliud
 lex. aliud q̄. legē sequitur id legitimū. sic aliud fatū. & alia q̄
 fatū secuntur ex inuitabili necessitate p̄stricta. ^{f. fatalia} Est igitur
 uniuersę rei anima. fatū in substantia positū. Est uē dāta.
 huic informatio. rē om̄em regendi lex. q̄ in munere atq̄ actu
 posita. dñr fatū. continuū habens textū. & consequentiā talē.
 si hoc erit. sequetur illud. Ergo. q̄. ex his p̄cedit. in nob̄ ē. q̄d
 sequitur. scđm fatū. q̄. alio nōe fatale dñr. a fato plurimū
 differens. ut sunt tria. q̄. in nob̄ posita ē. & ipsū fatū. & quod
 scđm fati legē p̄meritis imminet. Deinde ipsius legis uerba
 ponit. quā se comitē dō fecerit anima. eorūq̄ aliqd uiderit
 q̄ uere sunt. usq̄ ad alterius circūsp̄ctus tempus erit incolumnis.

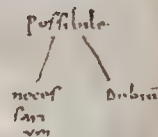
offitiale
 et
 Dubit

in 1. 1. 1. 1. 1.
 filius

ac si semp hoc faciet. semp incolumis manebit. C^ostigit h^o totū lex.
 & edictū. q^o fatū pprie uocatur. Secutū ū socrate legis edictū. dō
 se comitē p^obuisset p^op^o socratis op^o. porro. q^o cū ita uiueret socrates.
 anima ei usq^o ad alterius circuit^o temp^o incolumis pseuerat. iuxta
 fatale decretū puenit. ac si semp hoc faciet. q^o ē in socrate. semp
 erit incolumis. iuxta fatū. Hac ratione laio dictū ē ab apolline.
 Caue uetatos liberū sulcos seras. generatus ille mactabitur impie
 & omnis aula respget spargine. His qppe oraculis. ostendit
 penes laiū fuisse. ne sereret. q^o processio ē. q^o porro insecutum ē.
 iā non impotestate lai. sed potius innecessitate fatali. iuxta me
 ritū p^ocessionis. Quod si necesse ēt laio sorte illā incurrere. aut
 iā dudū immineret clades illa ex in euitabili necessitate. uacaret
 sciscitatio. uacaret etiā p^odictio. Sed ille quidem utpote p^oseus
 q^o sequerent^o sementē. iuxta fatū fieri uetabat. sciens impotes
 tate ei^o positū. si abstinere uellet. Laius ū. ut homo nescius
 futurorū. ab eo qui sciret^o quid agendū sibi foret sciscitabat^o.
 seute aut non fato eliciente^o. sed uictus intemperantia. Codēq^o
 modo thetis p^odixerat filio. si bellaret apud troiā. amicam sibi
 necē paraturā. maturū exitū cū ingenti fama futurū. si rediret^o
 ad patriā. longa uite spacia portendi sine glā. bellauit tū p^o
 fati cogente uiolentia. nulla qppe in optuone ancipiti. s^o tāquā
 uiolentia. Sed p^op^oenso iuxta iuxta glām fauore. q^o b^o etiā illud
 platonis genit^o. causā penes optantē. d^o extra culpā. h^ore. libam
 ēē uirtutē. nec ulli obnoxia necessitati. t^o cū ait animis lachesis.
 nullā earū sortito subditiōē demonib^o ēē uenturā. s^o ipsas
 sponte lecturas sibi demonē. quē neq^o p^oitauerit deligendū. s^o
 iuxtaq^o mosea. deus primi^o interdix. ne edulib^o arborū ex q^o b^o

inmeto b.

noticia boni maliq; animis eorū obreperet uescerentur. Quicū
 & abstinendi & non abstinendi potestas penes eos ēēt. qui consulti
 his uellet dī. qd cauendū ēēt ostendit. non prohibitur frustra si
 id fieri ēēt necesse. Nunc iā de his agemus. quē in hoīs potestate sūt.
 Omnia q̄ sunt. in tres partes a ueterib; diuisa sūt. Possibile. neces
 sarium. Ambiguū. Possibile. ut genū. Necessariū. & dubiū. ut spe
 cies. Ergo. omē possibile. t. necessariū t. dubium ē. Necessariū
 porro dī. q. necessitate p̄strictum ē. Et quia possibiliū pleraq; ob
 stari. quomin⁹ pueniant. n̄ possunt. qdā phibentur declinatq;
 p̄siliū. definitionib; adumbrant. Hui⁹ modi necessariū possi
 bile. cui⁹ p̄trariū impossibile ē. ut ē omnia orta occidere. & aucta
 senescere. necesse ē enī omē q. sit natū emori. & q. usq; ad senec
 tute p̄fectū senescere. nec ē p̄trarietati locus. scilicet. q. ortū sit
 non occidere. Dubioq; ū diffinitio talis ē. Dubiū ē possibile. cui⁹
 & iā p̄trariū possibile. ut hodie post occasū solis pluuiā futurā.
 hoc enī possibile. atq; & iā contrariū ei⁹ possibile. ut post occasū
 solis omīno non pluat. Iam ū dubioq; puentiū. plures diffe
 rentiae. Quēdā enī frequentia sunt. quēdā p̄ aequē frequentia.
 ut barbireq; ut scire literas. t. agere causas. Aduersant̄ porro.
 frequentib; qdem. q̄ rari exempli sunt. his porro. quē p̄ aequē
 pueniunt. q̄ sunt p̄ aequē. Et ḡ eorū. q̄ p̄ aequē dubia sunt optio
 penes hoēm. q. ut pote rationale. animal. cuncta reuocat ad
 orationē atq; p̄siliū. Ratio porro et p̄siliū mot⁹ ē intimus ei⁹
 q. ē in anima principalis. hoc ū ex se mouetur. motus q. eius
 assensus ē t. appetitus. Igit̄ assensus & appetitus ex se mouent̄.
 nec tñ sine imaginatione. quā phantasia greci uocant.
 Ex quo fit. ut p̄sepe fallente imagine. mot⁹ ille principalis anime

N. q. p̄siliū mot⁹ ē intimus ei⁹
 assensus

potestas. t̄ consensu deprauetur. & eligat uitiosa populus. cui
 rei multiplex causa ē. t̄ agrestis inconsultando. in aeternitate.
 uel ignorantia. t̄ nimium dedita mens importuno fauori. vel
 falsae opinionis anticipatio. t̄ consuetudo praua. Certe alicuius
 uitii. tyrannica quedā dominatio. p̄ptereaq; ui. aut uolentis
 delinuntis potius quā uoluntate peccare dicim̄. Iuxta ita
 sint. salua ē opinio diuinitatis. ne p̄sagio deroget auctoritas.
 potest q̄ppe p̄scius tali facta informatione fati consiliū dare
 aggrediendi t̄ non aggrediendi. recteq; & rationabiliter mathe-
 maticus originē captauit instituendi actus. ex prosperitate siderū
 atq; signorū. ut si hoc factū erit. pueniat illud. Hec porro. &
 huiusmodi remedia sunt dubiorū puritū. in q̄b; consiliū salubritas
 medicina ē. h̄nt & iā disciplinē locū. maximeq; legū latio.
 Quid ē enī lex. nisi iussū sciscens honesta. prohibens contraria. id
 circo. q̄ horū electio. in potestate nr̄a ē. laudisq; honor. & uitu-
 perationis nota. p̄miq; gr̄a. & suppliciorū animaduersio. cetera
 itē exhortamenta uirtutis malit̄q; retinacula iure p̄specta.
 Nunc quō qd rerū sit prudentia. qd ue fatū in substantia positū.
 & itē quid in munere atq; actu uiuentur. quid ue in hominis
 potestate sit. qd itē q̄ iuxta fati decretū puenit. p̄secuti sum̄.
 de fortuna. deq; his q̄ casu pueniunt differem̄. Fortune pote-
 state omēm. in reb; hominū dic̄ ēē casus. aliā quandā uirtutis
 rationē; q̄ enī t̄ rebus uita carentib; t̄ sine ratione uiuentibus
 animalibus accidit. non ex natura t̄ arte. hec omnia casu facta
 dñr̄. quē uō hoīb; accidit. t̄ fauentia negotiis eorū t̄ aduersan-
 tia. fortuna. & ex fortunę arbitrio putantur. Causarū uō
 altera principalis ē. altera ^{at accidens} accidental. Principalis causa est

Vano potius

Definitio legis.

itineris faciendi. ut negotiatio. t. rursus inspectatio t. aliq. gñis hui.
Accidens. ut cū it. ingressor. sol. atq. aestus adurunt. q̄ seq̄t. infectio
vultus. & coloratio. quippe non infectionis causa. it. fuerat insti-
tutam. Cōmunit̄ ḡ tā fortunā quā casū. principali cause
accidentes. causas ec̄ dicemus. ut sit causa quidem principat̄
in fato. in fortuna u. & casib. causa accidens. & quia que fiunt.
partim ex necessitate hñt auctoritatē. partim usitati & frequis
exempli sunt. partim extrano accidēt. & fortuna & casus in his
inveniuntur. que raro accidunt. Et fortune quidem. irrati-
onabilis & cū admiratione puenit inopin. ex hominum ppo-
sito sumit originē. Casus uō. ^{extra} citra ppositū hominis fit. siquidē
q. casu accidit. t. in reb. uita carentib. t. in multis animalibus
inveniuntur. Breuit̄ ḡ cum due cause initū habentes ex ppo-
sito mō ita pcurrūt. ut non q. ppo. sitū ē & longe secus
preterq. opinionē accidat. fortune ludus ē. ut si quis occulte
thesaurū teris mander. dehinc agricola ppositum habes.
vitam aliamue quā stirpem ppagare. thesaurū illū. tum
serobem molitus inueniat. certe. neq. qui condidit. ut alius
inueniret. sed ut ipse cum plato opus ēt. t. reportaret. nec
agricola thesaurū inueniret. sed ut serobē faceret labora-
uerat. & tam. n. utq. usus ē fortuna inopina. Quare sic etiā
fortuna diffiniri potest. Fortuna ē pcursum simul cadē-
tium causarum duum. originē exposito trahentiū. Ex quo
concurssu puenit aliquid. preter spē cū admiratione. Vt si
creditor. ob diu frustra repetitum debitū. pcedat ad forū.
instituendorū grā patronorū. eodē etiā debitor. mercandi
causa. Dehinc quentus debitor arbitris patronis diu tractū

quid sit fortuna.

quid casus

debitū depſemet? diuſa quippe cauſa pcedendi fuit utriſq. & ē
illud potius actū q. ppoſitū nonerat. quā quā pene agebatur?
¶ Itē g. caſus ꝓcuſus ſimul. atq. unā accedentiū ſine ratione cau
ſarum. inuita carentib. t. mutis animalib. utcū clauſe fery
ſtabulis euasit. ruru ad eadē ſtabula reitunt ultro. cūq.
ultro dñs ſaxū concidiſſe; Ac de fato quidē deq. hiſ q. in hoīſ
potestate ſunt. fortuna qq. & caſib. ſatis dictū. ſed quia ſc. aliqua
que contra hęc ediūſo dñr. pponenda ſc. & diluenda. tunc demū
enī firmis erit ſindamētis locata. platonis ſententia. Aiumt
g. ſi dñs cuncta exinitio ſcit antequā fiunt. nec ſola celeſtia q.
felici neceſſitate ꝓꝓetue beatitudinis. quaſi quodā fato teneit.
ſed illa & iā. nraſ cogitationes & uoluntates. ſcit. qq. illā dubiam
naturā. teneitq. & ꝓterita. ꝓſentia. & futura. et hoc exinitio.
nec poteſt falli dñs. omīa certe exinitio^{dñs} poſita atq. diſcreta ſc.
tam ea que in nra poteſtate ēē poſita dñr. quā fortuita. nec n.
ſubiecta caſibus. Porro. cū hęc omīa iam dudū decreta ſint.
cuncta q. ꝓueniunt. & fato ꝓuenire concludt. leges & iā & ex
ortationes. & obuiuationes. & diſciplinās. queq. hui. modi ſunt.
omīa teneri fatalib. ꝓditionib. quando ſicui quid accidere
decretum ē. unā & iā illud decretū ſc. cuius ope. t. beneficio.
debeat ꝓuenire. ¶ ſicui ſaluſ ꝓuentura erit in nauigando.
ꝓueniat ei non alio quoquā ſed illo gubnatore nauī regente.
uel ſicui ciuitati ꝓuenturū erit ut bonis utat. iſtitutis & mo
ribus. ut ſpartę. ligurgi legib. hoc debeat ꝓuenire. ¶ Itē ſiquiſ
erit iniuſtus futurus. ut ariſtides. hunc duxatio ꝓuentū ad
iumento ſc. iniuſticię. atq. aq̄tatis obtentū. Artes qq. ſub
ſati decretū cadere manuſtū ēē aiumt. nā & hic iā dudū

ēē ordinatum · quis aeger · quo medente reualeat · deniq;
 fieri frequenter · ut non a medico sed ab imperito curetur aeger.
 Cum talis erit & dictio decreti · similis ratio ē laudū · uituperationū.
 Anum aduersionū · premiorū · Fit enī frequēt · ut adūsante fato
 q̄ recte gesta sunt · non modo nullā laudē · sed & tra rep̄hensi
 onē supplitiaq; afferant; At ū diuinationē dicunt clare de-
 monstrare · puentus iam dudū ēē decretos · neq; enī nisi decretō
 pcederet · ad rationē ei accedere potuisse p̄sagos · Animorū ū
 nrōy motus nichil aliud ēē quā ministeria decretorū fataliū ·
 si quidem necesse sit agi p̄nos agente fato · ita hōēs uitā obti-
 nere eoy · que dñr · sine quib; agi non potest · sicut sine loco ēē
 non potest motus · aut statio? Aduersumque · tam pugnatū
 & ipso fato uolentius instituta · quid respondebimus? q̄ deus
 sciat quidem om̄ia · sed unū q̄q; p̄ natura ipsorū sciat ^{f. fatū} necessi-
 tati quidem subiugatu · ut necessitati obnoxium. ^{f. sciata} Necps ū ·
 ut qd̄ ea natura sit p̄dictū cui & filiū nā pandat · neq; enī
 ita scit ambigui naturā dī · ut qd̄ incertū · & necessitate con-
 strictū · sic enī fallitur & nescit · sed ita · ut p̄ natura sua utre
 dubium sciat; Quid ḡ dicimus dñm scire om̄ia · scientiāq; ei
 ex aeternitate solidari · porro · q̄ sciunt diuina ēē & immor-
 talia · parum occidua · & ad tempus? Immortaliū rerū sub-
 stantiā · fixā & stabile fore; mortaliū · mutabile & dubiam ·
 aliāq; aliter se habentē · ob naturę inconstantiā? Ergo · etiā
 dī scientia de diuinis quidem · quorū certa ē · & necessitate
 p̄petua munita felicitas · Certa & necessaria scientia ē tam
 p̄pt̄ ipsius scientię · certā cōprehensionē quā p̄ eoy q̄ sciunt
 substantia · At ū incertorū necessariā quidē scientiā · q̄ incerta sunt

Δ utra hominū affirmant
 obtinere · infatib; de-
 cretis.

& incertū Ambiguo posita. nec enī possunt alit̄ ēē quā ē na-
 tura corū. ipsa tamen in utraq; partem possibilia sunt potius
 quā necessitatib; subiugata. Non g̃ & iam dubia exinitio ^{firmis} rigide
 disposita atq; decreta sunt. nisi forte idipsū. q. incerta ēē &
 exancipiti euentu pendere debeant? Quare. q. anime q. hōis
 naturale sit ut interdū adiuturū se applicet. interdū ad ma-
 litū preponderet. p̄inde ut corpus modo sospitatu. modo
 egritudine p̄ximū. fixū plane ē. et decretū ex origine. quis
 porro malus sit futurus. Aut bonus. neq; decretū. neq; impe-
 ratum. p̄pterea q; leges. magisteria. deliberationes. exhorta-
 tiones. reuocationes. institutio nutrimentorū. certa obser-
 uatio. laus vituperatio. quēq; his ^{eximia sunt} simulantur. ^{in illis} quia recte
 uiuendi optio. penes nos ē. Si igitur corū quę sunt. pleraq;
 n̄r iuris sunt. alia extra n̄rā potestate. N̄rā quidē. ap-
 petitur. iudiciū. uoluntas. consensus. p̄paratio. electio.
 declinatio. Alienatio. diuitie. gl̄a. species. fortitudo. ceteraq;
 q̄ potius optare possum? quā uendicare? recte dicitur.
 si quis forte uelit quę non sunt in n̄rā potestate. n̄r iuris
 ēē p̄sumere. nichil sapit. consequēnt̄ g̃ & iā is qui quę n̄rā p̄-
 pria sunt. p̄sumit aliena. nichil opinor sapit. Deniq; nullus
 laudatur ob ademptionē sectorum quę in hōis potestate n̄ sunt.
 si forte putatur beatus. p̄spertas enī non ē in eius arbitrio.
 At uō in iusticię tractibus. temperantięq; negotiis. & in ce-
 terarū uirtutū obseruantia. iure laudam̄. si quidē uirtus
 libera ē. contraq; agentes reprehendimur. qd dare op̄a ut
 peccemus existimamur? Dicunt porro n̄ spontanea ēē delicta.
 ideo q. om̄is Anima particeps ^{si uerū bonū} naturali appetitu bonū q̄ semp

Sed in inferioribus laus
 hoc bene dicitur.

^{hic}
 expetit. Errat tñ aliquando in iudicio bonorum. & malorum. Nāq.
 alii nrm. summū bonū uoluptatē putant. diuitias alii. pleriq.
 glām. & omnia magis. quam ipsū uerū bonū. Est erroris causa mul-
 tiplex. Prima quam stoici duplicē puerionē uocant? hec aut.
 nascitur tam ex rebus ipsis. quā ex diuulgatione fame; quippe
 mox natis. ex quo materno uiscere decedentib; puenit ortus cū
 aliquanto dolore. ppter ea q. ex calida atq. humida sede ad
 frigus ad siccitatē aeris circūfusi migrent; Aduersū quē do-
 lorem. focusq. puerorū. opposita ē medicīne loco artificiosa
 obstetricū puissio. ut aqua calida p̄foueamur recentē natū.
 adhibeanturq. uices & similitudo matris gremii. ex calefac-
 tione atq. fotu. quo laxatū corpus tenerū delectatur. & qui-
 escat. Ex utroq. q. sensu tā doloris quā delectationis. opinio
 quēdā naturat exortitur. Omne suaue ac delectabile bonum.
 contraq. q. dolorem afferat. malū ē atq. uitandū. Par atq.
 eadē habetur sententia. de indigentia q̄q. & ex saturatione.
 blanditiis. oburgationib;. cū aetatis fuerint auctioris. ppter
 eaq. p̄firmata eādē aetate. in anticipata sententia pinaxit.
 Omne blandū. bonū. & iam si sit inutile. Omne & iā laboriosū.
 & iam si cōmoditatē afferat. malū existimantes. consequentē
 diuitias. q. p̄sensissimū sit in his instrumentū uoluptatis. ex
 imie diligunt. glām q. p̄honore amplexantur. Natura qppe
 omis homo laudis atq. honoris ē appetens. Est enī honor.
 uirtutis testimoniū. Sed prudentes quidem. uersatq. in
 sciscitatione sapientis iuri. sciunt quā huiusmodi debeant
 excolere uirtutē; Vulgus ū imperitū pignoratione rerū.
 p̄honore glām. populārēq. existimationē colunt. p̄ uirtute vō.

Bona regni diffinimo.

uitā p̄sectantur uoluptatib' delibutā. potestātē faciendi que
uelint. regīā quandā ēē eminentiā existimantes. natura siquidē
regiū animal ē homo. & quia regnū semp comitat' potestas.
potestati q̄q. regnū obsequi suspicatur. cū regnū sit iusta tutela
parentū. simul quia beatū necesse ē libent' uiuere. putant etiā
eos qui cū uoluptate uiuant. beatos fore; Talis error ē opinor
qui ex rebus artus hominū possidet. Ex diuulgatione autē
succedit errori sup̄dicto. ex matrū & nutricū uotis. De diuitiis
gloriaq. & ceteris falso putatis bonis insusurratio
terricolis etiā quib' tenera aetas uehementius cōmouetur. Nec
non insolatus & omib' hui' modi p̄turbatio Quin etiā
corroboratarū mentū delinrix poetica. & cetera scriptorū
& auctorū opera magnifica. quantā animis rudib' inuehunt
iuxta uoluptatē. laborēq. inclinationē fauoris; Quid pictores
q̄q. & fictores. non ne rapiunt animos ad suauitatē abindus
trā. Maxima uō uitiorū excusatio ē incorporis atq. animi
concretionē. Quorū habundantia. t̄ indigentia. p̄pensionē ad
libinē. aut iracundiā sumus. His accedunt uitę ipsius agendę
sortisq. discrimina. Aegritudo. seruitiū. inopiaq. rerū necessa
riarum. quib' occupati ab studiis honestis ad p̄sentanea uitę
institute officia deducimur. atq. acognitione reuocam' uiri
boni. Opus ē futuris sapientib'. tā educatione liberali. pre
ceptisq. ad honestatē ducenib'. quā eruditione a uulgo separata
uidendaq. eis & spectanda s̄ lecta omnia. q̄ protēlent ad sapientiā.
Ante omnia diuino p̄sidio opus ē ad p̄ceptionē bonorū maximorū.
Iuxta cū sint p̄pria diuinitatis. cū hōib' tm̄ cōmunicant'. Corporis
q̄q. obsequium. sufficiens animę uirib' ēē debet. ad tolerandū

ex^{ci} laborē. U portet q̄q̄ itē sufficere p̄ceptores bonos.
 p̄positūq̄ id q̄ sortiti sum⁹ singuli numi⁹. q̄ppe sōcrati dī apu
 eris comes demon rerū agendarū p̄ceptor fuisse. non ut horta
 retur eū ad aliquē actū. s̄ ut phiberet. q̄ fieri non expediret.
 P̄optea q̄q̄ in hominis potestate sunt. si p̄imprudentiā agant.
 cū agi ea sit inutile. cladem afferant. q̄ a socrate arcebat beni
 uolū numen. Diuinitio ū. necessitati quidem subiectarū rerū.
 Ambiguarū & iā. sed quarū iā fatalis cōpletus sit exitus. uera
 ē & cōplexibilis. si modo diuinitio dicenda ē. q̄ppe q̄semel
 acciderit. infecta ēē non possunt. Ambiguarū ū. quarū exit⁹
 adhuc pendent. nondū p̄cedentib⁹ mētus. Ambigua ē & obliq̄.
 ut ē illa apollinis. Perdet croesus halin⁹ transgressus maxima
 regna. Istic enī tria erant nisi fallor ambigua. Unū. utrum
 cyri. & p̄sarum regnū ēēt perturū. Alterū. an ipsius croesi
 & lidium. tertiū. utrū cōditionib⁹ iustis bellū deponeretur.
 Hoc q̄ppe enī fieri poterat. & depositorū belloy aliq̄ exempla
 p̄cesserant. Sed quia uoluntas utriusq̄ adū sabat⁹ armorū
 depositioni. cū & cyrus fera quadā ēēt & gloriosa natura. croes⁹
 q̄q̄ cōfidens. potentiaq̄ p̄cupidus. decretū q̄ seq̄batur. ratū
 erat factū ex utriusq̄ p̄posito. pacē inter eos minime futurā.
 Superat ḡ ex reliquis alterutrū. idq̄ erat dubiū. cuiusnam
 regnū extingueretur. p̄pteaq̄ dubia fors. dubiq̄ intellect⁹
 p̄cessit oraculū. utq̄cūq̄ accidisset. id p̄dictū ab apolline
 uideretur. Sunt alię p̄dictiones cōsiliiorū examini similes.
 quia cū sit in nrā potestate deligere ex incertis alterū. ne in
 delictū peccetur ex ignorantia. si uader hominib⁹ quid sit
 op⁹ a. arandū p̄ptia diuinitas. ut arguit p̄ oraculū

querentib; an aduersū p̄sar bellū suscipi conueniret. responsū ē.
Uicinis offensa deo carissima prebet. Armorū colibe munimina
corporis omē. Discrimen sola captis tutabitur umbra. Sciebat
enī qd ēt eligendū. qd q; optio penes hominē. idū qd sequit̄
optionē. penes fatū? Hebreis q̄q; silū datum ē adō. cū predi
ctione rerū futurarū in istū modū. Si p̄ceptis meis parebitis
bona terrarū omīa penes uos erunt; lactiaq; & melliflū fruct
non deerunt. si contempseritis penarū imminentiū seriē; di
uina uox p̄secuta ē. q̄ppe q; ēt dubium. id q; erat positū in hoīs
potestate. parēre. & contempnere iussa caelestia? Quod si opti
onē eorū p̄cederet decretū inuitabile. necessarioq; p̄temp
nendū ēt. habundaret ^{supra cana ēt} p̄dictio. habundarent & iā p̄missa. &
impe? I si g; aliquid in hoīs potestate. nec sunt hoēs ita ut a
p̄ta sententiā assereretur. materis rerū earū q; aguntur. p
quas aguntur. sed causa p̄cedens. quā sequitur id q; ex fato ē?
Sed p̄ter spem auiunt aliquanta puenire. scim; & horū omniū
duplex genus. Vnū eorū quē p̄ raro accidit. q̄t forte pueniunt
& casū aliquo importantur. ut ex hominibus. portenta nasci?
Alterū. qd frequentius quidem puenit. sed originem sumit ex
humani iudicii deprauatione. ^{p̄uersione} cum ut a potentib; iustis. & ab ini
micis res iudicantur. ut accidit socrati. eiusdemq; populi iu
ditio cū uir iustissim; condemnatus ē aristides. uelcū pro
phete a conspectu ratiū unus membratim sectus. alter obrut
saxis; Nūqd etiā horū causa ē penes fatū. nec intelligit diūsas
ēē p̄trariasq; potentias. id uirtutē. & itē uitia simul. qd fieri
non potest assignare decreto. Cū huiusmodi crimina. fati
p̄p̄a ēē dicunt. p̄stuant deniq; qd ēē fatū ut. ad. 127.

uirtutē ne diuinā. sed non ēēt causa malorū. An uō animā malignā.
 sed demū a malitia nichil boni fieri potest; & fato dñr etiā bona
 puenire. dicit foras se mixtā quandā ēē substantiā? Et quāsi
 en potest. ut unū & idem qd malicia simul & bonitate sit pre-
 diū. intemperantiāq; & castitatē creet. ceteramq; uirtutū. ui-
 tiorūq; importet contrarietatem. Quē porro erit defato existima-
 tio. quē certe omīa ēē bona. nec tam possit? Crit g̃ inbecillū
 quiddā et sine uirib; An potest qdem nec tam uult. Hec uō ferat
 quēdā & uimans inuidia? An uō neq; uult neq; potest. At h̃
 dicere defato. p̃serū flagitiosū? An et potest et uult. Crit igit̃
 causa bonorū omniū. nec malorū auctoritas. p̃tinebit ad fatū;
 Unde g̃ mala. motu stellarū causari. Sed ipse motus unde.
 & utrū uolentib; stellis mot̃ ipse tal̃ fit. ut ex eodem motu &
 mala pueniant. & bona. An inuitis. Si uolentib;. Animalia sunt
 stelle. & uata ppositū mouent̃. si inuitis. nullus ē earū actus;
 Certe aut om̃s stelle diuine sūt & bonę. nec quēquā faciunt mali.
 aut qdā maleficę. si maleficas ēē in illo scō. & pleno bonitatis
 loco. quatenus uenit. cūq; omīa sidera plena sint celestis sa-
 pientię. malitiā porro sciam̃ ex dem̃tia nasci. quateñ conuenit
 maleficas stellas ēē dicere. nisi forte id q; foras non ē interdum
 easdē bonas. int̃dū malignas ēē existimandū. p̃pterea q; p̃misse
 beneficia. & maleficia prebere. Sed hoc absurdū ē putare ce-
 lestē substantiā. una eadēq; natura p̃ditā. ñ in om̃ib; stellis
 eandē ēē. si plenasq; tamquā app̃ia degenerare natura; sed
 nimirū h̃ inuitę stelle patiuntur. Et quē nā erit illa tanta
 necessitas. q̃ inuitas cogat delinquere. & hęc ipsa utrū diuina
 erit anima. animaligna. An uō oratio quēdā ē ut aiunt quā omīa

et quorū non ē

fiunt. q̄ ad p̄sens agunt. queq; futura er̄t. pueniunt. Sed nimirū
 monstri simile ē dicere. ratione fieri mala. q̄ multo uerius dicent̄.
 nulla ratione iniquis ē t̄ & iā libidinosus. series ū illa causarū in
 euitabilis unde accipiet exordiu. nisi prius merita nr̄a in q̄cūq;
 partē locentur. Illud ū q̄s ferre possit. q̄d p̄t̄ c̄t̄a q̄ in religiose
 dñr atq; existimant̄. prudentia dī q̄q; tollit. Hec enī eoz assertione
 simulq; om̄s diuinitas exterminatur. Quid enī faciet d̄s. si om̄ia
 sc̄dm hanc uersutorū hominū affirmationē fient. atq; impulsu
 rabido ferant̄. p̄necessitatis instinctu. facit t̄m̄ hec una p̄sūptio
 faciliore causā nocentib; quib; licebit n̄ animi sui p̄uersitatem
^{i. in causare} condemnare. s̄ de fatali uolentia q̄queri. facit bonoz uota.
 iuxta uitā laudabilē. & impetui prudentis pigriores. Quare
 missū faciendum ē gen̄ hominū exuersitia. & uanitate p̄teritū
 qui ut ipsi putant aduerso fato nati sunt. q̄b; h̄c & talia opi
 nari fato puenit. Nos ū diuinā legē sequentes. repetemus ab
 exordio. digesto ordine. q̄ de fato plato. ueritatis ipsius ut michi
 quidē uidetur instinctu locutus ē. Principio cuncta q̄ sunt.
 & ipsū mundū p̄tineri regi principalit̄ quidē ^{s. dicit} a summo dō. qui ē
 sūmū bonū ultra om̄em substantiā. om̄emq; naturā. aestimati
 one intellectuq; melior. quē cuncta expectant. cū ipse sit plenis
 p̄fectionis & nullius societatis indiguus. De quo plura dici nunc
 exorbitare ē? Deinde apud prudentia. q̄ ē p̄t̄ illū sūmū sc̄dē
 eminentie. quē greci. ΝΥΝ. uocant. Est aut̄ intelligibilis cētia
 emule bonitatis. p̄pter indefectā ad sūmū dñm p̄sionē. ^{summo dō} estq;
 ei ex illo bonitatis haustus. quōtā ipsa ornat̄. quā cetera. que
 ipso auctore ^{pulchritudine} honestantur. Hanc ḡ dī uoluntatē. tāq; sapientē
 tutelā rerū omniū prudentiā. hoēs uocant. n̄ ut pleriq; estimant

P¹ arctus dī fato.

videtur usq; bonū.

ideo dicta. quia p̄currit uiuendo atq; intelligendo puenit
 futuros. Sed quia p̄p̄ū diuine m̄tis intelligere. q̄ ē p̄p̄us mentis
 actus. & ē mens dī aeterna. Igit̄ mens dī deintelligendo. actū
 sequitur actus. p̄uidentiam hanc. fatū lex diuina p̄mulgata in
 telligent̄ ^{ḡn̄} sapienti ^{f̄ex} modulamine. ad rerū om̄ium gubernationē.
 Huic obsequit̄ ea q̄ sc̄da mens dicitur. id mundi anima triparita.
 ut sup̄ cōp̄hensum ē. ut si quis perit̄ legūlatoris animā. legē
 uocet. Iuxta hanc legē. id fatū. om̄ia regunt̄ sc̄dm̄ p̄p̄am quāq;
 naturam? beata quidē. necessitate inēmutabiliq; p̄stantia.
 cuncta celestia. quidem. q̄ sint p̄uidentie diuine uicina. atq;
 p̄tigua. Iregunt̄ ū accidentia naturalia. p̄pt̄ea. quia oriunt̄.
 & occidūt om̄ia q̄ naturę lege pueniunt. simul. quia imitatur
 naturā. ars. & disciplina. Cū hęc q̄ artib; efficiunt̄. sunt fr̄
 q̄ntia. pueniuntq; crebri. Quę uō regunt̄ hac lege. ratione.
 ordine. ac sine ui reguntur. Nichil enī ratione & ordine carens.
 non uiolentū. Quod ū tale ē. nondiu p̄seuerat. ut pote q. cōt̄
 naturā suā distrahat; Sequunt̄ ḡ dñm̄ p̄p̄ū singula. & ut. ut
 plato regē imperatorēq; celi. principē agnūnt̄. & ducē sub
 limē. uolucris curru dispensantē om̄ia. & moderantē legiones
 celestiū angelicarū potestatu. in undecū partes distributa. solā
 siquidē ait uestam manere. in sua sede; uestā scilicet animā
 corporis uniuersi. mentemq; eius. Animi ^{officiū} moderantē celi stel
 larum habenas. iuxta legē ap̄uidentia sc̄am. Quā legē. sepe dix
 imus ēē fatū. serie quāddā p̄sequentiariū atq; ordinū sanctientē.
 Volucris ū curru impatoris dī. a planetis intelligenda ē. quia
 & prima ē ordine. & agilior ceteris om̄ib; motib; sicut osten
 sū ē. Undecū uō partes exercitus diuumerat hacten̄. Primā.

ufoes.

Quid uocem uestā.

a planē. Deinde septē planetum. Nonā. ætheris sedem. quā
 incolunt ætheri demones. Decimā. aerū. Undecimā. humectē
 substantiā. Duodecimā. terrā q̄ immobilis exuersione mundi
 manet. ^{finem} Uerū. hoc fortassis extra ppositū quāuis instituto sermone
 gemat. qđ faci sine ui. ac sine ulla necessitate. inextricabili
 modo salubri atq; ordine administratur. ex hoc ordine rerum
 demanant illa. quę rari exempli sunt. quorum partī fortuna
 potestatem habet. partim impulsu & sua sponte pueniunt.
 quib; omib; casus dī imperare. q̄ fatalia quidem sunt. Coni
 nentur enī edictis fatalibus. nec tam sunt necessitate uiolen
 tia. punde. utq; Anobis fiunt. continentur quippe legibus
 nr̄is. nec tm̄ scđm leges pueniunt. quib; inimur. ut puta iu
 bet lex infici patriē pditorem. Quid ḡ. quia pditore uocat
 eum cui pena statuit. necesse ē ut lex faciat pditorem. non
 opinor. nā pditor quidē sua mali mente quam potius Amen
 tia. prumpit ad faciū. punit ū iuxta legē. Rursūq; lex ē. ut
 qui fortit bellauit. p̄mio afficiatur. Hæc lex iubet. non
 tm̄ uictorē. aut uictoriā lex facit. & tam p̄miū lex dat.
 P̄ptēaq; lex generaliter iubet omib; q̄ faciēda sint. phibet
 om̄s ab inuenientib;. Sed n̄ om̄s temperant. nec om̄s faci
 unt q̄ iubentur. Uer res ostendit optionē qđem ēē in hōib;.
 nec eandem in om̄ib;. Ca ū q̄ secuntur id legitima. id aut
 aduersiones t̄ p̄demia. ex lege sc̄a; Talis ē opinor. & iā lex
 illa celestis. q̄ faci uocatur. sc̄scent hominib; honesta. phib̄
 ḡnaria. Seq; porro nr̄m ē. & a faci iugo liberū. laudari ū bene
 agentē. tam iuxta legē. quā iuxta cōmune iudiciū. Similit̄
 ḡ & iā ḡnaria. mentiri quidē. & pessime agere uitā. ḡnariū

ap̄ici p̄mio.

mandu

pore erfu

uerſum locata. lucibus quoq. adſpiciendū ſenſib. prſū ſpec
 tantibus. **O** chine ſubtext de ſenſibus & organis ſentienti. &
 incipite. ab optimo ^{ſenſu} preclarisſimoq. ſenſuū omnium. uisū.
 cauſas quibus uidemus edifferens. Sed quō de hoc pleriq. alii
 poſt ipſū opinionēs uarias libris & diſt. executi ſunt. eas q. ſt
 in honore pſtringam. quo pfectior ppoſite rei tractatus ha
 beat. Om̄s qui rerū initia corpora cenſuerit. t coetu in
 numerabiliū minutoy. & geſtu man. t ppetuoy gtimuata
 pteritate. dicunt uidere nos ſimulacrorū incuſſionib. ^{liquida} flu
 idam quippe materie formatas iuxta ſui ſimilitudinē ex
 uidare ſubtiles corporū fuſiones. que ſunt inſibilium ſimu
 laca rerum. eaq. cum uisū m̄ incurrit. hauſta. & recepta
 meatibus. tranſmittat ad eū pque ſentimus ſp̄m. Cūque
 delicatior ſimulacri moles erit. ſeparatur. panditur q. uisū
 opinor. & candida tunc que ſentiunt iudent; ^{ſilla moles que ſimulacri} ſi corpulen
 tior. & fundunt acie & uidentur atra. Atq. ad eundē modū cſta
 ſerinata & colorata. pformarū & colorū cognatione. Multaq.
 ab his dñr alia in eundem modū. quibus ſingulis non erit in
 morandum. At uō eraclitus intinuum motū. quē intentio
 animi. ſiue animaduerſio. porrigi diē poculoy meatuſ. atq.
 ita tangere & tractare uiſenda. Stoici uō uidendi cauſā in
 natum ſpē intentione. & ſtituunt. cui effigie com ſimile uolunt.
 hoc quippe pgreſſo. ex oculoy penetrati. q. appellat pupula. &
 ab exordio tenui. quō magis porrigit. inſoliditate opimato ex
 ordio. penes id q. uidet locata. fundi om̄ ſaria. dilatariq. uisū
 illuſtratione. Qd̄q. om̄s natura modo menſuraq. mouetur.
 ſpaci quoq. magnitudinisq. com modum fore. eaq. neq.

De ſenſu uidendi.

12

inſpicimus

ſpſſior

quid heraclitus
uideret intentionem
motuum.

Quid ſtoici

ſufficienter gerit

At. uisus ei t. directus
t. inflexus erit.

et uisus.

Quid geometre cū por-
phoritis.

u. d. de applicata uisui. nec nimium distantia. uisibilia clare uideri.
Certe conu. ipsū p. modo. mensuraq. intentionis augeri; & put-
uasis eius t. directa t. inflexa erit. incidetq. in contemplabile
speciem. Ita apparebt. quident. oneraria. Quippe nauis emin-
uisa. p. exigua apparet. deficiente p. tationis uigore. nec
se pomia nauis membra fundente spū. Turris itē quadrata.
rotunditatē simulat. cylindri. Atq. & iā ex obliquo uisa por-
ticus. in exile deficit oculor. deprauatione. Sic & iā stellarū
ignis exiguus apparet. Atq. ipse sol multis partib. quā terra
maior. intra bipedalis diametri ambitū cernitur. Sentire
porro mente ^{stori} putant. perinde ut eam popule ^{stori} t. quid q. ipse
patitur. ex uisibiliū specierū concretionē. mentis intus tradit.
porrectus quidē & uelut patefactus candida eē nutrita que
uidentur. confusus porro. & confetatur. atra & tenebrosa sig-
nificat. similisq. eius passio ē eor. qui marini p. tatione
turpent. siquidem plinum. & harundinē p. que maris serpat
uirus illud. penetretq. intumū sensum. Geometre cū per hypa-
theticis concinentes. radii effusione uisū operari putant. cū p.
fulgidā lucidāq. pupule ^{circulationis} stola indirectū emicans radius. sereno
porrigit lineam. que g. r. oculorū circū uecta. motibus dispat
undiq. Lucē contemplationis. quippe t. t. & leuis oculi globus.
& humori ^{liquori} lubrico uelut unatans. ^{madido} sequace ^{i. que ultro sequatur} lineā uisus utrobique
facile contorquet. Ergo. note geometrice comparant q. d. uidit.
& illuc uersū ferri censent uisus intentionē. sed ob nimia repen-
tinamq. uersionē omnia uideri p. illustre contrarius suspitae
putant. ut cū in theatro aliove quo conuentu popularis mul-
titudinis. decursus stridim uultuū parub. totū populū.

fract. peripathetici

uidere nobis uidentur; Idē uidere nos aiunt. t̄ intuitione quā fa-
sin uocant. t̄ intuitione quā enfasin. t̄ de intuitione quā para fa-
sin nominant. Intuitione quidem. utq̄ simplicit̄ & p̄mpte ui-
dent. quęq̄ clement̄ uisū recipientia minime eū asē repellē.
ut plexus quin immo fractus rursū ad oculos redeat. Intu-
itione u. ut quę fragmento radii recurrente ad oculorū acie
uidentur: qualia sunt q̄ in speculis & aqua cōsiderant̄. Ceteris
tē quorū tersa ē sup̄sties. sed ob nimiam densitatē idoneus
uigor ad repellendū. quod offenderit. Ergo & iā radius inq̄
ē uis uidendi fractus in speculo. facit angulū quē iunctant
duę lineę. una q̄ ab oculo p̄fecta puenit ad speculū. altera
q̄ a speculo recurrit ad uultū. Qui quidē angulus cū erit acut⁹.
imaginē uultū nr̄y facit in speculo uideri. remeante ad
uultū acie. atq̄ inde occulte p̄cipitante simulacrū in speculo
sinū. Ex quo fit q̄ uultus nr̄ transisse ad speculū uideat̄. q̄q̄
simulacrū e speculo resultans. edūso uidet̄ cōsistere. p̄inde
acie duo p̄tra stantes. dexterās partes sinistris. sinistras tē dex-
teris obuias habeant. sic aduersū nos imagines nr̄. dexterās
& sinistras partes cū immitatione demonstrant. Idem angulus
acutus. si xaliqua p̄uersione t̄ immitata qualitate posi-
tionis erit acutior. & p̄erior factus. longius euagatus. cuncta
q̄ retro nos s̄ in speculo facit uideri. Qd si n̄ acutus & rectus
erit angulus. tē ea q̄ ad directū uigorē sup̄ nos erunt uide-
bunt̄. Sin ū hebes & latior. ea q̄ p̄tra nos exēclsiore sunt appa-
reb̄. Nullo porro angulo fracto. nec fracto radio. nulla in
speculis dū taxat imago puenit. ut in glogosis & spherē-
similib⁹ uasib⁹. Atū sitalis erit speculi figura. ut sit ei concava

ut. cū materia talis
ut possit intuitionē
ponere.

aduerso

Angulū acutū uocat
positiua fixāq̄ uni-
formis loci s̄ ubi ex
onem illā.

Heif.

supstius & ornata in modū sexpi quadrati. t̄ imbrici. dehinc in
 tuemur hocidē speculū ita conuersū ut rectus cernatur imbrex.
 margines porro eius. seu supedia hinc illinc platerib̄ assistant.
 tunc opinor ractus incidens & infractus. oblenē speculi rigidāq̄
 soliditate in proximū latus eius delabit̄ in decimanā apicis effigie.
 Ita dextri lateris imaginē in sinistrū. sinistri & iā in dextrū ob
 eminentiā marginis utriusq̄ deiecit. dextere partes n̄re. & iā
 in speculo dextre. sinistreeq̄ ut. sinistre uidebuntur; Iterū ima
 ginis falsē remediū. imago falsa. Hoc idem speculū. si demum
 ita erit adūsū nos locatū. ut eminentiā. imaginū. alter supior
 sit. alter inferior. nec rectus s̄ obliquus cernatur imbrex. resu
 pinas ostentat imagines & simulacra p̄postera. ob simile lapsū
 facti radu pacchiua. Direct⁹ quippe uisus ad speculi supedia.
 cū quidē supiorē respexerit eminentiā. deicit simulacrū ad
 ima resupinū. cum ū ^{eminentiā} inferiore. facit saltū uultus ad marginē
 supiorē. ^{notat signat} Indicat porro causā ^{inuenit} prauę intuitionis fore in radu
 fragmine. comētū tale. Et enī si duo specula sic collocentur.
 ut unū sit ante uultū. alterū ^{intergo} obliquatū. ne impediāt
 obiectu corporis uisus radu cōmeantur. tunc occipitiū n̄m
 uidemus in speculo q̄ habetur ^{intergo}; quod n̄ fieret. nisi ra
 dius uisualis applicans se ad speculū aduersū. fractusq̄ eius
 obiectu faceret angulū. ex quo rursum recurrens in posterius se
 speculū arietaret. rursumq̄ illic angulo fracto desineret in
 occipitiū sedem. Atq̄ ita ū q̄ uisū non sentit. discursant acies
 in lumine p̄ditur. Similit̄ cū in modū recte concaue sphere
 formatū erit speculū. maiores ueris uultus apparent. ideo. qđ
 undiq̄ refundente radu lumine uelut ^{exuberant} exestuans imago porrigitur.

f. fragm̄ radu. q̄ frangit & in
 idē non p̄mitte intell̄.

^{decuratio}
 Quae autem para fasit. ablus appellat puenit. quoties non incute
 speculis & introfui. & tamquam penetralibus simulacrum inuenit.
 obumbrante aliqua nigredine. ut in plucidi quidem. si fusi utri
 lamina. & stagnis atris ex alto profundo. tunc quippe uisus ingreditur
 non adeo densa cute. & uidet interiora. si non adeo clare. infringit
 tamen radius obversa lucide materis superfat. & obumbra
 tionem atris coloris. usque adeo. ut ipsi etiam nosmet. uidentes intra
 speculum nosmet putem consistere. nec os nostrum ex speculo sed intra
 speculum uidere. Quae causa est. ut cum accedimus ad speculum imago
 etiam proxima re. & cum redimus. illa etiam uideatur una recedere.
 idem unum esse radiu. qui ex utroque oculo portigit. Argumentantur
 ex ea passione quae hypocrisis dicitur. ex uisu eorum. qui duplicia
 uidere credunt. & habere pupulas binas. Et enim cum crassus humor
 ita oculos obseuerit. ut non omnem eorum occupauerit & obtexerit
 ambitum. sed in medietate consistit. liberis hinc inde partibus suis
 uisus. tunc scisso radio. diuiditur bifariu uisus. Et quod hoc utro laborante
 duplicia uidere se consent. Ergo etiam ingeminis pupulis. idem ui
 tiu detegit medicorum experientia. namque bicori naturali quidem
 pupula recte quae fit uident. illa uero alia simulacra rerum. Quapropter
 medici quod plus est quam natura desiderat tollit. & illam praeter naturam
 pupulam intereunt imposita cicatrice. Quo facto. reuocatur uisus
 naturalis integritas. Haec sunt de uisu. plures sententiae ueterum.
 quod mihi uidentur acceptis occasionibus a platone suum properiū fecisse
 dogma. Nam cum ille perfecta ratione attulerit. docueritque tam
 ipsam causam uidendi. quam cetera quae causa sciuntur atque ad
 uiuant. & sine quibus uisus non potest existere. iuniores sumptis
 & plena sententia partibus. de hisdem partibus tamquam diuersitate

Unde quidam passi
 ut duplicia quae
 intro simplici sunt
 uidentur.

Aristoteles breuiter scripsit
 at. propter

jud. plato de visu.

senserit. ppterq; ut quæra dicant merito mouent. sed quia nulla
parat pfectio ē aliquaten ^{succumbunt} succidunt. ut expolita platonis senti-
tia. res ipsa monstrabit. Censet enī plato lumē ex oculis p^{mitti} fundi
parum. & liquidū. q; sit uelut flos qdem ignis intami nrī. hñs cū
solsticiali lumine cognitionē. Solis porro lumē. instrumentū anime
fore. ad uisibiliū specierū ptemplationē. siquidē ad os ferat. quoz
leuigata soliditas. & tersa rotunditas. ut pote tunicis textis tenui
neruorū subtemine fert facile obuiā lucē. ^{admittit} ineditas in qua con-
stituit uidendi uis delicata corporis. & sincerę p^{uolunt} pmodūq; incor-
poreę puritatis. Admittit ptemplationis ingressū; Causaq; prin-
cipat uidendi. lumē ē intrinū. nec tam usq; quaq; pfecta. & suf-
ficiens ad muneris cōpetentis pfectionē. opus ē quippe aduimto
cognati extimi luminis. maxime qdē solsticialis. alias tamē & iū
eorū. q; lumē solis imitantur. Igitur extimū lumē accorporatum
luminis. q. ex oculis fluit. h̄firmat illud & facit idoneū obtatū flu-
ere. p̄propterea dicitur exipsis corporib; q uidentur colores. colorē porro
ppū eē sensus uisū. quis nesciat. flāma ē igit quēdā inquit cor-
porū colori fundens supstitiē. quę cū erit æqualis oculoz capaci-
tati. manifesta sunt atq; erūt. q uidentur. cū ū minor. clara. &
candida. ut q patulus & aptus uisus admittat. Si ū maior erit
color. qui ex corporib; euaporatur. quā ē oculoz ambitus. tegitur.
p̄funditurq; acies. & quę uidentur atri coloris uidentur. Tribus
ḡ his concurrentib; uisus ex istis. Trinaq; ē ratio uidendi. lumē
coloris intimi p̄culos means. quę principalis ē causa. lumē extra
positū sanguineū luminis nrō. q. simul operatur & adiuuat.
lumē qq. q. ex corporib; uisibiliū specierū fluit. flāma seu color
qui p̄inde ē atq; s̄ omīa. sine qb; ppositū opus effici non potest.

N Trina ē ratio uisionem
uisionis ē:

ut sine ferramentis. quæ sunt operis faciundo necessaria. quoy ^{expositis aplatione} sigd.
deerit. impediri uisū necesse ē. his tā plene tā diligentē elaboratis.
iuniores philosophi. ut non optimi heredes paternū censū in frustra
disputantes. pfectā atq̃ uberē sententiā in mutilas opinūunculas
^{obstuncuerunt} ceciderunt. Quare faciendū. ut ad certā explorationē platonici
dogmatis cōmentū uetus aduocetur medicoy. & itē plusicoy il
lustriū sane uiroy. qui ad cōprehendendā sane naturę soller
tiam. artus humani corporis facta mēbroy exsectione rimati
sunt. q̃ existimabant ita demū se suspitionibꝫ atq̃ opinionibus
certiores futuros. si tam rationi uisus. quā uisui ratio reineret.

Demonstranda igitur oculi ^{naturalibus} natura ē. de qua cū pleriq̃ alii. tñ ^{f. membray} alc
med crotoniensis in phisicis exercitatus. quiq̃ prim⁹ exsectionē
aggredi ē ausus. & callis tener aristotelis auditor. & herofilus
multa & p̃clara in lucē ptulerē. duas ēē angustas semitas. quę
a cerebri sede. in qua ē sita ^{f. diacny} potestas anime sūma. & ^{f. animum} principal.
ad oculorū cauernas meent. naturalē sp̃m continentes. quę cū
ex uno initio eademq̃ radice p̃gressę aliquantisp̃ iunctę sunt
in frontis intimis. sēparate bi in ^m specie. pueniant ad oculorū
concauas sedes. quā sup̃ciliorū obliqui tramites porriguntur. si
nuatę q̃ illic tunicarū gremio naturalem humore recipiente
globos complent munitos tegmine palpebrarū. ex quo appellant̃
orbes. Porro q̃ ex una sede p̃grediant̃ lucifere semitę. docet qdē
sectio principalit̃. nihil omnino tam intellegit̃ ex eo quoq̃ quod
uterq̃ oculus moueatur unā. nec alter sine altero moueri queat.
Oculi porro ipsius continentiā in quatuor mēbris seu tunicis nota
uerunt disparili soliditate. quarū differentiā p̃prietatēq̃
si quis p̃sequi uelit. materia p̃posita maiore suscipiet laborem.

Quid alio modo dena
tura oculoy. alioq̃
phisici tractatone.

orbes

f. alio modo dena
tura oculoy. alioq̃

Interi uerbis platonis expositis & que sit in his naturalium. archanoꝝq;
 cōprehensio atq; exp̃ssio cōsideremus. Cū de sensibus loqueretur
 quos captis ēē dixerat. addidit. **E** quibus primiluciferi oculoꝝ
 oculoꝝ orbes choruscant. Et max. dūc sē opinor. Usq; ad emanare
 uoluerunt. **S**olis & oculorū cognationē scit ab incurrente aetate
 cōmunis om̃ium anticipatio. q̃ppe sol mundi oculus appellat̃
 ab om̃ib; . Ideoꝝ idem auctor in poltrā. solem quidē simulacrū
 ēē att. inuisibiliū. dei oculū ū solis & solsticialē quiddā. ut sit
 eminent sol in intelligibili mundo suus. Huc similis in in sen
 sili globus iste ignitus lucifer. cuius simulacrū. idlūm quo il
 lustratur uisus animalium. id oculū. fluere porro uisū p̃ oculos
 cōsentunt. tā phisici quā & iā medici. qui exsecis captis membris.
 dū scrutant̃ nature p̃uidā sollertia. notauerunt ferri buio tra
 mite ignis liquorem. **U**t per leues inquit congestosq; & tamquā
 firmiore soliditate. Usq; sup̃ eandē flueret medietatem.

Quid ergo. num aliter phisici membranis t̃ & iā tunicis solidis
 trineri oculoꝝ orbes asseuerantes. de natura corū interpretari
 uidentur. Angusta porro illa medietas. q̃ peruenit usq; ad o
 culoꝝ. cauas sedes. que alia ē quā hęc p̃ quā fluit ignis serenus.
 & inquit. **I**taq; cum diurnū iubar applicat se uisū fusioni.
 Usq; contagus imaginis cūsu repercutitur. **E** uident uisū fieri
 dicit. quoties intami caloris lum̃. qd̃ inoffense p̃ oculos fluit
 aliquā uisibile materiā. quā contagua ^{lum̃ illud} imaginē appellat. incurrit
 ibidemq; iuxta materis ^{obinde} qualitatē formatū & coloratū. sensus
 uisusq; confit̃ ex lumine. qui contagus imaginis occurſu reſcussus.
 radio facto ad oculorū fores. usq; adm̃tis secreta porrigitur.
 Atq; & iā diurni iubaris applicatio cū ignis intami lumine. mani

At. dei oculū uero solem. att.

Quod superius q̃q; att. de
 gemma fūmā accēbre
 p̃cedente.

festat sine solis effusione uideri. **T**emq postquā in noctē inq
 discesserit cognatus ignis. Usq. tunc interpellante nite uisus inq
 etudine. **C**umq. erit inquit altiorq. crassiore facto natura
 li spiritu. nihil aut leue qddā. incertūq. & p^{mulgare}functoriū sōnam?
 Sin erunt insignes reliquę cōmotionū animi. cui modi erunt.
 & quib. in locis talia uisū simulacra nascentur expressa. &
 obinsigne imaginū. diu penes memoria residentia. Sunt porro
 reliquę cōmotionū t ex modestis. t ex intemperantib. intēdūq.
 sapientib. inctū stolidis cogitationib. sed ante t ad iracundiā
 cōnectat. p q. locis. ut in capite. ubi ē sedes. domiciliūq. rationis.
 t in corde. in quo dominatur iuris ille indignationis uigor. t
 in uentre. subterq. diuensa. porro hęc omīs regio. libidinis. Et
 quō tractatū incurrimus somnoy. de quo uarie senserūt ueteres.
 fit earum quę in honore sunt opūionū cōmemoratio. A res
 toiles utqui di. puidentiā usq. ad lunę regionē p gredi censeat.
 infra uō. neq. puidentię scitis regi. nec angelorū ope. consultisq.
 sustentari. nec demonū pspicientiā putet interuenire. p pteaq.
 tollat omēm diuinationē. negetq. p nosci futura. unū genus
 somnoy admittit atq. appbat. q. ex his q. uigilantes agim. aut
 cogitamus res idens in memoria mouet interpellatq. p quietē
 gestarū deliberatarūq. rerū pscias animas. nec errat. Et Atēia
 hęc pgenies somniorū. sed non sola ut aristotelis putat. multa
 quippe incognita inopinataq. neq. unquā temptata animis
 sōnamus. quoties puenire uspū significantur. q. nondū sci
 entię fama puenit. t futura portendunt. q. nondū puenierint.
 Sed hic suo quodā more. pleni pfectūq. dogmatis electo quisu sit.
 cetera fastidiosa incuria neglegit. Heraclitus u. p sentib. sticis

Ar. aristotelis cōme
 moratio p pteia

Heraclitus. Aristoteles
 se autē da

rationē nrām cū ratione diuina conectit. regente ac moderante
 mundana. pp̄t inseparabilē comitatū ꝛ sciā decreti rationabilis
 factā. quiescentibus animis opere sensuū futura denuntiare.
 ex quo fieri. ut appareant imagines ignitorū locorū. simulacraq;
 hominū tā uiuentiū quā mortuorū. Idemq; asserit diuinationis
 usū. & p̄moneri meritos instruētib; diuinis potestatib;. ^{si p̄uici} Hi q̄q; pa
 stes abutentes ^{pp̄ariis} ^{male mentes} sententijs p̄solida p̄fectaq; scientia sūt. q̄ nrām intel
 lectū. & puolitare conuexa mundi putent. miseriq; se diuine
 intelligentijs quā greci ποῦν uocant. & uelut ex maiore disciplina
 minusculas scientias ^{an fractus diuinitatis} mutuatasq; summa & eminens imaginetur
 mens nuntiare m̄ab; nr̄is. inuitante adcoetū anime nocturne
 solitudinis oportunitate. Sed cū pleraq; n̄ irreligiosa modo. uerū
 & iā impia somniem̄. q̄ imaginari sūmā eximiāq; intelligentiā
 siue mentē seu p̄uidentā fas n̄ sit putare. falsā ēē hanc opinionē
 hominū liquet. S; plato magna diligentia sūmaq; cura discursis
 penitus latibulis. q̄stiones uidit atq; assecut̄. n̄ unā sōmnoq; ēē ge
 niturā. gignit̄ qp̄pe t̄ ex reliquis cogitationū. & accidentis alicui
 rei stimulo. ut in nono politicarū libro docens oratione tali. Inuitales
 minimeq; necessarie cupiditates quę ad uisantur legib;. uident̄
 nihil omniū qdē hominū ^{somni} p̄miscē labefactare mentes. qdā tm̄
 earū tā castigatione legū. quā sobrijs & meliorib; recte uolupta
 tibus. t̄ omnino ^{si uol} exolescere. t̄ in paucis admodū ad exiles attenu
 atq; reliquias ociose latere. porro alijs usq; ad p̄cipit̄ amentā
 ꝛ firmari. q̄ se exerunt innumus p̄ quietē. quoties ratione
 sopita. q̄ ē rector mansuetissim̄. Cetera pars anime agrestior
 inmani quadā ebrietate luxurians. pulsa quiete p̄git ad incertas
 libidines. tunc qp̄pe nihil ē. q. n̄ audeat uelut soluta & libera

N. stoncorū opinione de som
 nis ē destructa. qdē ra
 tionē nrām rationi diuine
 conuexā. anima q̄scentē
 futura dep̄uicare.

N. platonē non unā assequi
 somnoq; geniturā. ut sup̄
 diximus aristoteli.

N. cupiditates minus neces
 sarias. uaria somnorum
 genora. periculis.

honestatis. uerecundięq; p̄ceptis. namq; maternos ut putat amplexus.
 concubitusq; non expauescit. necquequā dubitat lacessere. t̄ ho
 minū t̄ deorū. nec abulla si uidet cedere. aut flagitio temperare.
 Cont̄. cū erit insalubri statu posita. casteq; cubitū ibi rationabili
 qdē mentis industria uigilis imperatis. eaq; pasta sapienti uirtutis
 indagine. atq; & libidine moderate mansuefacta. ut neq; de
 inopia queri possit. nec expletionē nimia grauetur. utraq; modū
 merens t̄ gestiens tumultuetur. impediaturq; prudentiā. sed purā
 uitis rationē. opus p̄priū efficere in ratiocinando atq; indagine
 uertutis instituat. nihiloq; min⁹ iracundia delenta. & minime
 seuerente dormiat. tunc certe rationalis anime pars nullis sibi
 obstrepentib; libidinis aut iracundię uitis pueniet ad indaginē
 ueri. quę ē sincera prudentia. nec ulla existet species nefaria som
 norum. Quippe in his p̄fecte docuit. qd p̄functione posuit intimeo.
 Atū sōnoy. q̄ diuina prudentia t̄ celestiu potestatu amore iuxta
 hoēs oboriunt. causā rationēq; exposuit in eo libro. qui philosoph⁹
 inscribitur. Ut enī diuinas potestates consulere nobis quoties p
 quietē ea q̄ grata sunt aīdeo inuolant uiris. minimeq; fallacib;
 uiris. earūq; mirā quandā dicit ēē memorię tenacitatē. digni
 tatiq; & diuinitati congruam sapientiā. quib; cū cogitationes ho
 minum p̄spiciunt. & sequunt̄ amorē bonis. odiū malis ^{acceptis} exclu
 beri. p̄bationēq; affert de exemplis illustrib; mutuata. ut in eo
 libro quē appellauit critonē presagit socrates. puenitū imminet.
 regente sōni relatione. Visa ē inquit michi qdā mulier eximia
 uenustate. & candida ueste. nomine me appellasse. dixisseq;
 illud homericū. Tertia luce peres
 Rursus in fedone. sepe numero. unū & idē nulu sōniū aduentans

alia atq; in alia forma iubebat me nauare opera musice. Ideo
nunc usū & necessitate moriendi admonitus. interpretor hacten?
ut hūmū quē iam dudū instituerā. in apollinē compleam. ne p
missi debitor. & uoti reus uitam prius firmā musice. quippe con
sanguineam eē poeticā palā ē omīb. Socraten uō hęc euidēt
solitū sōmare arbitror. ex eo q. tā corporis quā animi puritate
totū eius animal uiget. Deniq; etiā uigilanti n̄ deerat p̄p̄tia di
uinitas. q̄ eiusdē moderaret actus. ut plato demonstrat in euidē
modi censita. Est abin eunte aetate numen mihi comes quoddā.
idq; uox ē. que cum ad animū sensumq; meū cōmeat. significat
ab eo quod agere p̄posui temperandū. hortatur ū ad nullū actū.
Atq; etiā si quis familiaris uti meo cōsilio uolet alqd acturus. hoc q̄q;
agi p̄hibet. Quarū quidē rerū & significationū fides certā ē. eger
uero inbecilla hominū natura p̄sidio melioris. prestantiorisq;
nature. ut idem asseruit supra. Vox porro illa quā socrates sen
tiebat non erat opinor talis. que aere icto sonaret. sed que ob egre
giam castimoniam tersē. p̄ptereaq; intelligentiori animi p̄sentia.
coetūq; solitū diuinitatis reuelaret. siquidem pura puris conti
gua fore misceriq; fas sit. Atq; ut in somnis audire uidem uoces
sermonū et expressa uerba. nectam illa uox ē sed uocis offitium
imitans significatio. sic uigilans socratis mens p̄sentia diuinitatis
signi p̄spicui notatione augurabatur. Nec uō dubitari fas ē intel
ligibile dñi p̄bonitate nature suę reb omīb consulente. op̄ generi
hominū. q. nulla eē sibi cū corpore conciliatio. diuinarū potestatu
interpositio ferre uoluisse. quarū quidem beneficia satis clara sūt.
exp̄ditus et diuinatione ē nocturna sōmorū ē diurna fama p̄scia
rumoribus uentilante. Medelis q̄q; aduersū morbos intimatis.

Eiusde uerba platonis
de socrate

ut p̄positione

& prophetarū inspiratione ueridica. Multiformis q̄ ē ratio sōmorū.
 siquidē sunt. q̄ uelut percussa grauius uerberataq̄ mente uestigis
 doloris penitus insignitis. p̄ quietē resouent. imagines p̄terite
 consternationis. sunt. Itemq̄ iuxta cognationes rationabilis anime
 paratis. uel puris atq̄ immunis a p̄turbatione. t̄ in passionib. ut
 pote oboriuntur. nihilq̄ min⁹. q̄ diuinis potestatib. & silentib.
 p̄monstrant. uel & iā p̄ens loco obdelictū aliq̄. formata in atrocē
 & horridā facie. Consentit huic platonico dogmati hebraica philo-
 sophia. Appellant q̄ppe illi uarie ut sōmniū. & t̄ uisū. tum ad
 monitionē. & iam spectaculū. nihilq̄ minus reuelationē. Som-
 niū quidem. q̄ ex reliquis cōmonitionū anime dixim⁹ oboriri.
 uisū u⁹. q̄ ex diuina uirtute legatur. Admonitionē. cū angelice
 bonitatis consiliis regim⁹. atq̄ admonem⁹. Spectaculū. ut cū
 uigilantib. offerre se uidendā celestis potestas. clare iubens aliqd.
 aut p̄hibens. forma & uoce mirabili. Reuelationē. quocies igno-
 rantib. sorte futurā imminens exat⁹ secreta panduntur. De
 sōmnis. satis dictū. sermo nē ipse considerandus. **A**t uero simu
 lacroy inquit. q̄ in speculis oboriuntur. **D**ocet nē illā uisus
 rationē quē intuitio dī. intra speculū. t̄ stagnoy p̄fundo simu-
 lacris resultantibus. nec tam eodē quo aristoteles magisterio.
 namq̄ ille censet radu uisualis impactū in solidā speculi sup̄stite.
 p̄pterea q̄ infracti in uerone ad os reuera. obuiūq̄ uultu factū
 uultū suū cernere. & in speculo putare sibi uultus apparere si-
 mulacrū. At uo plato pingenu. prudentieq̄ diuinitate diu
 luminū coetū & fluentiū in terrā speculi. & solidā citē. id est
 diurni luminis & intami. q̄ poculos fluit trahentis secū de
 uultu manantē colorē in speculo corporali. coloratq̄ uultus

De hebraica philo-
sophia.

Eiusdem platonis
de intuitionē sen-
tentia.

luminis. & formato. ac declinato corpore simulacrū emulum
 uultus imitari. Sicq̃ppe loquit̃. **A**t uō simulacroy q̃ in speculis
 oboriunt̃. facilis affecutio ē. siquidē utriusq̃ ignis tā intimi quā
 extra positi concursū. Inturni scilicet coloris. & extra positi luminis
 incidentis in terrā. a quā lenemq̃ materiā. hoc ē speculum.

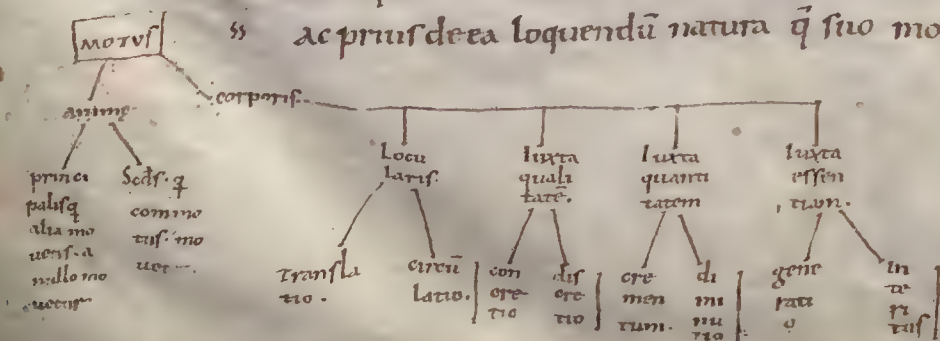
Formatq̃ in multas & uarias figurasq̃ ad reformatā specula
 diuersas edunt imagines. Usq̃. quę sunt sinistrę. **A**git nunc
 de immutatione uisus. & quia specula quędā facta sunt ad simi
 litudinē diminutę sphere concaua. si ad eā partē q̃ umbonis hab
 humorē contemplatio dirigat̃. dextre partes sinistrę uidebuntur.
 contraq̃ idē oculi dextri contemplatio simulacrū. leuas partes sin
 stri. quę utē acies dextas tangent insolito more. merito. cū enī
 indirectū rigore utriusq̃ oculi uisus ferant̃. erat consequē dexte
 rioris uisus directione partes dexterarū tangi. sinistręq̃ utē sinistras
 nunc fit contra. uelut circūactis. & ediuerso consistentibus ima
 gibus. **A**t uō dextre corporis partes. dextre q̃q̃. ita ut sunt.
 in speculis. sinistrę. **P**ersequit̃ aliud duplicis imaginis gen.
 q̃ apparet in his speculis. q̃ facta sūt ad formā chilindri. siue im
 bricis. Rursū enī. cū indirectū utriusq̃ rigore oculi uisus ferat̃.
 dext̃ uisus dextrū lat̃ eminent & obliquū. sinister & iā sinistrū.
 tale latus incurrit necesse ē. forme tunc in laterib̃ gemine
 conglobatę obuersam & inclinātā. pp̃teaq̃ lubricā utriusq̃ la
 teris sup̃ficiem. labunt̃ in latera diuersa. q̃ quidē adextro uisu
 nascitur. in sinistrū latus. quę uō a sinistro. simit̃ in dextrū. Quę
 quidē quia indiuisa latera transitū faciunt. & simul ediuerso
 uidentur consistere. dexterarū simulacroy partes. dexteris nr̃is.
 sinistras utē sinistris obuias exhibent. Ceteros errores uidendi

ab hoc iuniores philosophi mutuati. exposuerunt ita. ut supra
 cōprehensū ē. Deinde psequit̃. **Q**ui quidem sensus famulantur^{factibz}
 opificis dī. sumā optimāq. & primariā speciē molientis. **Q**uia
 cū de uisu loqueretur qui ē optimus omnū sensuū corporeis eū
 nōibz appellauerat. modo ignē. modo lumē. interdū flāmā cogno
 minans. nequis putaret se ita existimare. quare corporeis opificis
 sensus administrēt. sine melioris incorporee potentie consortio.
 dicit hos ipsos sensus famulari diuinis actibz. pinde. ut opifici fa
 mulant̃ organa. Porro optimū dī opus ē. id q. intelligit. sed opinari
 plerosq. dicit. eos uidelicet q. existimant. nihil eē q. carens corpore
 quicquā patiatur. aut faciat. nichil & iā incorporeū fore. cui
 pareat famuleturq. corpus. ut puta mentis intellectui. anime
 nature. sed ipsa corpora qualitātibz ppris rerū creare diūsitatē.
 Frigus quidē. terram & aquā. calorem uō. ignem & aera. Rursus.
 astrictionē quidem & duritiā. terrā & ignē. Relaxationē uero.
 aera & aquā. igneamq. uī contraria molientem. p corporū diuer
 sitate. modo astringentem. modo relaxantē. ut cū uno & eodē
 calore limus quidem durescit. cera uī liquescit. hęc porro omīa
 neq. sentiunt nec rationē intellectuq. in rebus. ratione prudentiaq.
 agendis sciunt. Preclare. si quidē ratiotinari & intelligere nōn
 corporis. sed anime ppiū. Hęc porro incorporea. non enī uidetur.
 cū omē corpus sit uisibile ac sentiāt. itaq. cū discreta sint corpus
 & anima. diuersaq. eorū natura sit. dignitas q̄q. & ordo diuersus.
 Quotus qsq. igit̃ amator. sapientie. dabit operā ut prudentis pra
 tury causas. priusquā ceteras assequat̃. sunt porro hęc. delibera
 tiua. & item intelligens anime potentia. q̄b. deliberat. ratiōnē.
 intelligit. **I**llas uō inq. q. ab aliis motibz mouent alias secundas
 existimandū.

De ignea uī contraria
 moliente.

Diffinitio motus princi-
palis anime.

er spicue patibile partē rationabilis anime utriusq; significat.
in qua ē impetus. Principalit̄ quidem ab ea parte mouetur. quę
motu intimo genuinoq; ex semetipsa mouet̄. ex accidenti uero & a
desideris mouentibus. ipse autem impetus mouet corpus. Itaq;
principalis anime motus definitur. Aeterna substantia semetipsa
mouens. hicū cōmunis. qui cōmotus. mouet. operatio mouentis
in eo quod mouetur. ut sectio. operatio secantis. in eo q; secatur.
Cuius quidem motus aliquot diuersitates sunt. quas demonstrauit
in legib; octo. octo corporis. anime duas. Corporeū motū locū
larē uocans. cui dux sint speculatio. translatio. & circūlatio. Item
aliū quē appellat qualitatē ēq; in duplici specie. concretionē.
& discretionē. Tertiū. quē positū ēē dicit in quantitate habentē
duas species. incrementū. & diminutionē. Quartū. iuxta cētū.
cui ēq; dux species intelliguntur. una generatio. altera interit.
Anime item duplex motus. qui alia mouet ipse a nullo mouetur.
sed p̄p̄o genuinoq; motu. Alius. qui alia mouens ab alio mouet̄.
q; patibilis habitus anime. & egritudine oppressus. Recte g;
faciet amator sapientię. sicū de his rebus tractandū erit
naturale ordinē seruet. ac principe loco de anima differet.
post demū de corpore. Deinde cū de anima tractabit. de illa
prius differat. quę tā semetipsa mouet. quā cetera. in qua
uis deliberandi & intelligendi. tunc cōsequē illā quoq; p̄tractabit
quę ab illa re potiore mota. q̄dā mouet. Id porro motus genus
si quidem pareat intellectui. erit aliquatenus ordinatū. si min;
temere inq; & utlibet se exerens. confusa. & inordinata quę agit
relinquit. & addit. nob; q̄q; igit̄ in eundē modū faciendū.
ac prius de ea loquendū natura q; suo motu mouetur.

malorū. non siluā sed carentiā. hęc enī infirmitas. et nullus cultus.
 & turpitudine silus. ppterq; etiā maleficiētiā; et ideo siluā definit.
 seu potius appellat corpus incorporeum. ut possibilitate quidem
 sit corpus. effectu uō atq; operatione nullū corpus; hęc aristotelē
 de silua sententiā. nisi quod addit platonē tria illa nōib; tantū
 attigisse. effectu autē duo posuisse initia. corporeę rei speciem.
 & minimum grande. q; sit silua. Non g̃ tria sed duo hęc erūt initia
 inquit. species. et silua. quā aut ex natura nullā habere substantiā.
 Aut si inquit grande hoc minimū carentiā fore intelligendū ē.
 rursum silua pretereunda ē. et duo uidebuntur initia rerū.
 species. atq; carentia. Stoici q; reiciunt ortū silus. quin potius
 ipsam. & demū duo totius rei sumunt initia. Dm̃ ut opificē.
 siluā. ut quę operationi subiciatur. una qdē cētia p̃ditos
 facientē. & qd sit ac patitur corpus eē. diuisa uō uirtute. quia
 faciat. deum. quia fiat. siluā fore. Quorū ab re non erit opum
 onem diligentius explicari. Auiunt enī ut acnea q; ex aere
 sint. argenteaq; ex argento. sic corporeas materias ex silua fore.
 cum hisdē. ut gre. & argento. & u similib; ceteris. eē enī quasdā
 magis alias minus siluestres materias. aliasq; aliis corpulentia
 ores. quarū t̃m exordū fore. unā quandā antiquiorē communē
 omnium siluam. Atq; ut statua. quę cum sit formatū corpus.
 habet tam̃ subiectā sibi aeris antiquiorē substantiam. sicq; in
 forme corpus. compos tam̃ qualitatis habere deunt subiectam
 pretereuntē substantiā. tamq; eē corpus coherens sine qualitate.
 p̃abile totū & cōmutabile. quod siluā simul cētiā appellant.
 hactenus definientes. Essentia et silua ē. q; subiacer corpori

Zeno & crisippus eēntiā
siluāq; discernunt.

sensibilium cōmutationes. ipso statu p̄prio manentes. licet subdīvz.
q̄ corporibus qualitates habentibus. ipsū ex natura p̄pria sine qua
litate. Pleriq; tamen siluam separant ab eēntia. ut Zeno et
crisippus. siluā quippe dñt eē id q̄ ē sub his omib; quē hñt qua
litates; eēntiā uō primā rerū omniū siluā. t antiquissimū fun
damentum earū suapte natura sine uultu. et uisumē. ut p̄ria
aer. aurū. ferrum. & cetera huius modi. silua ē eorū quē ex his
fabrefiant. non tamen eēntia. At ū q̄ tam his quā ceteris ut sunt
causa ē. ipsum eē substantiā. Pleriq; etiam facto siluā & substā
tiam separant. quod asseuerant essentia quidem operis eē fun
damentū. ut mundi fore dicatur. merito dicatur. atq; existi
metur eēntia. siluā contemplationis opificis dictā. q̄ eā ^{f. r. m. c.} fingat.
Deinde Zeno hanc ipsā eēntiā finitā eē dicit. unanq; eā cōmunē
omniū q̄ sunt eē substantiā. diuiduā quoq; & usq; quaq; inuitabile.
partes quippe eius uera. si non interire ita. ut de existentibus con
sumantur in nihilū. sed ut cū innumerabiliū. diuisarū etiam cōre
arum figurarū. sic neq; formā. neq; figurā. nec ullā omīno quali
tatem p̄p̄riam fore censet. fundamentū rerū omniū siluā. con
iunctā tamē eē semp. & inseparabilē coherere alicui qualitati.
cumq; tam sine ortu sit quā sine interitu. q̄ a neq; de non exis
tente subsistit. nec consumetur in nihilū. non de eē eis p̄m acui
gorē exeternitate. qui moueat rationabili totā interdū. non
nunquā p̄porione. quē tam crebre sit causē. tamq; uehēmētis
uniuersę reuersionis; sp̄m porro motiū illā fore non naturā.
sed animā. et quidē rationabilē. q̄ uiuificant sensile mundū.
exornauerit eū ad hanc quā nē illustrat uenustate. quē quidē

determinatum ē. & unum totum. et eētia. Totū quia nichil ei
 partiū de ē? unum autē. quia inseparabiles partes sunt eius.
 & inuicē sibi coherent? eētia uero. quia princeps silua ē omniū
 corporū. ^{silua} p quā ire dicunt rationē solidā. atq; in unū sam. per
 inde. ut sem p membra genitalia? Quā quidē rationē ipsū
 fore opificē uolunt. Coherens u corpus. & sine qualitate. pati
 bile in totū. & commutabile. siluā siue essentiā quē uertatur qdē.
 nec intereat tam. neq; tota partiū excidio; Ideo. quia philosophoz
 omniū comune dogma ē. neq; quid fieri ex nichilo nec in ni
 chilū interire. Licet enī cuncta corpora casu aliquo diffuant.
 silua tam ē semper. & opifex dī. ratio scilicet in qua sit fixū.
 quoquidq; temp. tam nascatur quam occidat. ppter eaq; de
 existentibus genituram fieri. et in existens desinere. q; finiat.
 immortalib; pseuerantibus. a quo fit. et tē ex quo fit. quod
 gignitur? Reprehendunt. & iam quod cum sint in eīninenti
 prestantissimaq; & uetere existente alia substantia rerum om
 niū exempla mundū sensilē iuxta immortale exemplū adō
 factum eē dicat plato. non enī opus ullo exemplo fuisse. quando
 seminum ratio incurrent aliquā neipientē. cōprehendentēq;
 naturā. totum mundū. qusq; in eos sunt enixa sit? Hec stoici
 de silua deq; initus rerū parti aplatione usurpantes. partim
 cōmentis sic. ut facile sit intelligere. nullā eos ne suspicari. qdē
 potuisse diuinā uirtutē substantiāq; carentē corpore. cunctis
 corporib; t etā seminib; ^{f. c.} efficaciorē. ppter eaq; factū ut opinionēs
 incurrerent impias. deum scilicet hoc ē. q; silua sit. t & iam
 qualitātē. inseparabilē deū siluę. eundēq; p siluā meare. uelut
 sem p membra genitalia. & omniū q; nascuntur tā originē

Hic generalis error
 infans. ut postea ex
 plicabit ad hanc pte
 :Θ

Omniū g. cōmū. e. h.
 uis modis uariis
 s. f. f. f. f. g. f. f. k. i.
 cū parentis si di
 uer sa. currentes.

In quo reprehendunt
 plato. in

Pitagoreum dogma

quam & iam causā fore non malorū modo. sed turpitudinis. quoq; & obsecratis. omniaq; agere & pati uel pudenda? Cuius opinionis deformitas euidentius detegatur. exposita platonis sententia. Nunc iā pitagoricū dogma recenseatur. Numenius ex pitagore magisterio stoicorū hoc de initio dogma refellens ex pitagore dogmate. Cui concinere dicit dogma platonicū. ait pitagoran. dñm quidē singularitatis nominasse. siluā uō duitatis. Quā duitatē ^{in finita} indeterminatā quidē. minime gentiā. limitatā uō generatā ēē. dicere. hoc ē. antequā exornaretur quidē formāq; & ordinē nancisceretur. sine ortu. et generatione. exornatā uō atq; illustratā. ^{f. hoc ē} adigestore dō ēē generatā. Atq; ita quia generationis sit fortuna posterior. inornatū illud minime generatū. aequēuū dō aquo ē ordinatū intelligi debeat. sed nonnullos pitagoreos uim sententię non recte assensutos putasse. dici & iam illā indeterminatā et inmensā duitatē ab unica singularitate institutā. recedente a natura sua singularitate. & in duitatis habitū migrante. non recte. utq; erant singularitas ēē desineret. quę non erat duitas subsisteret. atq; ex dō. silua et ex singularitate. inmensa & indeterminata duitas conuerteretur. Iuxta opinio ne mediocritē quidē institutis hoīb; cōpetit. Deniq; stoicos definitā et limitatā siluā ēē natura ppria. pitagoranū infinitā & sine limite dicere. Cumq; illi q; natura sit inmensū non posse ad ordinē atq; modū redigi censeant. pitagoran solius hanc dei fore uirtutē ac potentia afferre. utq; natura efficere nequeat. dñs facile possit. utq; sit omī uirtute potentior atq; pstantior. & aquo natura ipsū uires mutuetur. Igitur pitagoras q; inq; fluuiclā et sine q; luate siluā ēē censet. per tam

Idē cū capet termino. capet ortu. ubi uero forma sup ueniente limitatur. ibi dñs figuratur.

De stoicorū sententia de uirtute & pitagore.

ut stoici naturę medij interq; bonorū malorū q; uicinā. Quod
 gen^o illi appellant indifferentis. sed plane noxiū. Dm̄ q̄ppe ē. ut
 etiā platonī uidetur intū et causā bonorū. siluā malorū.
 At uō q; ex specie silua q̄ sit indifferentis; non g^o siluā sed mundū
 ex specie bonitate silue q; malicia temperatū. Deniq; ex pro
 uidentia et necessitate p̄genitū ueterū theologorū scitis ^{legibus}
 haberi; siluā igitur informē. et carentē qualitate. tā stoici
 quā pitagoras cōsentiant. Sed pitagoras malignā quoq; stoici
 nec bonā nec malā. dehinc tamquā in p̄gressu uis malis aliq;
 obuias progati. Unde igit malā puer sitatē seminariū malorū
 causati sunt. nec expediunt adhuc. unde ipsa puer sitas. cū
 iuxta ipsos duo sint initia rerū. dī. et silua; dī. sūmū et p̄cellens
 bonū; silua. ut censent nec bonū nec malū. Sed pitagoras assis
 tere ueritati miris licet & p̄t opinionē hominū operantib; asse
 uerationib; non ueret. qui ait. existente p̄udentia. mala q̄q;
 necessario subsistere. p̄ptea. q; silua sit. et eadem malicia p̄dita.
 Quod si mundus ex silua. certe factus ē. de existente olī natura ma
 ligna. P̄pteaq; numenū laudat heraclitū rephendentē homerū.
 qui optauerat interitū ac uastitatē malis uite. q; n̄ intellexerat
 mundū deleri sibi placere. siquidē silua q; malorū fons ē. exter
 minaretur; platonēq; idē numenū laudat q; duas mundi animas
 autumet. unā beneficentissimā. malignā alterā. scilicet siluā.
 quę licet incondite fluctuet. tam quia intimo p̄prioq; motu
 mouet. uiuat. & anima uigetetur. necesse ē. lege eorū omiū
 quę genuino motu mouentur. Quę quidē etiā patibilis animę
 partis. in qua ē aliquid corpulentū mortaleq; & corporis simit
 auctrix. et patrona. sicut rationalis animę pars auctore utitur.

p̄bationib;

heraclitū rop̄ her
 dentē homerū qd
 optauerat malis
 uite. u. siluę unde
 mundi uniuersas
 epifiet dō subsistit
 interitū ac uastitatē

N ^{platonē} ^{causari} libe
ralitate di patris bona
inueni mundo mala
autē matris silue in
cio huius adherere.

h.
quippe corporum

ratione. ac dō. Porro. ex dō et silua factus iste mundus. Igitur
iuxta platonē mundo bona sua. dei tamquā patris liberalitate
collata sunt. mala uō matris silue uitio coheserunt. Quara
tione intelligi datur stoicos frustra causari. nescio quā pūsitatē.
cūque pueniunt. ex motu stellarū puenire dicantur. stelle porro
corpora sunt. ignesq; celites. Omniū silua nutritrix. ut etiā que
sidereus motus minus utilit et in pspere turbat. originē tra
here uideant ex silua. in qua multa intemperies. & in p bidus
impetus et casus. atq; ut libet exagitata psumptio. Itaq; si dē eā
correx. ut intineo loquitur plato. redegitq; in ordinē ex inordinata
et turbulenta iactatione. certe p fusa. hec intemperies eius. casu
quodā & in pspere sorte habebatur. nec expudentis p fultis sa
lubribus. Ergo. iuxta pitagoran silua anime. neq; sine ulla ē
substantia. ut pleriq; arbitrantur. & adū satur prouidentie. con
sulta eius impugnare gestiens. malitie sue uiribus. Sed prouiden
tia quidē ē di opus. & officiū. ceca uō. fortuitaq; temeritas exp
sapia silue. ut sit euidens iuxta pitagoran. di silueq;. item p
uidentie fortuneq; coetu cuncte rei molē et pstructam. Sed
postquā silue ornatus accesserit. ipsam quidē matrē et factā
corporeoz. & natuorū deoz. fortunā uō eius pspere et ex ma
gna parte. non tam usq; quaq;. quō naturale uitū ^{purgari} limari om
nino nequiret. Dī itaq; siluā magnifica uirtute comebat. uitāq;
eius omnifariā corrigebat. n̄ interficiens. ne natura siluestris
fundit interiret. nec ū pmitens porrigi dilatarīq; passi. sed ut
manente natura. q̄ ex in cōmodo habitu ad pspertatē deuocari.
cōmutariq; possit. ordinē inordinate confusioni. modū. in
moderationi. & cultū feditati coniungens. totū statū ei illustrando

atq; exornando puerit. Deniq; negat inueniri numenius atq; recte
negat inuicē autis usq; quaq; generatorū fortunā. non in artibus
hominū. non in natura. non in corporib; animalū. nec in arbori-
bus aut stirpibus non in frugib;. non in aeris serie nec in aque
tractu. ne ipso quidē celo. ubiq; miscente se. prudentia deterioris
naturę. quasi quodā piaculo. Idemq; nudā siluę imaginē demon-
strare. et uelut in lucē destituere studens. detractis omib; singu-
latum corporibus. quę gremio ei formās inuicē mutuant. & in
uicē mutant. ipsū illud q; ex gestione uacuatū ē animo cōsiderari
iubet. eāq; siluā et necessitatē cognominat. ex qua dō mundi
machinā constitisse. dō p̄suadente. necessitate obsecundante.

generatorū fortunā
non usq; quaq; autis
serie inuicē. n̄ in ar-
tibus. & cōs usq; ex
perentia mortaliū
concessiss.

numeniū siluę umbrā
studio suo detegente.
q; redactis omib; q; ex
silua p̄fiunt. inq; animo
fuerunt. id ē euacuātū
animo cōsideratū. iube
siluā uocari

Hęc ē pitagorę de originib; assēueratio. sup; ipsa nobis adtractan-
dū platonis de silua sententia. quā diuise int̄pretari uidentur
auditores platonis. q̄ppe. alii generatā dici ab eo dici putauerūt.
uerba quēdā potius quā rem secuti. alii uō. sine generatione
si animę predictā. quando ante illustrationē q̄q; motu instabili
atq; inordinato dixerit eam fluctuasse. cū motus intus ge-
nuinusq; sit uiuentiū p̄prius. quoq; idem sepe alias duas ēē mun-
di animas dixerit. unā malignā. ex silua. alterā beneficā. ex dō.
Existētib; itaq; bonis ac malis. bona quidē. ex anima benefica
mundo tributa. in cōmoda porro. ex silua est; maligna. cū di-
uina sapientia intelligentiaq; opificis dī siluę seuerē. atq; effi-
caciē p̄suaderet prebere cultui. atq; exornationi suę patientiā.
Persuasio uō. non nisi animantibus uitāq; fruētib; adhibeat̄.
quib; hebrei cōtinunt. cum dicunt hōi quidē a dō datā esse
animā. ex inspiratione celesti. quā rationē & animā rationabilē
appellant. mutis uō et agrestibus ex silua. rationis expertē. dī.

Sententia platonis hinc
de silua. de qua diuise
platonis opiniones.

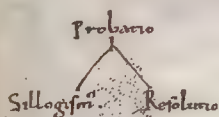
Quomodo p̄suasio
animalib; tantū mo-
do adhibeat̄.

Quod serpens malis sua
sionibus p[er]sternere p[er]
replatu[m] ada.

uissu uiuis. & animantibus bestis. terre gremio p[er]fusus. Quoy
innumero fuerit & iam ille serpens. qui primitias generis humani
malis suasionibus illaqueauerit. Nec desunt. qui putent inor
dinatū illū & tumultuarium motum. platonē non silua sed in
materius & corporibus iā notasse. que initia mundi atq[ue] ali
menta consentur. Quippe. si ē informis & inordinata. nimirū
& iā immobilis natura sua. Nec immobilis modo. uerū & iam
incomutabilis. Quippe. comutationes non silut accident. sed
corporibus in quibus sint qualitates. eodemq[ue] pacto etiā exa
nimis. quandoq[ue] immobilis. Multaū porro aiunt uirtutis
ēē carentiā. ut infortitudine. inopiā. intemperantiā. p[ro]pterea q[ue]
uirtuti. addita orationis. parte negatiua. contra quā uirtutes
cognominatas fore. imprudentiā. iniusticiā. imperitiā. Hec
atq[ue] huiusmodi ē dissensio. platonico[rum] philosopho[rum]. Nos tamē
quā ex his putamus. potiorē & aduersitat[is] exam[ine] p[ro]pensiorē.
maximeq[ue] tanti auctoris prudentia dignā. exequemur. [Et
igitur p[ro]positarū questionū duplex p[ro]batio. Altera quę ex
antiquioribus posteriora p[ro]firmat. q[ue] p[ro]prium ē sillogismi.
P[re]cedit q[ue]ppe ordine acceptio[n]is. que elementa uocant. conclu
sionē. Altera uē q[ue] posterioribus ad p[re]cedentiū imaginē gra
datam puenit. Quod genus p[ro]bationis. resolutio dicitur.
Nos g[er]o quia de initis sermo ē quib[us] antiquius nihil ē. utem[ur]
p[ro]bationis remediis. ex resolutione manantibus. Certum ē
siquidē apud om[n]es t[ame]n philosophantes t[ame]n qui se non dederunt
huic studio. ēē non eadem ēē in nobis sensus ēē & iam in
tellectū. & hęc ēē non eadem sibi. Ergo & iā effectus tam sen
suū quā intelligentis. siquidē ipsa gna diuersa sint. ēē diuis. of.

Ad examē

quā expositor ipse habet
de sententia platonis opinio[n]e.

re logicę disciplinę
satis unlem.

Quia cum ita sint. necesse est illa & iam re. quorum tam sint intellectus
 quam & iam sensus. Sunt igitur tam sensilia quam intelligibilia.
 & intelligibilia sunt quidem. quae intellectui comprehenduntur ratio-
 nabili indagine. Sensilia uero quae irrationabili opinione presumuntur.
 incerta quodam opinionis euentu. Illa quidem ^{intelligibilia} ex eternitate.
 haec ^{sensilia} uero habentia initium. haec temporaria. et ex aliquo tem-
 poris initio. a regione nostra primaria ad naturam uersus uero.
 secunda. Rursum intelligibilia. et regione quidem naturae priora.
 iuxta nos uero secunda sunt. Quotus quippe igitur in dispu-
 tatione sic exordietur. ut ab his quae prima sunt ad nos usum
 ascendant ad ea quae sunt a nobis secunda. resolvere de quaestione.
 Siquidem ab his orsus. quae uere non sunt. sed imagines potius esse
 uere existentium rerum. perueniet ad ea quae uere existentium initia
 causasque sunt. Sunt igitur uicina nobis omnia quae sentiuntur. ignis.
 aer. aqua. terra. aliquanto tamen priora quae ex his conereta sunt.
 Rursum magis nostra corpora nobis applicita. Est igitur in corpo-
 ribus nostris quiddam contiguum. est & iam solidum. est uisibile. est calor.
 Et contiguum quidem ac solidum. nichil erit sine terra. Rursum
 uisibile & calidum. sine igne esse non poterit. Est igitur in nobis terrenum
 quiddam & igneum. est & iam spirabile. Siquidem spiritus inuenitur. qui
 artetur. ebullit. conditur. et inuenitur. Est humectum quoque. quod
 humectum sine aqua demum esse non potest. nec uero spiritus sine aere.
 Quod si haec omnia partes sunt ut diximus corporis. necesse est & iam
 illa fore. quorum haec partes sunt. ut diximus. id est solidum unumque
 corporis. Est igitur in solido atque uniuerso corpore tam ignis quam
 terra. & ceterae materiae. Deinde harum ipsarum congrua & mode-
 rata concretio. quae constat ex formis et qualitatibus. Ignis

quidē. splendor. leuitas. calor. et figura. Terre uō. siccitas. gra-
 uitas. figura. Smūt etiā earū materiā. quę inter ignē terrāq-
 insertę sunt. Aliquę naturales sunt pprietates oportet. Si ergo
 has qualitates & quantitates & iam formas figuras ue uolemus
 ratione animi separare. tū demū deliberare qđ sit q. hęc omīa
 inseparabilū adherens cōplexumq- contineat. inueniem⁹ nihil
 aliud ēē quā id q. querim⁹ siluam. Inuenta igitur origo ē sil-
 uestris. & hoc quidem ē unū duarū pbationū genus. q. resolutio
 dicitur. Nunc illud aliud hīderem⁹. q. cōpositio cognominatur.
 sequit⁹ qppe resolutionē et discretionē cretio. Quę igitur
 modo separare animo uidebam⁹ a silua. rursus et p̄sentem. ac
 uelut in suū locū reponamus. hoc ē genera. qualitates. figuras.
 nec inordinate hęc ipsa et utcumq-. s. cū cultu. et ordine. Ordo
 autē sine armonia ēē n̄ potest. hęc armonia demū analogie comes ē.
 Analogia autē cū ratione. demū. ratio indiuidua comes puiden-
 tię repperitur. Nec uō puidencia. sine intellectu. intellectusq-
 sine mente non ē. Mens g⁹ dī modulauit. ordinauit. excoluit.
 omēm continentia corporis. Inuenta g⁹ ē demū opificis origo diuina.
 Operat⁹ g⁹ opifex et exornat omīa iuxta uī rationabile manifestatq-
 operū suoy. Opera uō eius. intellectus eius sunt. qui agere idē
 uocantur. Porro idē sunt naturalū exempla rerū. Quopacto.
 inuenitur tertia exemplaris origo rerū. Igit. siluā quidē iuxta
 legem rationēq- dissolutionis inuenimus. Iuxta compositionis
 uero p̄cepta. ipsum opificem dīm ex operib. Porro opificis dī.
 exemplū. Et quō singula hęc intia sunt. rursus erit ex integro
 de intis differendū. Est igit⁹ intū. limes. post quē sunt cuncta
 quę ex eodē sunt limite. Et quia omē intū. ut pote origo rerū.

N quod idē naturalū sunt
 rerū exempla.

Rursus de opificis intia.

origines

perfectū ortū. necesse ē eā simplicē fore sine qualitate ppetuā. si
 simplex n̄ erit. p̄inde atq; ea quę sunt ex eiusdē substantia. nec int̄
 erit quicquā int̄ ipsū initium et cetera. Quasi antiquitas intem-
 pore constituat. q̄ndo etiā illa ex aliq; tēp̄e sint. q̄ post initū sunt.
 & nullā eē differentia n̄ h̄t. Simplex ḡ ē rerū origo. nec h̄t qualitatē.
 nā si dēt ei qualitas. erit opinor cōpositū qddā ex materia. accidit si.
 omnia q̄ppe huius generis s̄t q̄ h̄nt qualitē. Igitur sine qualitē. eternū q̄q;
 initū eē sic pbat̄. Nā si n̄ eternū. ex aliquo tēp̄e sit necesse ē. Si hoc
 na erit. causa q̄q; cursit p̄cedat ortū ei. necesse ē. Ita erit initū. vel
 antiquius. sed hoc absurdū ē initū initū suspicari. Aeterna
 origo rerū. eademq; immortalis. Nam si occidua. deerit cor-
 interitus. Neq; enī in simplex aliquid neq; in cōpositū dissolui.
 In simplex ideo. q̄ sola initia simplicia. Ergo. in se dissoluet̄.
 abitur potius. quā interibit. Neq; in cōpositū qdē. continebit̄. n̄
 cōpositus enī. nec dissoluet̄. q̄ppe omē cōpositū ex simpliciū natura
 conessione subsistit. Nec uō in nihil dissolui potest. nec enī quā
 eē q̄ nichil ē. certe ut ait plato initio impedito. nec ipsū ē. nec
 nec ex eodē quicquā recreabit̄. Quo pacto immortale rerū. initū rep-
 perit̄. Quia ḡ qd & cuiusmodi sit initū demonstrauim̄. n̄ s̄nt erit
 iā nunc considerare. utrū hoc ignis sit. an t̄ra. an cet̄ q̄ d̄r elementa;
 Arbitror q̄ppe n̄ recte horū qd initū putari. Hec enī minime simplicita
 sed ex diuisis materiis naturisq; concreta sunt corpora. Initia porro
 simplicē eē naturā in superiorib; consistit. Huius ita digestis. demonstrandū ē
 duo eē initia rerū. et hec contraria inuicē sibi. Sic quippe n̄ solus plato.
 s̄ antiquiores q̄q; om̄s sentiunt. cū parū calorem & frigus initia constituant.
 parū humorem et siccitatē. Aliisq; dē sensū & diffensionē. unū et tē
 multa. parq; & impar. idē singularitatis diuitatisq; naturā. ut pitagore

diffin

et cetera

Sola initia simplicita

et dissoluet

et cetera

Hic q̄rit quo pacto t
quid rerū initium
sit utrū ignis & ceteraDuo initia sibi contraria
fuisse philosophos opi-
nantes in simplicibus

N

Materia nec nisi ex eo.
Constat qd alteri ex altero
nam. ut unu u sit principi
um. tota omniū semper

placebat. quod omniū sententia de ierietate immo. Sed et ea
aeterna. anteporasia. & an in corpore. molis. differunt. quod alteri ut
faciens. alteri patiens. oportet porro initia nec ex aliis reb. origine tra
here. nec esse inuice. stare. qui potui omnia ex hisde substantia mutari
qd. facit dixerunt. dicit. quod ut patiens. silua corpore. Sed quia
id q. facit aliquid ad exemplū aliq. respiciens operat. ut ut q. originis
intellectus necessitas. Sunt g. initia. dicit silua. et exemplū. Et de q. de
origo primaria molientis. & posita in actu. Silua. ex q. prima. sit q. g.

140 24

Nunc iā de silua tractabit. quā origine fore rerū. sentiant. pitago
latemici. floici; non u. ei deder. audtores platoni. ipse enī nūq.
non asser. q. sit. sed aliis multis ad declarationē nat. ei. uenientib.
tuntis. ususe. cū animis nris. unumq. uellet. inell. et cū ei. ut cū
tura ppa. rei. t. passionib. cōmonitionib. q. animo. nro. ex nat.
pa. prima. materia nuncupant. et ut simile q. dā. mollis. cede. tū
inquā. in primum. singula. et rerū receptaculū. et in dū. m.
p. culā. g. totius. Ex passione u. audientū. cū dic. ad uere
q. in intellectu recordandi. & cū quā. sine tangentiū. sensu. Omnia
t. p. memoratū. cōmunit. placet. silua. et mutabile. tota. & cōmū. sibile.
bē. versionē. mutationē. q. ei. diuise. interpretant. Namq. alii putant.
ex hā. ppa. ratione. gūti. et sumere. q. lates. cū ex cōiūsiōne. accidat.
p. uariā. qualitatē. quā. quidē. qualitatē. nichilo. min. cō. silua. in alio
atq. alio. habitu. Nobis. neq. quā. placet. eandē. et silua. et q. lates.
q. ppe. quarū. altera. sit. q. si. q. dā. subiecta. materia. altera. accident. quid.
eandē. mater. Huc. causae. cō. silua. patibilis. p. bē. q. ppe. q. suscipiat.
diu. sas. q. lates. ex. in. mutatione. Et. porro. cō. silua. in. p. silua.
silua. p. p. mutatione. sed. earū. q. sit. in. eandē. et. n. ab. ea.
q. lates. Quippe. si. p. mutabit. in. aliud. quid. dā. gūti. necesse.

quod dicitur omniū placere
commutabile et silua.

silua p. p. p.

nec desinat esse silua. q̄ ratione certe caret. Nāq̄ cera. q̄ transfigurata in mul-
 tas diūsasq̄ formas n̄ ipsa utit̄ s̄ figura. ipsa in p̄p̄a natura p̄seuerante
 eū figure n̄ sint. q̄ cera ē. Sic opinor siluā q̄q̄ formis figurisq̄ variatā.
 eū de sua conditione minime recedat. recte patibilē dicit. Quā hoc cō-
 munit̄ ab omibz p̄summat̄. siluā sine q̄litate eē ac sine figura et specie.
 n̄ quo sine his n̄quā eē possit. s̄ q̄ hęc exp̄p̄a nat̄a non habeat. nec possit
 potius quā comitē species et qualitates. Demq̄ si m̄tis consideratione
 uolum̄ ei hęc adimere. sine q̄b̄ non ē. possum̄ ei n̄ effectu. s̄ possibi-
 litate horū om̄nū possessionē dare. Possibilitas aut̄ generatione intelligit̄.
 una. cū dñs in semine om̄em totius corporis p̄fecti rationē intus
 latere. sem̄q̄ possibilitate animalē. Altera q̄ rationē quidē in se
 future generationis n̄dū h̄t. s̄ q̄ tale ē natura. ut extrinsec̄ accipere
 possit nationes formarū et qualitātū. Possibilitate dñs fore. q̄ n̄dū ē.
 ut gr̄is. cereue. massa in formis. antequā ex arte recipiat formas.
 Quare si intra siluā ratione formarū et qualitātū latet. ut stocis uidet̄.
 abundat opificis moderatio. Sed opinor silue opificē necessarium.
 sicut ipsi etiā stocci sancunt. Opifex ḡ silue. ut aeris in formam. cereue.
 formas insignet. atq̄ ita stabit obnefariā dogmatis rationē. nihilo
 min⁹ de p̄t̄nitate etiā silue s̄sentunt p̄petuā fore cōsentēs. q̄ndo sit arx
 & origo rerū. sed utrū limitata id̄ determinata. nequaquā s̄sentunt.
 q̄ndo determinatā q̄q̄ magnitudinē habeat necesse ē. Magnitudo ē
 aut̄ lineę. t̄ sup̄ficiē. t̄ corporis. quę cuncta p̄p̄ias figuras h̄nt.
 siue plana sunt. siue solida. Figura porro. species ē qualitatis. Quare.
 si ē limitata silua. qualitate p̄cedita. & figure cōposita p̄semet ipsā.
 que informis et q̄litate carens euidēt̄ ostensa ē. Ergo. infinita quoq̄
 & minime terminata. Infinita porro. ut non q̄ in mense lateq̄.
 & insuperabilē porrecta sunt. sed ut q̄ possunt aliq̄ limite circūiri.

N. quod silua sit sine
 qualitate et figura.

De duplici possi-
 bilitate significati-
 one.

An anima mater
 sit limitata.

Hęc p̄p̄ie dñi
 indefinita.

nectam adhuc m̄us consideratione uallata. Atq; ut sine qualitate sine
 figura q̄q; dñs. sic etia infinita uelut nondū ante exornationē. diūq;
 adhuc silua. sine circūdatā. eandēq; q̄ nec incrementū nec imminutionē
 patit̄. Merito fiet enī ut ex nichilo subsistat aliqd et dissoluatur in
 nihilū. Qd fieri non potest. Quippe. q̄ augetur accessū magnitudinis erescit.
 & p̄ter ipsā siluā nihil ē arbitror ex q̄ fiat accessio. T̄nq; id q̄ ex silua
 defluit manit silua minuat̄. S̄t q̄ consentiā fundi. et t̄ē trahi. sed
 neq; funditur qd sine humore. nec trahit̄ sine replicatione. Utroq;
 aut hoc. n̄ caret qualitate. et silua caret q̄litate. Neq; ḡ ut fusi liq; mate-
 ria porrigit̄. nec trahit̄ ut replicabilis. Sunt t̄ē q̄ putent infinitas
 sectionis partibiles siluā. si omē q̄ secat̄. cōpositū. minimeq; simplex erit.
 & in aliquo spatio. q̄. corporis. Quantitatis ḡ. si ut silua minime seca-
 bit̄. caret enī quantitate. p̄inde. ut q̄litate. quānis q̄litate quantita-
 tēq; comitet̄. Si uero corpora q̄litate et q̄ntitate p̄dita q̄ ab ea ^{destruenda} t̄nept̄
 secari q̄unt. ipsā q̄q; unā cū his dē secari fingam̄. n̄ erit omnino abhorrens
 aratione t̄ inconueniens p̄sumptio. Recta ē ḡ n̄ra opinio. neq; ignē.
 neq; terrā. nec aquā. nec sp̄m ēē siluā. si materiā p̄ncipalē. & corporis
 primā subiectā. in qua n̄ qualitas. n̄ forma. non quantitas. n̄ figura sit.
 ex natura p̄pria. sed uirtute opificis hęc ei cuncta conexasint. ut ex his
 uniuersa corpori. & singulatī p̄fectio. & cōmunit̄ uarietas cōpararetur.
 Id uero sit uniuersi corporis fomes. & prima subiectio facile p̄batur.
 ex elementoy in se cōiunctione mutua. et ex q̄litate mutatione instanti.
 T̄enī terra q̄litates duas habet p̄p̄as. frigus. et siccitatē. Perinde trac-
 tamus ad presens. quasi terra ex aliqua parte in aliud aliq. ḡtatur
 elementū. Sicut aqua in duab; q̄litate inuenitur. humoris uidelicet
 et frigoris. Et ē p̄p̄a qualitas terrę. siccitas. aquę uero. humor. cōmunit̄
 uero utriusq; natura. frigoris. Cum ḡ terra late fusa cōiūctet̄ aliquaten̄.

Nō omē q̄ secat̄ simplex n̄ ē.

Explicatio q̄litate silua.

Cōmunit̄ in uniuersa
 dñe in qua uarietas.

De qualitate p̄p̄as
 cuiusq; elementoy.

in aqua. tunc siccitas qualem mutata erit in humore. frigus uero quod commune est per se
 ueretur in statu proprio. quod neque etiam tunc in terra. tunc in aqua. In terra quidem propter ea
 quia quod uisum est desinet esse in terra. Nec uero in aqua. dum enim mutatur adhuc
 et conuertitur. neque plene mutatur. neque perfecte uisum est. ut iam in aqua ma-
 teriam migraret. Superius igitur ut sit usque frigida. Nec enim potest esse sine eo
 in quo est. Hoc porro nihil est aliud quam silua ratio testatur. Res uisum dominus
 aera duas habere qualitates. calorem et humorem. Constituit autem aqua quod in
 duabus qualitatibus inueniri. humoris. et frigoris. Erunt ergo et horum propria quidem
 propria. aquae quidem. frigus. aeris uero. calor. si communis his humor.
 Cum igitur resoluta in uapores aqua aeri. quod ex aqua uersum fluxum quod tunc acuen-
 dicat. tunc opinor. frigus quidem ad calorem facit transitum. humor porro.
 communis manet. neque in aeris neque in aquae gremio. esse tamen usque ne-
 cesse est. Erunt igitur in silua. Eodem modo ignis duas habet qualitates. siccitas.
 et calor. aeris uero ut superius comprehensum est. calor et humor. Ergo etiam et horum com-
 munis qualitas in calore. Ignis tamen propria. siccitas. aeris. humor. Ignis ergo aere.
 et aliquatenus uersum in materiam ignis. humor quidem ad siccitatem facit tran-
 situm. Calor autem communis qualitas. neque in igne neque in aere residebit. nec
 uero nusquam erit. Manebit igitur silua. Ex quo perspicuum est quod nulla corporum
 mutua permutatione inueniuntur. silua antiquissima et principibus subie-
 ctio. prout ut cetera molles inque imprimuntur singula. aut eorum quod generantur.
 omnium receptaculum. Quibus ita dekursis. sequitur ut an corpus sit silua con-
 sideremus. neque corpus. neque corporeum quiddam posse dici simpliciter puto. si-
 ta corpus quam incorporeum possibilitate. quippe quod proprie dicitur corpus. ex silua
 constat. et qualitate. silua enim nequaquam ex silua constat et qualitate.
 Minime ergo corpus est. Deinde nullum corpus sine qualitate. silua autem
 per se sine qualitate. Non ergo corpus est. Quid. quod omne corpus figuram
 habet silue. iuxta naturam suam. nulla figura est. Non ergo corpus.

Hic exponitur pulcherrime et subtilissime neque sit in formis materia. quod bonissimum quod augustinus summa breuiter explicat deus etiam de forma infor-
 mium intelligi.

Ut in materia et corpore sit

Non sequitur ea corporis ap-
pellationem

Deinde omne corp^{us} finitū ac determinatū ē. silua aut finita. et minime
terminata. Non g^o corpus. Item omne corpus est genus. subcathegoricā
reducitur appellationē. dñs^{us} corporis cētiā ut pote q^{ui} diu^{is}is tēp^{or}is
et arias sustineat passiones. et in quo altera ex duab^{us} g^{en}eribus inueniāt
necesse ē. Itē h^{ic} dñs quantitatē. cū ē p^{er}fectū longitudinis. latitudinis.
soliditatisq^{ue} sortio. Nihilominus corpus quale. et qualitate p^{ri}miū
nuncupam^{us}. Idem hoc ad aliud corpus cōparantes. maius ē dñs aut
minus. t^{am}equale. Quā cōparationē g^{re}ci uocant. τι ποτετι. quippe
maius sine cōparatione minoris. et æquale sine cōparatione alterius
æqualis. intelligi nō potest. ceteraq^{ue} significatione decathegorus mu-
tuam^{ur}. Atenū silue detrahim^{us} hęc omnia. quando passionē q^{uod}q^{ue} ipsam.
que p^{ro}p^{ri}a ei uidet^{ur} ad minus. ideo. q^{ui} nunquā ex p^{ro}p^{ri}a p^{er}ditione
deseriscat. Si alius idē corporib^{us} intra eā p^{er}tenente illa confert p^{er}
p^{er}ditionis putatur. Deniq^{ue} passio eimodit^{us}. ut ipsa quidē in nichil
aliud g^{en}eratur. si quia recipit ea que mutant^{ur}. pati aliquid falsū
putatur. Deniq^{ue} ut d^{icitur} q^{ui} p^{ri}mitus ac fact^{us}. neq^{ue} genus ē. neq^{ue} ulli sub
iacet g^{en}u. quapp^{er} cum sit origo. nihil. antiquius ea mente concipi
endum ē. Quęcū ita sint. corpus sentitur. silua sensibilis non ē. silua
igitur non erit corpus. Eodemq^{ue} modo silua simplex res ē. & incōpo-
sita. corp^{us} neq^{ue} simplex. & compositum. minime g^o silua corporea.

Deinde unde materia
passionis.

operatur

h^{ic} dñs non ē genus. neq^{ue}
speciem

¶ Dico eandē hanc ne incorporeā quidem. quia quicquid incorporeū ē
nullā p^{er}ditionē corporis patitur. nec unquā fieri potest. At uō
silua formata qualitatib^{us} q^uantitatib^{us} & a^{li}is figurisq^{ue} & omⁿi cultu con-
uenustrata. corpus mundusq^{ue} facta ē effectū opificis atq^{ue} operati-
one. Igitur ne incorporea quidem. Deinde. si corp^{us} ē. sensile ē.
At enī sensile non ē. nec corpus quidē igitur erit. Si aut incor-
poreū q^{ui}ddā. erit silua. intelligit^{ur} ei natura ē. At intelligibilis nō ē.

h^{ic} dñs non ē genus. neq^{ue}
speciem

operatur

nec incorporea qdē. recte g^o eā simplicit^r. et ex natura sua neq^{ue} corporea.
 neq^{ue} incorporea cognominam^r. sⁱ possibilitate corp^{is}. et utē possibilitate
 nō corpus. Iā cū omīa q^{ue} positū erat recensere p^{er}spicaci consideratione
 discussa sint. iuxta platonici dogmas auctoritatē sup^{er} redditū fieri.
 adorationis ipsius explanationē. Attergo. **Q**uā igit^r eius in quā
 ut eē naturā putandū. **V**im. nē appellat oportunitatē siluē.
 uultus intuituē. & enī tam uultus quā qualitates uarias. nec non
 quantitates habet. non effectū sed possibilitate. obin^{stantiā} eoz
 mutuā ex alio in aliud p^{er}uisionē. Naturā u^o substantiā eius significat.
 recte q^{ue} & iā putandū. Non enī possum^r certa aliqua cōprehensi
 one. t^{er} ex sensu cognita. t^{er} ex ratione intellecta de ueritate ei^{us} p^{re}sumere.
 q^{uod} ut sōmū quo magis contrectare cupim^r. hoc impensius imago
 confugit. **O**pinor inquit omīū quę gignunt^r. receptaculum.
 et quasi qdā matricula. **O**mīa q^{ue} gignunt^r et ex aliq^{uo} t^{em}p^{or}e sint ne
 cesse est. Sunt g^o mortalia. immortalū uereq^{ue} existentū simulacra.
 imagines aut^{em} accipiunt substantiā infideli^{um} p^{ro}p^{ter} ea q^{ue} et ipsa illic
 apparent. et siluē nobis intuiuit recordationē. quā quidē recep
 taculū eoz appellat. q^{uod} non ex gremio siluē generat^r species
 florescunt. ut putant flores. s^{ed} extrinsec^{us} obueniunt ut in cēra sig
 nacula. nutricula uō ideo. q^{uod} alienos foras uelut p^{ro}p^{ter} humeris uariat.
 q^{uod} p^{ro}p^{ter} nichil his p^{ro}bet^r a^{li} plus. p^{ro}p^{ter} subiectionē. Deinde p^{ro}greditur.
Atp^{er} hęc q^{ue} de ead^{em}. uerū ē qdē. & dicendū uidet^r aptius. **Q**uia non
 statū quę uere dnr^{us}. apte & iā. manifestat^r dnr^{us}. multę q^{uod} p^{ro}p^{ter} orati
 ones. uere quidem sed obscure. Nasct^r q^{uod} p^{ro}p^{ter} obscuritas. t^{er} dicentis
 non nūquā uoluntate. laudientis uitio. t^{er} ex natura rei de q^{ue} tracta
 tus ē. iuxta dicentē fit obscuritas cū t^{er} studio. dataq^{ue} opera dogma
 suum uelat auctor. ut fecer^{unt} aristoteles iheraclit^{us}. t^{er} ex inbillitate
 sermonis.

luxta audientē uō. uelrū inaudita et insolita dicunt̄ t̄ cūis qui.
audita pigriore ingenio est ad intelligendum. luxta rem porro.
cuncta dīserit. qualis est hēc ipsa de qua sermo nunc notus est. ut neq.
ullo sensu contingi. neq. intellectu comprehendī quiat. ut potē ca.
rens forma. sine quib̄ litat. sine fine. sed neq. timarus quid dīserit.
instabilis orator. nec audientes t̄ archi. restit. ut res ipsa difficilis &
obscura sit. nec silua quicquā difficilior ad explanandum. Ergo
cuncta quae de natura eius dicta sunt. in tra predicta ueritate
sunt. nec tamen aperit. diluci deq. intumata. Deniq. prestat

De profunda clumētū
natūra.

causam difficultatis cum tra dī. **E**st tamen arduū eo magis.
quod p̄confundimēnus aciem necesse est & caestuatē. tam de
igni quā de ceteris materis; ^{quomodo} quāmagis aquā. ut aquā dici
putariq. oporteat quā t̄ r̄a. cum nulla sit certa & stabili p̄pri
etas corporum. quā cuiusq. indicet̄ naturalem p̄prietatem?

De aqua.

Intum questionis arripit. ex recēpta de alio in aliud elemento
tam conuersione. **P**incipio. unde aqua. cuius modo inquit
fecimus mentionē cum astringitur in glaciem. certe saxū.
terrenq. soliditatis corpus minimeq. fusile. apparet; **A**eri
t̄ enim uigilanter apparet. quippe non in sua p̄pa
natura p̄seuerans aqua solidat̄. & fit terra. siquidē ē humi
da. sed quod tra que subiacet. uidelicet silua. contrariam
naturam hoc est siccitatē suscipiens. fit ex conuersione. terra.
mutato repente habitu mutataq. condicione. apparet. qd
non erat. Sed aliquam in saxum solidari dicit. quia in gla
cialibus. & gelulis locis. aqua diu constructa mutat̄ in saxū
quod cristallus uocat̄. ab alpinis gentibus montiū ratiacorū?

De aquis tripolitans
ciuitatis. iustis.

Est quoq. in asia ciuitas tripolis. aquis inmensum calenibus.

non est ignis censendus sed igneum quiddam. necque exalatis
uaporibus in auras aqua uertit. humor est nuncupanda. sed hu-
midum quid. similiae cetera. Et exequitur.

Nuero. idinquo fieri cuncta haec singillatim uident. sed emu-
dissolui percutiaque ad alias transire formas. siluam scilicet solum
illud appellandum puto. certo nomine. recteque. clero dici posse.

Oertio. sola enim haec ut cuius nulla qualitas sit. Hoc uel illud;
nullaque forma. nec in contrarias qualitates. nec induerit sas for-
mas patitur conuersione. et quia semper eadem manet. certo
nomine appellari firme potest. Atque ut omne nubilum natu-
ralis discuteret obscuritatis adhibito splendore illustris exem-
pli iubet concipere animo. et in fingere cogitatione. opificem
ex uno. eodemque auro innumeras sine intermissione formante
figuras. modo pyramidis. et ex ea mox octa hedri dictoque cuius
icosa hedri. et item cubi species. ceteras item triangulorum. quadra-
torum. hinc mircicli. circuli. Tunc si quis electa qualibet figura
querat quid illud sit. aurum esse responderi oportere. censet.
nisi pyramidem idem esse responsum sit. illa in aliam figuram mox.
et in ipsa uerba responsionis migrante. quis sic responderit in-
tuitur. Eodem igitur modo nec ignem qui est pyramidis designe-
re respondebimus. sed ignem tam in siluae parte. in igneam qualita-
tem. nec octa hedrum. sed spirabile siluam. nec icosa hedrum. nec
cubum. sed humectam hanc terrenam. illam siluam soliditatem.

Nec uero putandum. nec est agere platonem. de nominum proprietate.
quin potius dare operam. ut assuescamus sinceram siluam. quae
concurso uariorum corporum regitur. ab eorum corporum per-
mixtione. solertia mentis distinguere. At enim.

De exemplo quo aduerti
potest mens ad intelligendi
informem materiam.

Eadem & consimilis ratio. difficultasq; quaecunctas recipit cor-
 porum formas reperit. hec quippe minime. ^{re} excondi-
 one ppria. recipit enim cuncta. nec ullam de eiusdem forma
 Ergo. formata quidem sunt corpora. silua sine forma; trahit.
 Cumq; intragremium eius formentur inquit quae recipiunt.
 consequenter supradictis quae recipiuntur omnium quippe
 tam corporum appellatur receptaculum. ipsa informis manet.
 estq; usus eius similis molli cedentiq; materiae. in qua imprimun-
 tur uaria signacula; Perspicuum est aliquot ee mollia cor-
 pora. quae cedentia. uariorū simulacrorū impressiois recepta-
 culi conseruent imposita signacula. ut si septam quis. & plumbū.
 & argentum signet. undiq; erit tunc in silua uicem cera infor-
 mis. & habebit innumeras formas non suas. sed aliunde adhibi-
 tas sibi. Ratione igitur. & recte. usus siluae corporeae quae config-
 nata est undiq; corporum formis natura mollis. cedensq; mate-
 riae comparat. sed de cera quidem. & iam in the. eteto locutus est.
 cū diuersae hominū memoriae. tenacioris & labidae causas exprime-
 ret. At ee in hominū ^{gen} ingenius uim quandā cerę simillimā. quae
 facit & acutos ad intellegendū. & celeres addiscendū. & eosdē
 subinde obliuiofos. ut & alios quidem addiscendum. uerū uigil
 memores. quosdā ita ingenuos. ut & caeco discant. & cū memo-
 ria uigilent. nam quorū in animo cerę illa similitudo. quā ho-
 merū dicit cognominasse. fluxior. solutiorq; erit. facile quidē
 discunt. sed caeco admittunt. obsoletas ob nimiam remissionē cerę sig-
 naculis. Contra ingenui. mentisq; durior cera uix recipit for-
 mas. quae imprimunt. sed si umquā receperit. diu conseruat
 & operose impressas figuras. utpote stabili materie locatas. Tertia

Optima similitudo ad me-
 morie humane diuisat.

Offendit q^d sit silua sine
qualitate. ostendit q^d a.
q^d immobilis intelligatur.

et in finem concipere
et illa causa: ut unusquisque
res natu. existat.

Quod filia immutabilis
sit secundum se.

Duo modi formationis.

urum p inde ut mollibus matris signacula sicut supra
 dictum est. an ut eundem exemplo linamenta in materia tra-
 tabilis transferunt. quod in pictoria. & item fictoria fieri uide-
 mus. Quare differt ad p sens tractatum hunc suo seruans loco
 & tempore. & distinguit intellectū. imperat animi concep-
 ne tali. ut tria genera nobis occurrant. Genera nē improprie ap-
 pellans. neq; enim silua. nec ū exemplū genera sunt. sed ut ap-
 pellatio generū significet primas substantias. Illud quidem
 inquit quod sit. & quod gignit. t. generata uidelicet speci-
 es. quę in silua subsistit. & ibidem dissoluitur. Item aliud
 in quo gignit. in quo est ipsa silua. in hac quippe species disso-
 lubiles substantiam sortuntur. Tertiū preterea. ex quo si-
 militudine trahit. mutuaturq; qd gignit. idea scilicet. quę ex-
 emplum est rerum omnium. quas natura p genuit. hoc est eorū
 quę silua. quasi quodam gremio continent. exemplorū ima-
 gines eē dñr. Deinde euidenti quadā cōparatione. atq; ex-
 emplo. questionē reuelat. Comparat enī quod p cipit in se-
 species. matri uidelicet siluę; hęc enī recipit a natura p ditas
 species; illud ū ex quo similitudo commeat. patri. hoc est idee.
 huius enim similitudinem memoratę species mutuantur; Quod
 uero ex his duobus est. plū generate. scilicet speciei. Est enim
 hęc posita in eternā uere existentem. constantem. tandemq;
 semp. nimirū ideam. quę intellectus di est æternus ætē in
 eternam naturam. quę est quidem. sed non eadem semp. idē sil-
 uam. quippe hęc natura sua in hile est eorū quę sunt cū sit ætē.
 ergo quod inter has duas naturas positum est. Cum enī sit ima-
 go uere existentis rei uidet aliquatenus eē. quia ū n̄ p se uerā.

De tribus generibus.

Hoc exemplo consistit omnia
genera eē cōposita.

id quod gignitur. & perit. nec uere semp̄ ē. corporea species ē.
 quę quidem corpora. cū sola. & p̄ se ac sine suscipiente. ex eadē eētia.
 eētia eē non possunt. quā modo matrē. aliā nutriculā. interdū
 totius generationis gremiū. Nonnūquā locū appellat. quāq.
 umores hylen non siluā uocamus. ut quod deerat. adderet.

Hunc de silua tractatū inuiciorū tractatui iungit. posteriorēq. diu
 sione aut operasius eē ordinandam. tunc quippe resom̄s in duo
 ferat̄ inuā diuisa. quorū alterū intelligibilis erat species. quā
 mundi opifex d̄s m̄te ꝑcepit. eamq. ideā cognominauit plato.
 alterā imaginē eius. quę natura ē corporis. Porro corpora si p̄ se
 ipsa spectentur. p̄fectā uidebuntur habere substantiā. sed si ad
 originem eorū conuersas mentis uentionē. inueniens cuncta
 & eorū sanebras. siluę gremio nacti. tunc ḡ cōpendio princi
 palib. materiis quatuor sumptis exedificauerat sermone mundū.
 sed quia erat philosophi p̄priū. cuncta q̄ ad causā p̄tinent sūma
 cura mentis & ^{o fid. ratio} thigentiore indagine pagrare. Porro ratio asserit.
 subiacere corporeū diuersitati. siluę capacitātē. recte. rationa
 biliterq. censuit hanc ipsā rationē trahendā. usq. ad intelli
 gentię lucē. Difficile opus omnino. t̄ assequi. longe tam̄ diffi
 cilius declarare. ac docere; Talis quippe natura ē inuiciorū. quę
 nec exemplis demonstrari. nondū his q̄ ad exemplū compa
 rarentur existentib. possit. nec exp̄cedenti ratione aliq. int̄m̄ri.
 nichil quippe origine antiquius. sed obscura quadā luminis
 p̄sumptione. non ut quid sit explicet. sed cont̄ sublatis q̄ sunt
 sunt singulis. q̄ solū remanet. ipsū eē q̄ queritur intelligendū
 reliquas. hoc ē. ut uniuersis corporibus. quę intra gremiū siluę
 uarię uaria formantur. mutua ex alio in aliud resolutione

3
 t̄ suscipiente

ideam

Pulchre aut
 exedificauit
 rat sermone
 mundū.

¶ Siluę capa
 citate corp̄
 diu sitati
 subiacere.

An facta sit silua philoso-
phorum disceptatione. unde
nos n̄ dubitamus

¶ quod moyses dominus in
generis. et sanctorum opum
ambo philosophorum confectus.

Hinc scdm quosdā diuina
scriptura sumpsit testimo-
nium.

¶ non unū sed multiplex
est initium et significatio

et hinc
finis

singulatum. ademptis. solū ipsū uacuum ipsū speculatione ima-
generis. qua ratione factū ut cū nullus ea ueterū dubitet ēē.
utrum t̄m facta an contra infecta sit disceptetur. eorumq; ipsorum
qui infecta sine generatione posuerunt pleriq; continuā & uigē.
alii ū diuisionem putent. rursumq; eorum qui diuiduā ēē censent.
partim sine qualitate & informē. partū formatā ēē p̄nuntiant.
Huiusq; uigē continuatāq; posuerunt disceptent inter se. de qua-
litatibus. formaq; earū. quę ibidem confirmantur. & omniū
quę eisdem accidunt. utrum ex silua pueniant. an ex alio poti-
ore numine accommodent. Quorum breuit̄ p̄stringentur opini-
ones. Hebrei siluā generatā ēē censent. quorum sapientissimus
moyses. non humana facundia. sed diuina ut fert̄ inspiratione
ugetatus. in eo libro qd̄ de gentura mundi censetur. ab exordio
sicē p̄fectus. iuxta inter pretationē septuaginta prudentiū.
Initio fecit d̄s celū & terrā. terra aut̄ erat inuisibilis & incōpta.
ut uero acylas. caput rerū d̄s condidit celū & terrā. Terra porro
fuit inanis & nichil. uelut simmachus. ab exordio q̄didit d̄s celū
& terrā. Terra porro fuit ociosum quid confusumq; & inordinatū.
sed origenis. assēuerat ita sibi ab ebreis ēē p̄suasum. q̄ in aliquā
sit uera p̄prietate deriuata interpretatio. fuisse enī in exem-
plari. terra aut̄ stupida quatā erat ammiratione. Omnia
tā hęc in unū aiunt concurrere. ut ex generata sit. ea q̄ sub-
iecta ē uniuerso corpori silua. sermonesq; ipsos sic inter pretant̄.
Initiū minime temporariū dici. neq; enī temp̄ ullū fuisse ante
mundi exornationē. dieiq; & nocturnas uices. quib; temporis
spacia diuisa sūt. tū initiū multas ēē significationes. ut initiū
sapientie timor dñi fore salomon ait. l̄t̄. initiū sapientie

cultus dī. nihilq; minus initiū uis optime iustus actus. atq;
 & rā in preconio sapientie celestis auctor. initiū uis panis & aqua.
 & tunica inquit. domus idonea uelandis pudendis. quippe
 in his non una initiū sed diuersa & simplex habetur significatio.
 Est tamē unū rerū omniū initiū. de quo salomon in puerbis. Cre
 auit me dī inquit pgressionis sue semitā. cui nitens efficeret
 opera diuina. constituitq; ante ortū mundi. terraq; & pfundi
 fundationē. ante tractus fontiu. aggestionesq; montanas. apte
 indicans pēunte diuina sapientia. celū terramq; factā. tandemq;
 diuinā sapientiā fore uniuersitatis primordium. Ex quo apparet
 sapientiā factā quidem adō. si non aliquo intempr. neq; enī
 fuerit tempus ullū quō dī fuerit sine sapientia. q. q. pēpi dī
 cogitationib; hominū antequā sapientiā eius sit necesse. ob
 eminentiā nature. quia prius cuius ē res. tunc demū res ipsa
 noscitur. Et de initio quidē sic habentū. Quod autē celū. quāue
 terram scriptura loquatur intelligendū q. multuario contenti
 sunt intellectu. celū hoc quidemus. & terrā qua subuehimur
 dici putant. Porro. qui altius indagant. negant hoc celum
 ab initio factum. sed secundo die. namq; ab initio factū lum.
 idq; diē cognominatū hoc uō celū. postea q. dī appellauerit
 soliditatē. Tercio deinceps diē. remotis aquis apparuit siccā.
 ei; terre nomen impositū. ut sit euidens. neq; hoc celū cog
 nitum nobis. neq; hanc inqua sum? terrā ab exordio factā. sed
 alia ēē antiquiora intellectu potius quā sensib; haurienda.
 Aliudq; uerū celū & aliud quiddā ēē soliditatē scriptura testat.
 Eodēq; modo aliud terrā. & aliud siccā. quod ē illud celum
 priusquā dī cetera contulit. terrāq; philosophi carentes corpore

Mus aut intelligit
 aut expliat de facto
 sapientia.

at multuario

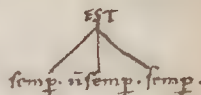
Itē in auctore quod
 celū aliud ē
 terra sit antiquior
 incognita nobis.
 scilicet intelligit

Nunc melius sententia.

Hic stilo argumentali
pphetie philosophi q. de
silue generatione com-
mentu membrati dis-
soluit. notans quid q. q.
curu suis dictis extir-
pet.

atq. intelligibiles substantias forte censet ideas & exemplaria
ta sicq. istius terre qua soliditatis. deniq. & iam hominem prius
intelligibile & exemplum ^{principale} archetypum generis humani. tunc demum
corporeum. factum ad id est dicit. Alii non ita. sed scientem prophetam.
duas esse species rerum omnium. alteram intelligibilem. alteram
sensibilem. easque uirtutes que utramque naturam circūplex & tuncant
celum & terram cognominasse. celum quidem ^{intelligibile atq. sensibile} incorpoream naturam. terram
uero. que substantia est corporum. quam greci hylem uocant. ^{f. cognominasse} affipu-
lantur his que sequuntur. Terra autem erat inuisibilis & informis.
hoc est silua corporea uetus mundi substantia. priusquam dei
opificis effecta sollertia sumeret formas. & iam tunc decolor.
& omni carent qualitate. Quod uero tale est. informe certe. & in-
uisibile. Inanis porro & nihil propterea dicta. quia cum sit omnium
qualitatum receptrix. propria nullam habet ex natura. Silua ergo.
utque cuncta. que accide recipiat in se. Inanis appellata. & ut
que compleri unquam posse uideatur. Porro quia sit ex personis.
nichil dicta. Ociosa uero & indigesta nuncupatur a simmacho; quod
quidem persone nichil ualeat ociosa; quod uero habeat oportunitatem
suscipiendi ordinis ab exornante semet deo. mundum moliente.
indigesta censetur. Stupidum uero examinatione significatio animarum
uim quandam similitudinemque declarat. siquidem opificis & auctoris
sui maiestate capta stuperet. quod si facta est ad id silua corporea. quon-
dam informis. quam scriptura terram uocat. non est opinor desperan-
dum incorpoream quam generis fore intelligibilem siluam. que celi nomine
sit nuncupata. factam uero. & ita factam. ut sit que non fuerit; sic per-
bant; Quod opificibus mortalibus apparatus. ab aliis opificibus prebe-
atur. hisque ipsis natura suppeditet; nature dei deo. nemo appa-
rere nichil antiquis unde ei suppediret reperiri possunt.

parturq. immutatione in sui. non est. existens uere. ut sunt ex-
 empla illa. quippe exempla rata. & immutabili constantia
 uigent. Erunt igitur haec. quod semper est. ac quod semper non est.
 Deinde quod semper est. Nec uero moueri quaequa oportet. si ex-
 pla exemplis non usquequaq. similia uidebuntur. Comparatio
 enim iuxta similitudinem instituitur. quae similitudo pariti-
 tatis. disparitatisq. concretio est. Quare. si quid in huiusmodi
 rebus p. functionem similitudinem habere. inuenietur. a p. les
 si nos oportet intellectus manifestationisq. causa. Deinde aut.
 Fieri non posse. ut una existat. facies. quae omnes rerum omnium
 formas uultusq. contineat. uariaq. uniuersi corporis undiq.
 ora demonstret. nisi subiecto prius in forma aliquo corpo-
 rum gremio. p. unde utique. in picturis subternatur. infec-
 tio decoloris ad colorum lumina subuehenda.

Nunc p. fiat causas. cur necesse fuerit siluam esse inopem
 qualitatis. Etenim si erit aliquod opus futurum. cui nihil
 desit ad p. fectam atq. integram pulchritudinem. predictum
 esse debet exemplum. iuxta quod fit. nec opifex optimus
 & p. stantissimus. sed etiam ipsa silua. atq. materies. ex qua
 illud opus fieri necesse est. Erat porro materia idonea. si
 habebat oportunitatem facultatemq. formabilem. habebit
 autem si erit pura & qualitate omnicarens. quippe si habe-
 bit p. pria qualitate. erit impedimento ceteris qualita-
 tibus. genuina qualitas. maxime. si erunt uariae. multi-
 plicesq. insigniende. nec multipliciter modo. sed etiam omnes
 forme. ac figurae. Igitur quia omnes silua recipit figuras.
 omnes quoq. colores. & ceteras. quot sunt qualitates. nihil

Unde necesse fuerit silua
 esse sine qualitate.

a t horum. habet ipsa ex natura sua. iure eā modo informē modo
 minime figuratam. interdu sine qualitate cognominat. nonquo
 habuerit hęc unquā. & miserit. sed itaque potuerit habere. et
 pote natura p diti splendoris atq; ornatus ^{capax sit} capacem. quē admodū
 appellatur informe. cui nondū accesserit ex artificio forma. for-
 mari tamen possit. Et concludat assitens omne. quod bene affabre
 recepturū erit formas. informe tē debere parūq; ab his omnib;
 quę erit recepturū. hoc est sine figura. & sine color. odor. et nā
 & ceteris quę corporis sequuntur.

¶ Etenim si erit inquit alicuius corū querit recipit simile re-
 ceptaculū. cum quid obuenit. dissimile. his quibus simile ē dis-
 cordabit opinor. uultu. nullaq; exprimit similitudinē. Quid dicit tale?

Si aqua sit uniuersa rei silua siue substantia utraque censet.
 habebit certe qualitates nature suę. p prias quę nūquā ab ea
 recedunt. Sed si necesse ē eam natura sua declinare aliquate-
 nus & ignescere. suscipiet certe rursū igneas qualitates. hu-
 mectas & ignea. Contraria sibi sunt; quippe alterius humor
 & frigus. p prię sunt; alterius siccitas. & calor. hec ergo. inquit
 diuersa sibi & repugnantia. non patientur alterius sincerā ex-
 primi qualitatē. cū calor quicquid frigus impugnet. siccitas de-
 mum interueniat humore; uelut alio utamur exemplo. si sit
 aliquid candidum. ut psumit hum. deinde hoc oporteat trans-
 ferri in alium colorem. t diuersum. ut ruborem. siue pallorē
 t contrariū. ut atrum. tunc candor non patietur intro euntes
 colores singulos p se uerare. sed p mixtione sui facit inter-
 polos. Quid dignetur sibi uult dicere aliquis ista diuisio diuerso-
 rū colorū. & nem contrariarū quia contraria sunt ea quę ase-

plurimum. distant. licet sint generis eiusdem ut puta candor.
 & item nigredo. quorū unum genus est. quoduocatur color.
 sed hec duo plurimū a se distant. candido enim nihilū distat
 quod dicitur pallidum. aliquanto plus quod appellatur rubrū. hoc am-
 plius exaneus color. plurimū ū nigredo. idēq; candidū & item
 nigrum non diuersa sunt. sed contraria. quia inter capedo pluxior.
 Ergo contraria separata quidē a se. sunt magna quadā separatione.
 nec tamen omnino aliena sunt. facit enim ea ueluti cognata. & con-
 sanguinea genus suum. quod colorem eē prēdiximus. natura ū distat
 omnino ea. quę diuersa dicitur. ut candor & dulcedo. nigredoq; & odor.
 illorū quippe genus color. horū. sicut & uapor. ppter eaq; diuersis
 sensibus pphendunt. Vtigitur eaque subiaceret his omnib; silua possit
 horum facies singulas minimeq; inter polatas ostendere. ipsam ne-
 cesse ē nullas qualitates habere. idipsum qd generaliter asscūrat. nō
 specialiter uult pbare. posuit exemplis. in usu frequenta. utq; odora
 pigmenta consueunt. non patiuntur eē odoris naturalis. ac ppru. quod
 condunt. quo metacos. sinceroseq; suscipiat sicut odora minū. Vascula
 ru quoq; argento informi signa. impissurule uigant prius supficiem.
 ut figure sincere. imprimant molli cedentiq; materie. Ita inquit illa
 scia quę omnium specierū formas. receptura erat. pura & sine qualitatib;
 debuit appareri. factū ū generatiq; & uisibile. animal uult intelligi
 si nilem mundū. materq; eius & corporū receptaculū. siluā uocat. ob
 rationē supra dictā. sineq; terrā hanc. inq; aquā. nec ignē. nec aerē.
 rictū. existimari. hęc quippe corpora eē. scia que cuncta hęc
 ambiat. inuisibilē speciem. & informe eē capacitātē. mira quadam
 & incomprehensibilē ratione. inter nullam. & aliquā substantiā. ne pla-
 ne intelligibilem positam; hęc oppositus in par menide cū querit &

De materia subtiliter

quatenus res existens utearum participaret similitudine. scilicet
 est difficultas consideratio. propter silum naturales tenebras. quippe
 quae subter fugiat. non modo sensus omnes. sed et rationis inuestiga-
 tionem. intellectus indagare. sunt enim per semet ipsam. et sine con-
 sortio corporum quae recipit. spectare curat. nihil tamen prope modum
 uidet. sed cum illis confunditur. nec naturalem ostenderet proprie-
 tatem. Estque inter sensum. et rationem. neque plane sensibile quid nec
 omnino rationabile. sed motu animi comprehendenda tali. ut qui
 agerit ea. nihil sentiat. et quia rationem animo eius excusetur.
 adulterina quadam ratione affectus est uidet. Solum ergo reme-
 dium affectionis id est. ut putemus ignem eius igneam. aqua uero
 qua humectata est. similiter cetera. quatenus ista natura omnia
 decem quae sunt genera explicat. Essentia est opinor. cum eam
 species coetu proprio et. ac uideri aliquid et effecerint. et homine
 et equum. et quid aliud ex animalibus. arboribus. stirpibus. Quas uero.
 cum aliqua propria qualitate. calefacto. et colorato. Quas uero. cum corpo-
 re est augmentis immutationibusque uariata. Propter. et uerum in
 aliquo habitu. et comparatione eminentia sua. et humilitate aduer-
 sum alterius eminentiam aestimata. ubi autem. ^{seu} determinatur. et acci-
 pit aliquam figuram. Sic enim in aliquo et loco putat. quando circa actio-
 mundi incrementa ei temporis deditur. ^{propter aliam} Posita porro. cum ordinaretur
 inter prima corpora. quodam elimita rationantibus nobis. Terram
 quidem in medietate mundi sitam. Summi autem ignem alta omnia
 undique capefferunt. habere. ut cum dicimus mundum non solum
 anima. sed etiam ratione. et intelligentia praeditum. facere uero.
 cum eadem silua intra se mouet species. Pati. cum inuenit ipsa speciebus
 semet commouentibus. commouet. Deinde progreditur.

Quo pacto silua cohereret
 omnibus decem proprietatibus.

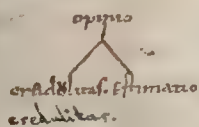
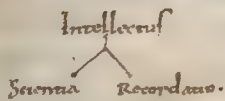
diuē mutuant. Iuxta mundū ū exemplum sempiternū omīa
quę natura p̄geniūt. Atq; ut conceptum dicatur. prunaria spe-
culi quę ideo est substantia defuncta carens corpore. colore.
figura. sine tactu. intellectu tamen cū ratione cōphēdenda
causāq; omniū quę ex se similitudinē mutuant. Quod ū hec
sit cōtēnūtate. manifestat ipse cū dicit.

⁵⁵ **S**unt intellectus. utriusque uera opinio dux res sit. Vsq; animi aduer-
⁵⁵ sionisq; p̄spiciuā. **Q**uadrifaria diuidit. intellectus. opinionisq;
differentiā cū docet. Alterum eorū idē intellectū puenire
ex disciplina. alterū sola p̄suatione. Deinde cū asserit. alte-
rum cū ratione uera. porro alterū sine rationis examine. Qd.
cū dicit alterū eorum nulli p̄suationi detrahibile. & ad po-
stremū alterū eorum. idē opinio. in quē uis hominē cadat.
intellectus ū dī solius. & paucorū admodum sit. examinatorum
iustorū. Quod si horum tanta ē differentiā. eorum etiam quę
comitantur. alterutrum. magnā uero fore. necesse est differen-
tiam. Sunt porro hęc intellegibile. gen. & nē opinabile. Unde ratio
p̄nuntiat unā fore speciem p̄sentet ipsam sine ortu. sine occasu.
neq; qd in se rapiente nec p̄grediente. aspici. inuisibile. insensibileq;.
Intellectus species quę ideo dī. ē igit̃ exemplū. nec ū in superio-
rib; dubitat. ne forte frustra p̄sumat̃ ē intellegibilem speciem hanc
cuius sint imagines sensibiles. tamq; nihil aliud ē. quā uerba. Id
tamen ipsū. s̄r̄llogisticis quoq; rationib; explanare n̄ dubitat. q̄p
pe ciuens. nē in examinātū quicquā relinquat. t̄ ad p̄lixum na-
tura sua tractum minime p̄ueniē. ad questionē uerborum
agmen addit. omne dubitationē s̄r̄llogisticis cōpendis dirimit.
ductu. & uia p̄gens ad s̄r̄llogismū. Et tēnū inter intelligētē. &

De intellectu & uera opinio
T. One.

Quid sit m̄t̄ intelligētē.
& uere opinantem.

ut uere opinantē. hoc inter est. quod intelligens fidei
rerum rationis habet indagare cōphensam. Confirmata
porro ratio fit intellectus scientia ē. eadem quę sapientia
itaq; intelligens. ut qui recte sciat qd̄ intellegit. neq; ueri si-
milibus p̄suationib; inductus. mutat sententiā ut potest
ut scius p̄stare rationē rei cōphensę. At ū qui uere opi-
natur. ut qui solam entis elegantia nitatur sine ratione ac
disciplina. neq; rationē curia opinet̄ p̄stare potest. & fal-
sis aliquando p̄suationib; captus mutat sententiā nutans. &
ambiguus. utq; nulla stabili ratio sustentet. Itaq; plato sibi
logistica rationis famulā exprimat talem. Si intellectus & uer-
ra opinio una ē res omnia quę corpore sentimus. certa sunt.
eruntq; eorū indubitabilis ueritas. sicut uera opinio munus
habet atq; intellectus. n̄ una atq; eadē res est. sed diua atq; di-
uersę. erunt alia quę sentiunt̄. & alia quę intelleguntur.
Sicut res sunt quę sentiuntur. & quę intellegunt̄. sunt intel-
legibiles species necesse est. quę ideas nuncupant̄. At enim
n̄ omnia quę corpore sentimus uera & certa sunt. sunt igit̄ ideas.

S; opinor explanari dilatarq; oportet. quę contracta sunt
angustus sibi logismi; Intellectū appellat hoc loco motū animi
cōphenderet̄. huius cōparat opinionē cū plerisq; aliis libris
tū euidenter in politica. Secat em̄ intellectū qd̄ in duo hęc.
scientiā & recordationē. opinionē ū in alia totidē hęc. credu-
litate. & estimationē. singulaq; hęc quattuor conuenien-
tib; sibi rebus accōmodat. Scientiā quidem alius & sapientia
sola percipibilib; reb; cuius modi sunt deus. & intellectus eius.
quę ideas uocamus. Recordationē ū rebus deliberantib; hoc.

clarus est. ipsius autē siluar. quæ specieb; subiacet. & securus. c.
 consensus potius. quam sensus est. Ergo. quia silustria quidē sen-
 tiunt. silua ū minime sentit. natura ppria. s; ppter silustria.
 cum hisdem sentiri putatur. s; huiusmodi sensus incertus. pēla
 req; dictum. siluam sine sensu tangemium tangi. quia puro sen-
 su minime sentiat. ut si quis dicat tenebras quoq; sine sensu ui-
 deri. non enim p inde sentit uisus hominis tenebras intuentis
 ut cū solet intuetur res coloratas dulcidasq; sed contraria passio-
 ne & amissione. atq; indigentia eorū omniū quæ oculi uident.

Quomodo tenebræ uelut
sentiantur.

Sunt enim tenebræ decolores & sine claritudinis illustratione.
 nec potest uisus comprehendere aliquā qualitatē tenebrarum.
 sed suspicari quid non sit potius quā quid rerū sit. nihilq; uidens
 id ipsum sibi uidet uidere quod n̄ uidet. & uidere se aliquid
 putat cū nihil uideat. Quis enī uisus intēnebris. sed quia natura
 hæc ē oculi. ut colores discernat. conans opinor discernere natu-
 ram decolorē. tenebras sentire se suspicatur. Sic g̃ etiā silua
 contigua quidē ē. quia contigua putat. cū ea quæ principa-
 liter contingunt. sub sensu ueniunt. sed contactus eius pue-
 nit ex accidenti. uerū h̄ ipsū sine sensu. quia ipsa per se.
 neq; tactu sentit. neq; cæteris sensib; . Nec contentus hac tanta
 diligentia sup̄ dicit. Notha & adulterina quadā rationati-
 one siluā eē dicens opinabilem. Filios omnes naturales eē nul-
 lus ignorat. sed tam greci quam nos legitimos & itē p̄sumptos
 nominibus discernimus. legitimos greci gnusios uocant. si
 uerū p̄ se uitate sunt. mixtū ū uocalib; conferunt aliquid
 inptiuntq; genuinū sibi. Ratio tamē de silua infanti eam &
 incertā esse asserens certa ē. Rurū igit̃ notha & spuria ratio

In Intelligentissime.

Expositio differentia tria.

te natione atq; opinione potius quam intellectu certo cōphēn-
di. iam censet plato. utpote cuius natura recta rationis ac n-
recta confusiq; intellectus psumit conforuo. Diuisa ergo a se
illa. separantq; examinata. Et est idea quidem intelle-
ctibilis species. utpote quæ puro intellectu cōphēndat. species
ū natura opinione pcepibilis. ppter eaq; opinabilis. silua porro
neq; intelligibile quid. neq; opinabile. neq; intellectui. neq;
sensu. cōphēndat. aerū est suspicabilis. suspicio aut spuria
quædam ratio est. atq; adulterina. Ego ulterius insistoq; plu-
tioni corpis pfectius ita dicens.

Deniq; cūdanimo intuemur. patim qd somniantes. putam cū
neesse ē ut omne qd ē in aliquo sit loco positū. regione q; optineat
nec tū & aligatam. animi nri intentione. cū siluæ na-
tura consideramus. uanis somnis cōparat. et opinionem. quæ ex
sensib; nascit. Et cū corpus aliquod uidemus. aut tangimus
neesse est idanobis ferari cum locis suis. et regionib; neq; tū
sine loco nec ū sine sede. ferari corpus ullum potest. Dicit g nos
hac opinionis pcelebrare consuetudine. ita ēē imbutos. ut cū
res intelligibiles cōtemplamur animo. putemus easq; sistere
aliq; in loco. ullā uē regione optinere. pinde. ut mundi corpus
quod situm est loco. quē cōplet mundana moles. habens ac iā regi-
onē. quæ pceptis corporū formis exornata ē. uidelicet siluam
cuius partes. ex quib; constat. quia diuisas locis ac regionib; certis
consideramus. putemus omā quæ ē eodē modo consistere. in locis
ac regionibus certis. Deinde quæ neq; si quis dicat. forte substantia
sine sede ac loco quæ neq; uersa neq; in cōlo sit. potenti similia
dici putam. et res uanitas opinione conceptas. lam dudū qppr-

se ab invicem aetate praeiudicavimus. omne quod sit corpus est. nec
 quicquam fore quod substantia sensili careat. cognitoribus; & velut
 assertoribus corporum credentes sensibus. Et concludit.

Ob quam depravationem. utrumque alias consanguineas. ne in se putam
 one quidem & consideratione vere existemus utrumque paucis natu-
 ra mente consistimus propter huiusmodi somnia.

Ex somno paucis namque naturam nuncupat intelligibile. atque incor-
 poreum genus quod semper idem est. principaliterque subsistit. sine
 ortu. sine occasu. minime mutabile. nullam habens cum sensibilibus
 societatem. pura mente percipibile. deum videlicet. cognitiones
 eius intelligibiles. atque incorporeas species has porro esse quidam
 negant. quod his usui accidit. ex alto profundo sopore. Denique si
 quis eos ad contemplationem ultra. minimeque soporata excitet ac ter-
 narum. & immortalium rerum. indignanti ac moleste ferunt. Similiter
 ut poltia. illi de caute propeius addit tenebris speluncae densis ubi
 opacae; Atque quae profunda imperia iudicant. laboriosius licet
 ex tenebris ad lumen emergunt. & ad scientiam veritatisque claritudi-
 nem adspirant. nec moleste ferunt excellentes in studiis huma-
 nitatis viros diuideri ac sperare. sensilem intelligibilemque natu-
 ram. Docere etiam ac demonstrare. quod sint rerum initia
 species archetypae. siue exempla genuina sunt substantia perfecta.
 neque enim ad cuiquam alterius rei similitudinem facta atque instituta
 sunt. quia nihil est originibus antiquius. Imagines vero ex plex.
 quia iuxta facta exempla sunt. aliunde oportet substantiam
 mutuentur. in forma sacris naturalis existens. comparatione
 imaginis velut archetypae species est. Imago enim ex arte facta &
 iuxta archetypam effigiatam nisi habeat similitudinem. siquidem erit

pictura colores. sicut fictura. linū. tae. ceteraq; huiusmodi su-
pelleculum. carebit certa perfectione. Igitur quia sensiles quoq;
species imagines sunt specierū intelligibilium sicut sepe iā dixi-
mus. & ab intelligibilibus substantiā trahunt. nec substantiā modo.
sicut etiam similitudinem. opus est hīs opinor silua in qua fiant. substan-
tiā sortiant. Unde interponit auctoritatē suā dicens;

Haec meae sententiae mens est quidem. et eamē mundi q̄q; sensilis
exornationē fuisse tria hec. existens. locū. Generationē;

Quam p̄fert sententiā. merito nullus quippe veterū rati-
tunc tria hec animadvertit. quippe. quorū pleriq; sola opi-
nata sunt et sensilia. ut Empedocles. & Lucretius. intelligibilia. ut
Parmenides. siluam nullus omnino mente conceperat. ut ipse
dixit in superiorib; . Vult autē intelligi. existens quidē. utran-
sue intelligibilem speciem. locū autē siluā. Generationē ū q̄nta-
tes & qualitates. & ceteras sensiles conformationes. Et existens qdē
quod suapte natura sit. idemq; aliis quoq; rebus existendi causā sit.
Locū ū p̄pterea qd silua receptaculum est corporū. & qualitātū
ceterūq; sensilium. Generationē porro. quia hec nondū p̄stā-
rant in uno statu. & alia ex aliis inuicē subrogant.

Igitur generationis nutriculam. humectatā modo. modo ignitā.
terre q; item & aëris formas suscipientem;

Generationis nutriculā siluā significat. quia quicquid nascitur
recursum habet ad materias principales. Materix demū princi-
pales hinc in acceptū ferunt. Est enim earū omniū silua nutritrix
easdemq; gerat. humectatā modo. modo ignitam. recte. ne nī
ipsa silua. t̄ humectatur. t̄ ignit. immutationē ut patitur ullā.
omnino enī est incommutabilis. nec declinabit a natura sua. sicutque

recipiat qualitates. & quantitates. humores. & tē calores. humer-
tari. atq; igni putat. Explanat euidentius cū inungit. terręq;
& tē aeris formas suscipiente. ceterasq; pedissiquas passionē per-
petuante rationabiliter. non enim sole sunt. har qualitates humer-
tari. sed etiam siccat. & frigescere. quęq; his similia perueniunt.
ceteras pedissiquas passionē perpetuentes. ideo quia formantur. &
figurant conuictu formatorū corporū. Nam ipsa ex natura sua
impenibilis ē. nec ullā fert ppressionē. Deinde ait.

” Quod tamen primum. neq; similibus uiribus neq; exequatis potentius
” instruat. nihil esse eius æquale.

Nunc iam ueluti separatio opificis. deo solam psemet ipsā siluam
inuenitur duplici consideratione. una nondum susceptis qualita-
tibus. altera post qualitates. & ante consortiū quidē qualitātū.
neq; stabat opinor. neq; mouebat. erat tamen in ea quędā
naturalis oportunitas. ad motus. stationisq; pceptionē. Post
qualitatē porro consortiū. exornata. & pfectū corpus. ideo
facta motus. stationisq; sumpsit initia officia. quib; diuersis tēpo-
rib; uteretur. Ergo uolens motus eius pflare causam. de silua pmit-
tatur corporib; inuictis. & ex pponderatione. eorū. hinc illinc aer gen-
tium substatisse motum. sincerū adhuc. & fluctu simile. Cū hinc
illinc oppressa modo. modo subleuata. silua imbecillitas recipere.
& iniquis turbulentisq; motus per uersam eius fluctuaret ca-
pacitate. & eque factum. ut hunc inordinatū motū. in animā siluę
ppiamq; & ex natura eius agitationē. pleriq; eē cēsserent. quar-
alienus pulsus. ppter eaq; animatā eam. utq; compotem arbi-
trarentur. Motus ergo quicumq; fiebat alienus erat. Confu-
so porro motus. & inordinatio scđm naturā siluę. perueniebat.

p̄betas instabilem. tremulamq; sedem. ideo qđ priuatim. neq;
 similib; uirib; . neq; ex equatis potentiis instructa. nec quicquā
 ita eēt aequabile. quod iactationē. p̄ponderationēq; corporū.
 cohercēret. Sed ut flammis. cū immobilis ē aqua sup̄ fices. incaden-
 te aliqua grauiore mole. primo nascit̄ initiū motus. deinde agi-
 tatione facta totius elem̄ti non solū agmen aquarū mouetur. si
 illud ipsum quod incidit. causamq; motus p̄buit uicissim mouet.
 sic filia quoq; ex initio corporū sup̄to motu. non solū ipsa omnia sua
 mouetur. uerū ipsa corpora. quae initū motus mouet̄ pellit.
 ¶ Talem porro motū eius significat. non ad aliquē usum nascentium
 rerū fieri. si ad solam conuersionē. cōmutationēq; corporū. siq;
 dem dicit. ex quo fluctu turbatas materias. indurta raptari.
 discerniq; ase. hoc ē separari. Quopacto clare demonstrat. nūnā
 ēē in silua potentia oportunitatēq; formarū recipiendarū. smuta
 forinē. nam si una eēt eius potentia unū quiddā semp̄ eēt. At nūc
 cū in omnes qualitates figurasq; uertat̄ atq; omnia fiat. poten-
 tias eius necesse ē. oportunitatesq; uarias cōmutationis p̄nos-
 cit̄ mentib;. Deinde. manifesto exemplo. quod dicit̄ explanat.
 cum separat ase quatuor materias. id ignē terrāq;. acceptas
 separationis causas in fluctu silue. atq; consistere. p̄inde ut in
 strumēti purgatione. Nouimus enī ēē quēdam iam dudum
 parata. ut solent poetę dicere. arma ciere. alia quib; ea qua
 missa erunt secerantur. grana quidem seorsum. motu ac
 agitatione. palat̄ uero aborsum. ex iactatione. ac leuia quidē
 uolitare. graua ū residere

¶ Sic inquit quatuor quoq; illa prima corpora. uelut in arborē
 fluctuante iactantur. ac ad postremū generatū secerantur.

Euripum quidem siluam cognominans. secretionē a sedem
elementi cuiusq. diuina pudentia separata. quę ordinatio e. sei
liet. nec ex diuersorū corporū coherencia confusio. inordina
tio. quę ante constitutionē mundi furtat pseueraret. hanc aut
fortunā mundi fuisse priusquā exornata silua. splendor. & pul
chritudo. pueniret uniuersitati.

Sed ubi cuncta inquit redigi ad motū placuit. O i uoluntate
significat puidā complacuisse. dicit.

Ignem primo terrāq. & aera. atq. aquā continuasse. nālia
uicē sunt sedecorū exigua uestigia.

Quipe uestigiū ignis. nondum est ignis. nec a ceterorum
corporū uestigia ipsa corpora sunt. uestigium quippe potentia
rei nō ē significat. multa q. & iā minus corp' significat. uestigiu

Ergo silua & iā uestigiū corporis fuit. ante ^Quoniam nomine;
mundi exornationē. **I**n eo inquit squalore. ac de formi
tate. qui apparet in his in quibus diuina deē pspiciencia.

Iure meritoq. qd tū diuina opera carens pulchrū aut uenus
tate. erat p ditiū. apparatus ille. igitur erat etia tunc elementis
confusis incondite. nondū mundus. nec claritudo. quę ex o
portunitate. puidē orationis accessit. Erat igit subiecta
silua. cū naturali oportunitate suscipiendē p'ulchritudinis. ac
uenustatis. erant etiā quattuor corporū potentia. seu uestigia
confusa adhuc minimeq. ordinata; hec ergo uoluit deus.
disponens. & ordinans immortale hoc sensilis mundi animal
figuris. & qualitatib; conueniustauit. certis tunc tū duraturis
rationib; & ma porro. q. sunt optima diuina mte. ac uoluntate fieri
psumere. nos iubet. quā p' sup'ione. nibile ē ueruis affuerat;

Nunc iam admonitionē geniturāq; eorū singillatim demon- strari in-
cōuenit. nouo quidē & inusitato genere demonstrationis.
utrum nobis quoniamis erudicionis ingeniar uias p.ignaueris neq;
incognito. & ex leui admonitione p. spicuo.

Demonstraturus ratione substantias quatuor principalū corporū q;
censentur elementa. ordinationē quidē uocat habitum eorū iuxta
rem. cōmunicationēq; 7 quasi quandā societate. quē nascit iuxta
analogiam quātalis est. ut hoc iuxta illud. sic illud iuxta aliud;
Geniturā ū appellat ipsam formā & effigiem. De quib; scd m ge-
ometricam rationē disputaturus. quę ratio minime inuitat.
semper q; certas 7 inextinguibiles affert p. bationes. nouā quidem
aliā & incognitam dicit hanc tandē rationē eē. ipsi tamen
quia om̄s ingeniar ordinationis uias p. agnauerunt. nequē
notas. 7 ex leui admonitione p. spicuas. Et enī quid erant.
om̄s erant instructi p. cipas doctrinis. quas ingenias discipuli
nas appellauit. P. pterea qd apueris aras illa ueluti p. cipus
altioris. doctrine. 7 tamquā gradib; imbuebat. geometrica.
musica. arithmetica. astronomia. de quib; celes. p. nuntiavit.
si quidem philosophis causa discantur. ut p. as tūquā gradib;
adsūmū culmen philosophiæ p. ueniat. Op. ter p. enī forte. si si-
ne philosophia plene tam dignitatis eē fundamēta. impt. ita
licet erudicionis. hos tamquā ex eruditos in geometrica ui-
ros admonet. qd sciebant. huiusmodi quęstiones in mē geo-
metricis p. bationib; explicari. simul habet. ex hoc. rationē
sermo ad affectionē. instituti onis ingeniar;
Explicit cōmentū Calcidii sup. librū. II. PLATONIS.

Opera Cassiodori Senatoris de aia. & virtutib.

Cum iam suscepti operis optato fine gaudere. inter duodecim
columnis iactatum quietas corpus exasperet. ubi & non
laudatus certe liberatus aduenerat. amicorum me suauis collegium
in salu rursus cognationem expressit. postulans aliqua que tam
in libris sacris quam in secularibus abstrusa comperegerat. de anima
substantia. ut de eius virtutibus aperirem. Cuidatum est tam
ingentium rerum secreta referre. addere nimis imptum. et si ea
perquam plura cognoscimus quasi a nobis. aliena ignorare patiamur.
dum ad omnia sit utile. posse quae sapimus. Nulla enim peregrina
res est. defensu proprio loqui. quando sibi natura interrogata respon
dit. nec longe tendit. ut se inuenire perualeat. Nobiscum semper
est ipsa quumque in. adest. tractat loquitur. & si fas est. inter
ista nescitur. Prout nota esse debet quae sibi proprio est. quia tunc
magis ante se ponitur. cum subtilius de ipsa tractatur. Nam dum
sapientibus preceptum sit ut cognoscamus nos metipsos. quemadmodum
sustineri potest. si nos habeamus ignotos. Cupimus enim nosse
plane terrarum celo contrarios. cursus. signorum consentaneum lapsu.
Sunt enim excelsa alia manentia. motuque carentia alia uero que
mobili sunt rotatione uertuntur. Nec ullis temporibus conqui
esunt. Nec ut mundani doctores exquirere temptauerit.
armonias delectationibus inarrestabili modulatione ubi
lurpi. quorum unum est. atque concentus. adunatum efficit.
dulci sonum melos. Desideramus & iam comprehendere altitudinem
aetheris. mensuram telluris. nubigeras pluuias. siue gran
dinis pedalis. et temore stabilium terrarum. naturam uagentium
uentorum. profunditatem inconstantis maris. potestatem uirentium

herbarum quattuor elementorum in corpore dissolutas co-
plexiones & ferendum est. tanta discutere. Nonne aliquid
contentione querimus. sed res profundissimas. modestissime
nosse desideramus. Dicamus igitur primum. quid sit anima. Deinde
qualis sit. eius definitio. Tercio quaerit eius qualitas substan-
cialis. Quarto si formam aliquam habere credenda est.
Quinto quas uirtutes habeat morales quas greci aretas uocant
ad decus eius & gloriam contributas. Sexto quae illis sint uir-
tutes naturales ad substantiam scilicet corporis continendam.
Septimo de origine anime differatur. Octauo cum sit per omnia
membra diffusa. ubi potius insidere credenda est. Nono de
corporis ipsius forma & compositione noscimus. Decimo
quas proprietates habet anima peccatorum per incompetencia nobis
signa declarent. Undecimo qua noscitur anima discrezione iustorum
quatinus quos oculis istis uidere. non possumus. per inditia probabilia
colligamus. Duodecimo in resurrectione quam uere sapienter
credit. quid de singulis fieri sentiat. Maxime desideramus
agnoscere. quatinus fragilia corda mortalium addiunctus
permissa desideria concitentur. Hec nobis praesente deo or-
dine custodito. responde. ut & nos facile possimus imbui.
& tu gloriam debeas inuenire doctoris.

Responso Cassiodori senatoris & monachi ad amicos suos.
Dixi propositiones has non preceptis regum quae nunc agebantur
sed profundis & remotis dialogis conuenire. quoniam non tam istas
aures corporeas. sed interioris hominis intentum atque puris-
simum querere praebantur auditum. Hec ideo facile posse
de ipsa dici. quia per eam innumera nouimus explicari.

